Manila Literacy

NGÀ HEMTAHU

TBOLI

NGÀ HEMTAHU

LITTLE PILGRIM'S PROGRESS

Tboli of S. Cotabato

SUMMER INSTITUTE OF LINGUISTICS-PHILIPPINES, INC.
TRANSLATORS 1979 PUBLISHERS

PUBLISHED
in cooperation with
Bureau of Elementary Education
and
Institute of National Language
of the
Ministry of Education and Culture
Manila, Philippines

Tboli
Pilgrims Progress - 2nd Printing
17.57-179-5.4C 54.20P-796004NG
Printed in the Philippines
SIL PRESS

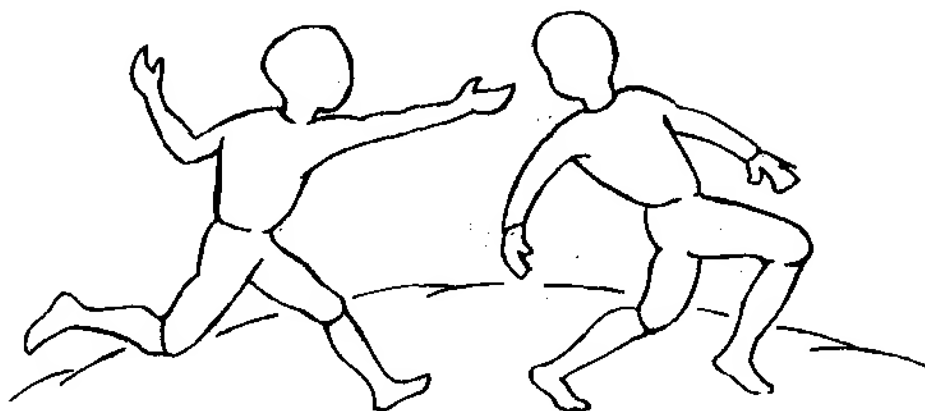
PREFACE

This Tboli reader has been prepared for publication as part of our literacy program of providing reading materials in the vernacular for new literates.

Roberto Tohol, a Tboli from the area of Edwards, Surala, S. Cotabato, translated the text from the original edition of LITTLE PILGRIM'S PROGRESS by Helen Taylor.*

Rosemary Rodda, a member of the Summer Institute of Linguistics, Philippines, illustrated the text.

Literacy Committee
Summer Institute of Linguistics
Nasuli, Malaybalay, Bukidnon
Philippines

1

KBUT KUNGOL NGÀ HEMTAHU YEM BENWU TILOB

Tehe wen sotu ngà logi boluyen Ngà Hemtahu. Nim ngà ni nù bè yem benwu bong boluyen Benwu Angat Meglà. Bè yem benwu bong yó tey dê ngà libun ne ngà logi nù du. Kesok mnóng kdaw són mò le tendo hligal, són mò le là mdengen. Ke gel kmulón là hol le gel hligal yó kem ngà, tódô le nù bè gunù, gel hnungol le ke wen tau tmulón tutul.

Gel wen tau mauy bélê le bè yem benwu yó, bong nawa le tau. Ket na sulék le gel mauy bè yem benwu yó. Ne gel le mit swè bè yó kem ngà. Wen gel tulón le kul lemwót bè yem sotu benwu boluyen Benwu Tilob.

Mon yó kem tau mauy yó, Wen tey benwu tilob, okóm mayuk bè nim benwu ni. Yem Tau Geta mogot du, tey tau temngón, ne tilob kogoten benwu. Ne tey hyu kenawahen, bong nawahen kem ngà. Tólóng se kun kmò yem tau geta bè nim kuy benwu, mon le. Là kô knoduhen yó kem mogot béléen, ne tey sidek kmoen. Alî móyô mit sfatay, mon le, ne tey bong knutó nawahen tum kum gunu mogot. Okóm, mon le, angat wen kdawen angat wen sendalu lemwót gu bè tum benwu tum Tau Geta tu ne e mit sfatay bè yem kuy gunu mogot. Ne angat gotu mlób nim benwu ni, ne angat le gotu matay kem tauhen.

Ne hentukul yó kem ngà, mon le, Mò kmò me se kum du?

Ne bnalà yem tau, monen, Eles tnagak ye ne nim benwu ni, nim igò ye là deng tuha, tolo ye kemgis mógów. Ne mógów ye ebè tum benwu tilob tu, monen. Kaem tódô ye angat menek du tum benwu tu, laen dù hlayam ye du.

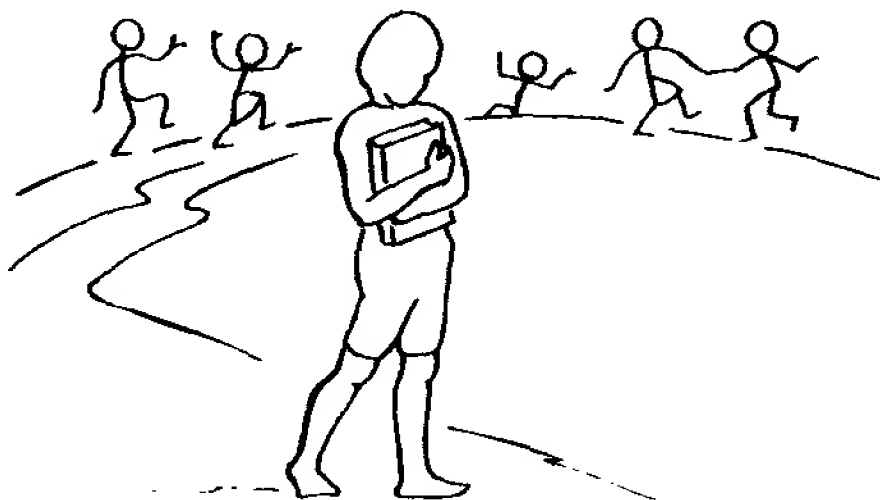
Tey dê dulék Ngà Hemtahu tendo mungol du nim gel mon le ni, ne són moen tendo hemdem du. Okóm ke gel monen mò yó kem dumuhen, Lemwót tekuy etu bè tum Benwu Tilob tu, mom són mò le tendo kmuli du, mon le mò du, Tódô tutul hkawang, tum Tau Geta tu. Laen dù dumu benwu geta senta nim benwu tekuy. Okóm tendo hendem Ngà Hemtahu, monen, kà dóen tahu tum benwu gel tulón tu kem tau mauy tu.

Sotu kdaw bè yó kun, wen sulat ton Ngà Hemtahu, ne bud senged snéen senfalahen lemwót bè tum Benwu Tilob tu. Monen bè yó, Alî mfasang tum

Tau Geta nù du, ne tilob kogoten du tum benwuhen. Ne bud senfalahen bè yem sulat yó yem angat gotu klób yem kun benwu, ne angat matay kdê yó kem tau nù du kesok angat sut tum Tau Geta tu.

Omin Ngà Hemtahu tmolok du yó kem dumuhen yem sulat yó, mom milud tendo keskuli le du, mon le, Deng tey legen ne ksulat le du yem sulat yó. Deng hilu halayen ni ne deng kegen le smulat du. Laen dù muhen ne ni kmoen ni, mon le. Là kô le deng mógów edini he tu kem sendalu monen bè yó. Là kóen ne e tahu. Mom hyu nawa tekuy tendo là mdengen.

Okóm là dogen móyô là mdengen kun Ngà Hemtahu. Lumun tô miteg kegnómen du, ne tey kebang nawahen. Ominen tódô myón, ne hendemen ke dô tonen tum lan mógów ebè tum Benwu Tilob tu anien ke tek sotuhen. Là kóen deng hol bong he

yem ngà yó, lelen likò mógów sotu tum tey mayuk. Ominen bud mebel yem sulaten, ne bud senfalahen yem tey tilob nù du. Wen sotu tonen bè yó, monen, Yem hol Ngà tum Tau Geta tu deng tehe gu bè yem Benwu Angat Meglà, ne mudél ebè yó kem tuha le, monen mò kul, Bê ye ngali mógów ebéléu yó kem ngà ye.

Mon Ngà Hemtahu, Yake sana tolo knuen bè ni. Ngunte kà dô niten do mulék etu bè benwu Maen. Là kô new e gógów du sotu tum tey mayuk tu.

Mosok lewok Ngà Hemtahu, kemlol ebè hifihen, ne temdak ebè kgalen. Igoen mifu du kun, tonen deng tey nusing yem nesen. Deng tey legen ne keseken du yem nesen yó, deng gotu móyón któ. Ni temnù yem alì kebang nawahen abay se baluen ke tonen tum angat lanen ebè tum benwu gunun esolu tu, déke kendel bolok yem nesen gu laanen là deng gefet ditu. Ne mò kehmóyóen du tum Tau Geta ke deng bolok nesen?

Ominen ma yem sulaten, niten mulék ebè gunuen. Tey kehtaw yê dien yem alì kliteg Ngà Hemtahu, bud yem alì kebang nawahen. Ne tulón Ngà Hemtahu ke yê dien yem tô kógówen ebè tum Benwu Tilob tô gunun esolu. Mom kmuli yê dien, lumun tum tehe keskuli le du tu kem dumuhen. Mon yê dien mò du, Gunum nungel myó. Benwu du tilob senta nim benwu tekuy ni? Ke són moem tendo mógów smidok mung yó kem tau mauy yó, ngem kà angati lana.

Ominen lemwót tungô kun Ngà Hemtahu, mkik efet tódô gtungô.

KESTON LE NGÀ HEMTAHU MIT TULÓN HYU

Timbow hlafus bè yó btik Ngà Hemtahu. Tey mnóng kdaw, ne són mò le tendo bud segwas yó kem dumuhen. Tô tnaba le Ngà Hemtahu ke móyô mung kul, okóm mom monen, Là móyóe segwas. Yakem lemwót tekuy ne dé ebè tum Benwu Tilob tu.

Tey nungel dem u, mon le. Són tendo monem benwu yó. Tódô géhél nem e hnebel sen, mon le. Béem són mò sembeweg ni dum kum kesegwas.

Omin le gotu semtagak du. Tek sotuhen nù bè yó. Ominen sut yem sotu ngà libun boluyen Ngà Bun niten twolihen. Deng eles mdà bè yó se kun yem tendo keskuli le ke Ngà Hemtahu yó kem dumuhen ngà. Tey sidek se kegnómen du kun yem kesedkà le du.

Na, mon Ngà Bun. Moem bud mkik ni du? Béem bud tendo hnungol ne dé tum udél tu kem tau gel tmulón tum Benwu Tilob tu. Yó but gunuhen gel lembang nawahem. Mungi do dé ne te e tmool bulók mò lieg nim ngà.

Yó dô nóyô Ngà Hemtahu. Hyu kenawahen kun yem Ngà Bun, balù là hentahuhen yem gel tulónen du lemwót bè tum Benwu Tilob tu. Okóm là hnowonen du lumun yó kem dumu ngà.

Igò le mógów mon Ngà Hemtahu mò du, Tngónem kô nim tey blat nbóu ni? Ni gunuw mógów ebè tum Tau Geta abay se laen dù dumu gembek mkó nim blat nbóu ni, tek són du.

Mon Ngà Bun mò du, Gunuhen nù de yó dum blat nbóem yó? Là tonu du dou.

Mon Ngà Hemtahu, Nù te kwangu, yó gunun là hol hyu kegnómu du, ne gele miteg. Yó monen mò ke Ngà Bun.

Ne mon Ngà Bun se mò du, Dô wen desem, moen ke yó hendemem? Laen dù ton te nbóem.

Mon Ngà Hemtahu, Là kô nem e ton du, okóm gnómu dou, monen. Ni se angat tendo hliteg do ke là géhélen mkó.

Nù le bè gunun wen tey bulóken ne le e tmool bulók, ne tey kehligal le. Okóm timbow le deng mulék, bud yó hendem Ngà Hemtahu yem Benwu Tilob. Són moen tendo lungun nawahen, ngangen lenbut yê dien. Laen dù yéen kembong nawa du, ne laen dumu mifa du snéen. Wen maen, yem sotu tau wen boluyen bè benwu le, okóm là kem hendemen du yó dum ngaen.

Deng hlafus bè yó, hendón Ngà Hemtahu bud tô kestonen ke Ngà Bun, okóm dê nmoen bè gunù kun. Ne là se dog le móyô bud segbót du yó kem dumu ngà, mon le tólóng se kun gel hendem. Omin Ngà Hemtahu tódô mógów etu bè tniba tek sotuhen. Ominen myón bè yem tubaw kbu, hedem nmoen. Timbow deng legen udì bè yó, gungolen wen legdeg tau mógów ebéléen. Ominen tukóng, ne tódô tonen yem tau gel mauy bè benwu le, boluyen Mit Tulón Hyu. Deng tehe gel ton yem tau se Ngà Hemtahu, ominen tódô mógów ebéléen ne stulón du.

Tedu nkikem ni? monen, tonen lewok yem ngà.

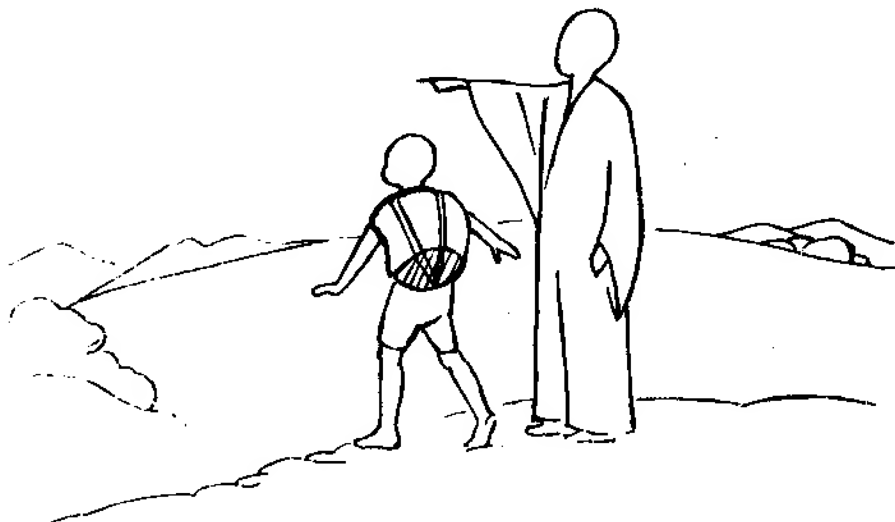
Ominen yó hyu kegnóm Ngà Hemtahu du, gungolen yem smólók du. Ne kendel tódô tulónen yem gunuhen lungun nawahen, yem hol tô óyóen mimón tum Tau Geta, okóm són mò le tendo semkuli du yó kem dumuhen. Balù yê dien ne Ngà Bun gotu là dog hemtahu du yem tulónen lemwót bè tum Benwu Tilob tu.

Ominen temngel ebéléen yem Mit Tulón Hyu, ne monen mò ke Ngà Hemtahu, Tahu se yem gel gungolem lemwót bè Benwu Tilob. Ne tey bong nawahen kem ngà tumTau Geta tu, monen. Elesi lemwót ni ne. Ke mimóni, du he tendo tmanud kóm igoem mógów, ne ke dengi gefet bè tum Benwu Tilob tu, laen dù sónen kehligalem.

Mon Ngà Hemtahu mò du, Elese lemwót ni ne ke yó dum tngónu lan.

Ominen beklil yem Mit Tulón Hyu, ne temngel hlalak yem tniba gun gu mlan. Monen, Tonem kô tum labat wen tikeben sentu datal? Ominen temdok du.

Okóm là holen mdengen kton Ngà Hemtahu du, tolo kmefen matahen bè yem lewoken.

Bud mon Mit Tulón Hyu, Tum wen solok mnóng tahen, tonem kô?

Deng tonu ne, mon Ngà Hemtahu.

Mon Mit Tulón Hyu, Tu se lan ebè tum Benwu Tilob, mlani bè tum tikeb tuu. Ne ni wen sulat blayu kóm lemwót gu bè tum Tau Geta. Ne oguhen ke Ngà Hemtahu yem sulat.

Nwa Ngà Hemtahu yem sulat yó, ne tonen wen udél hlò snulat blówón nù du, ne senfala Ngà Hemtahu yem udél lemwót bè tum Tau Geta, monen,

Kenbongu nawa yem kembong nawa do,
Ne angat tonen o yem hol mebel do.

Mon Mit Tulón Hyu, Yó se kun fasad bè tu kem kun ngà tum Tau Geta. Bél bud mkik ne, ne géhéli lemwót ebè tum labat wen tikeben. Ne ke dengi gefet du, tmabahi. Wen sotu bè tu kem hesek tum Tau Geta angat lemungkà du béléem, ne angat hlauhen kóm yem bud gunuhem emlan lemwót bè tu.

3

MGEL KULU NE MAHIL GMUNG

Tey dê dumu ngà segwas bè yó klohok bak tikeb mógów ebè yem Benwu Angat Meglà. Ton le yem Mit Tulón Hyu stulón ke Ngà Hemtahu. Là kem

hentaw le du abay sem deng hunù tendo ton le yó kem tau gel mauy bélê le ne e gel stulón bè yó kem ngà. Okóm timbow lemwót Mit Tulón Hyu, omin Ngà Hemtahu lemwót, mlóy dmatal ebè tum tikeb, ne kdê yó kem ngà hemtaw yem gunuhen emógów.

Weyò. Gunun emlóy tum Ngà Hemtahu? mudél yem sotu.

Mon kem dumu, Kô nan e hnebel tum Benwu Tilob.

Mon sotu, Angat lana mtu. Na tekuy e ktes, ne bud nwit tekuy mulék.

Lewu ngà deng gel tehe segbót ke Ngà Hemtahu, boluy le Mgel Kulu ne Mahil Gmung. Deng le malù lembang senta Ngà Hemtahu kul, okóm lu tendo dumuhen gel segbót. Là holen hyu kesegbóten kun yem Mgel Kulu abay se són knóyóen yem kun lan. Ne tódô kem gel mung Mahil Gmung kun, monen anì laen dù sfatay. Là hol kem kenmón Ngà Hemtahu kul, okóm Mahil Gmung knóyóen.

Munu nawa ni kem lewu ngà kton le ke Ngà Hemtahu deng mlóy hlalak yem datal. Balù yem gel là hol kesegmung le béléen, okóm là móyô le ke lana.

Mon Mgel Kulu, Bud hulék te edini. Tey nungel ngà mtu, ket tulón du, ket hentahuhen.

Mon Mahil Gmung, Lemwót te sen, munge kóm.

Omin le yó lemwót mlóy kemtes du. Yem igò le mlóy, són mò le tmaba huli ke Ngà Hemtahu. kóyô le ke hatanen lu.

Mom likò Ngà Hemtahu kungolen yem taba le huli du, ne là dogen kem temngel semfulék.

Hendemen, Ke bud nwit le o mulék, là kóe bud gewà bélê le.

Ominen lemwót mlóy, tódô kem hotuhen hol són lóyen. Ngangen mlóy efet miteg, lemwót bè yem blat nbóen. Ngangen ne gafit yó kem ngà yó abay se deng le tahà ne kemgis senta Ngà Hemtahu kul.

Mon Mgel Kulu, Gunuhem esolu de? Tedu yem gunuhem alî hmayam heflóy kum huli kóm?

Bnalà Ngà Hemtahu, monen, Mógówe ebè benwu tum Tau Geta. Móyô ye mung do kô?

Kmuli Mgel Kulu, Bée dou. Benwu du se tô naw e hnebel ke deng wen do benwu bè ni?

Mon Ngà Hemtahu, Bong angat kehligal tekuy ke tu gunu tekuy nù, bè tum Tau Geta tu. Bong tilob he tum kun benwu senta nim benwu tekuy ni, ne angat menek knù tekuy du. Deng tehe tulónu kuy se, monen, nim benwu ni, là kóen menek nù du. Angat mlób nim benwu tekuy ni.

Mon Mgel Kulu, Là kô tngónem du myó. Moen ke kestulóni nungel?

Mon Ngà Hemtahu, Là kô ungel du dé, igoen nù bè nim sulat nwitu.

Bud kmuli Mgel Kulu, Denge tmakas mon du mò kóm, monen. Yem sulatem yó deng tey klabihen, laen bud dù muhen ni kmoen ni. Laen kô dù ne e tahu du yó kem udél nù lemen yó. Móyói bud mulék kô ke là?

Lembut Mgel Kulu, ne tô mdódól nawa Ngà Hemtahu. Okóm tódô hen-gelen malà du, monen, Là. Henlósu kógówu ni.

Mon Mgel Kulu, Yo hlósi sen. Ne bud monen mò ke Mahil Gmung, Hyu kem bê te ktes koni yem ngà nungel yóó. Là tngónen du yem hyu béléen.

Okóm tódô htengen mdà ke Mahil Gmung, ne monen, Béi kmuli. Déke tahu yem sulat Ngà Hemtahu, angat du he hyu senta te. Munge dou.

Hyu nawa Ngà Hemtahu, monen, Yó, mungi do.

Tonem he angat tey kehligal te ke angat te nù bè tum Tau Geta tu.

Mon Mahil Gmung, Dô tngónem kô angat tonem benwu tu?

Tngónu, mon Ngà Hemtahu, abay se deng tulónen do Mit Tulón Hyu. Mógów te ebè tum bak tikeb sentu datal tuu, ne angat wen tau semlong kut bè tu. Angat tulónen kut lan bud lemwót bè tu.

Mon Mgel Kulu mò ke Mahil Gmung, Tahu kô tô kógówem yó? Baluen he ke tahu wen yem Benwu Tilob yó, là kô na ye e ton du.

Là dog bnalà Mahil Gmung du, mom hekteng loloen Ngà Hemtahu. Deng gel hnungolen snéen kun tum udél tu kem tau gel mauy bélê le. Okóm hendemen, Olohu són bè tum bak tikeb tuu ne e hnéneg kmò tum lan.

Bud mon Mgel Kulu, Là hentawu du yó dum Ngà Hemtahu, okóm uu dé, Mahil Gmung, wen tngónem kóm. Budi mung do mulék kóm, monen. Là kô tulónu du he yem tô kmungem yó.

Okóm là holen gel móyô ke Mgel Kulu yem Mahil Gmung, ne hendemen tódô mò kun atul. Omin Mahil Gmung mon du mò ke Mgel Kulu, Là ne. Deng hendemu ne dou kmung ni. Muléki kóm ke là móyói mung.

Mon Mgel Kulu, Là. Mom tódô hyu nawaw ke skóhe bélê ye lewu ye. Nungel ye.

Olo Mgel Kulu lemméd kul, bud tódô mulék ebè Benwu Angat Meglà kun.

4

BOB HUNU NAWA

Timbow tek són lu, lewu le dù tebel, mon Mahil Gmung, Hol tulónem do kun mò kmoen tum Benwu Tilob.

Yó, mon Ngà Hemtahu, tey hyu benwu. Là deng gungolem du kô yem gel tulón yó kem tau gel mauy bélê tekuy? Gel mon le wen Tau Geta nù du alî tilob kogoten benwuhen. Ne là kô le miteg yó kem kun tau, ne laen dù des le, ne són mò le hligal. Wen nes bukay sminang gel lesek le, là kóen gel nusing, ne là se kóen bud bolok.

Mon Mahil Gmung, Ngunte kem dô hotun le tu du?

Mon Ngà Hemtahu, Ê, hotun le tu gi. Tehe mon Mit Tulón Hyu. Ngem, monen, wen tehe blayen do, sulat gu bè tum Tau Geta tu.

Omin Ngà Hemtahu mból yem sulat ne hesfalahen ke Mahil Gmung. Hwiten ebéléu tum Tau Geta myó, monen, anî tngónu yem angat tey khódóhen do ke mógówe etu bè kun benwu.

Okóm mon Mahil Gmung, Laen deng hwiten ebéléu he dou.

Bud mon Ngà Hemtahu, Là deng ye ston Mit Tulón Hyu he. Kun dé, tngónu kaem angat hligal snéen tum Tau Geta ke tonen se uu kóm.

Yó, mon Mahil Gmung, hol bud tnulónem o kun. Tedu hol nmoem ke dengi gefet ditu?

Yó gna nmou, mon Ngà Hemtahu, naw na gna ston tum Tau Geta. Ominu angat smólók béléen gunuhen nù yê. Tehe tnagaken o hanae tolo udì, ne són mou tendo bud gel gemtulón du nawa. Mon yem sotu tau gel mauy bélê tekuy ditu kun gunuhen nù, bè tum Tau Geta tu. Yó hendemu dô ditu snéen gunuhen nù bè tum Benwu Tilob tu.

Mò dô kegenen du omin te gefet ditu? mon Mahil Gmung. Deng snólókem bè Mit Tulón Hyu kô? Hol te heflóng dé.

Hyu kem hole hlóng, mon Ngà Hemtahu igoen deng miteg. Munu nawaw déke léét te bè lan. Wen nim nbóu blat, alì hemblat do, yó gunuhu là hlóng.

Hol tô nbut Mahil Gmung se mon du, Tedu yem gel monem wen blat nbóem alì hemblat kóm? Ne tódô sen-gengen se geblos elem yem bob bè lan. Ne tonen yem deng keglanen elemen. Wóyóy, monen, gunu te deng nù ni?

Étey, mon Ngà Hemtahu. Alì ngelem gunuhen egeblos kun yem Ngà Hemtahu abay se alì blat yem nbóen. Tódô te hgel msok lówó te, monen.

Deng le mom langaf ni du kem lewu ngà. Là dog bud tngón le du lan le hewà. Boluy yem

bob yó, Bob Hunu Nawa. Ne tey sidek mlan lemen, balù lomi tau. Ket tô klafang yó kem ngà mom milud kegebeng le. Ne tey kebut Mahil Gmung.

Tenngelem, monen, deng tey hlayam te ni. Hlò kóm salà ni. Hyu kem bée tehe mung dou, monen. Ni he hanà but nim kógów te. Ngunte kmoen he angat lan te ni? Ke gewae bè ni lem bob ni, kà beng tódóe bud hekteng mulék dou. Tódô són uu, sotuhem, ne e mebel du tum benwu tu.

Là dog bnalà Ngà Hemtahu du. Feng kun langaf, ne tey sidek kegebengen lemen. Yó hol tô hendeenen ke sut Mit Tulón Hyu mò ne e tmóbóng du, okóm laen dù tau tonen. Tolo mayuk he ditu sendifal yem datal gunun mton yem nóng solok ta yem labat wen tikeben. Ne seblà te kwangen yem Benwu Angat Meglà. Là dog tenngel Mahil Gmung du kun yem lemayag, ne ominen gekà lem yem hitok, okóm là dog mom tnóbóngen du yó dum dumuhen. Timbow temngel ete kwangen Ngà Hemtahu, tódô tonen tum Mahil Gmung, tódô kem hotuhen són lóyen mulék. Tey kebang nawa Ngà Hemtahu yem là bud ktonen ke Mahil Gmung. Là gbeku du ke là hlóse ebè tum Tau Geta, udélen igoen mkik. Ominen bud tmilów tô msok lówóhen, mebel gunuhen mgel tonok. Timbow deng tô mili nawan, ominen btang lem klinguhen yem mudél, monen, Béem htafa nawam, ou ne tmóbóng kóm.

TMÓBÓNG MTON KE NGÀ HEMTAHU

Deng là buden hol mgel lemangat ne Ngà Hemtahu, yem kungolen yem mudél. Mon nawahen dô kéng tum tehe mon Mit Tulón Hyu gel kbenteyen kem ngaen mógów tum Tau Geta. Igou hanà udì ni, monen, ne là denge hol hulung hetngón. Là deng gkuhu du he nim datal nii, ngunte mò angat kmou he ke denge kól bè tum bulul geta ne tum él ngelem?

Ominen tódô kendel sut yem ngà logi boluyen Tmóbóng, sotu hesek Tau Geta mlan lemoni bè yem bob ne tonen se Ngà Hemtahu. Tey hyu kenawan yem Tmóbóng, tódô kendel mlóy ebè Ngà Hemtahu nen e tnóbóng.

Mò kegebengem ni, mon Tmóbóng. Là dog gtulón Ngà Hemtahu du du.

Monen, Mon Mit Tulón Hyu mò do, mógówi ebè tum labat wen tikeben, okóm là tngónu du ni dum bob bè lan.

Là tonem du kô yem botu gunu mdà? mon Tmóbóng.

Là, mon Ngà Hemtahu. Stulón me Mahil Gmung, ne là kô me dog temngel ebè tonok.

Mon Tmóbóng, nungel myó. Nù se Mahil Gmung du kun?

Deng gekà kun koni, okóm là dog tnóbóngen do, mon Ngà Hemtahu. Ne deng bud mlóy mulék.

Mon Tmóbóng, Yó, béi hlikò. Ou he tmóbóng kóm. Kaem tendo sen–gyoken uu he tum Tau Geta. Ni se gunun hógów do edini mò ne e tmóbóng kóm. Ni, mogoti bè sigelu, monen, ne hnuem bè nii tihem. Yó. Ihi kun, dengi gewà ne.

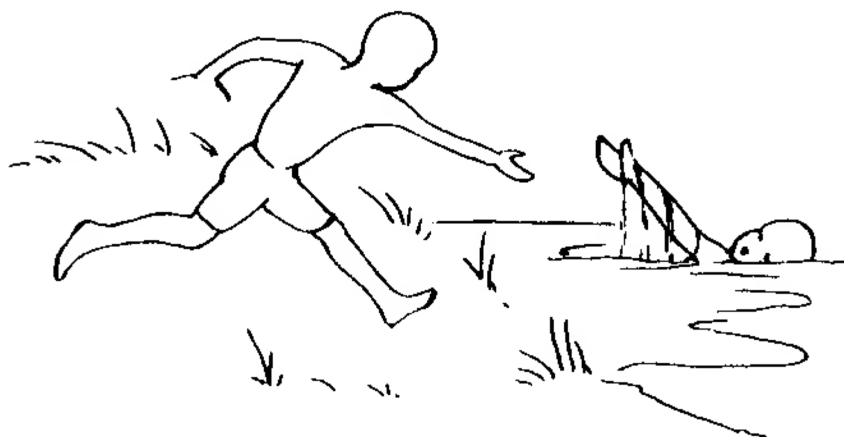
Tódô setbol kkel Ngà Hemtahu igoen mdà, lel ni dum lewoken tódô htosok. Teyi hyu tau, monen, là kóe gekà ke tek són o.

Là, mon Tmóbóng, là kói ne e gekà. Mógówi ebè tum Benwu Tilob kô?

Mon Ngà Hemtahu, Tóe mógów etu se okóm kô temnù tendo ksideken kut nim lan. Naw na hangat kbongu tau he dé, monen.

Bê, mon Tmóbóng, béem feng nangat. Tum Tau Geta he tendo temngel kóm, ne wen he hógówen mò gel tmóbóng kóm.

Tahu kô? mon Ngà Hemtahu. Igou hanà udì, són mò le mon du mò do tu kem dumuhu, Laen dù tngónem.

Mon Tmóbóng, Kunen dé yó du kem udél tau yó. Ke uu hol kun tau tum Tau Geta tu, angat wen gel semgyok kóm bè lan. Bong tahà se yem angat lanem yó, ne wen gunun sidek snéen. Okóm ke henlósem lemolò du, angati gefet du he tum benwu tu, monen, ne angat bong kehligalem ke tonem tum Tau Geta.

Tey hyu kestulón Tmóbóng ke Ngà Hemtahu, botong là buden likò stulón du Ngà Hemtahu.

Angat tonu ditu kô yê? mon Ngà Hemtahu. Nù ditu se bè tum Tau Geta?

Ke nù bè tum Tau Geta tu, angat tonem he, mon Tmóbóng. Deng kegenen kkólen etu? monen.

Hanae udì he ktagaken do, mon Ngà Hemtahu. Là deng tngónu du he tum tehe ktagaken do, okóm wen tuladen nù bè gunù, tu angat gunuhu dmilô du. Tey tilob tum tuladen.

Mon Tmóbóng, Kaem tey bong nawan kóm. Là kô le ne e kmifót tu kem kun tau tum Tau Geta tu. Deng dô tulónen tum Tau Geta ne yem kógówem etu yó. Deng són mò yéem mangat kóm ne ni.

Tey kegen Tmóbóng myón bè tonok mifu yem hitok bè nes Ngà Hemtahu. Nifuhen doun bnes. Monen, Deng tey nusing ne ni kem nesem. Okóm angat wen nesem lomi he gu laanem là deng gefet bè tum benwu tu. Béem kó mata tum layag solok bè labat wen tikeben tuu, monen, ne hgéhéli husek elemen ke soki kól ditu. Yó ne, monen, béem klifót tum Tau Geta tendo tmanud kóm.

Mon Ngà Hemtahu, Olohem tmulón do ni dii, dengi gu ditu kô bè benwu tu kóm?

Là, mon Tmóbóng, olohu lemoni klohok tum tikeben. Tolo wen hmoen do tum Tau Geta. Là tagade nù ditu ke là dengen deng.

Mon Ngà Hemtahu, Mò kegenen du ominu gefet ditu?

Là tngón te du, mon Tmóbóng. Wen se tau legen, wen se là. Okóm ke nimónem tum Tau Geta tu, angati gefet ditu. Du tendo tmanud kóm. Yó, monen, lemwóte ne. Ke wen bud knikoem, tódô tnabahem tum Tau Geta. Gel hnungolen uu.

6

GESLONG NGÀ HEMTAHU HMAHIL

Wen bulul moni bè yem Benwu Angat Meglà, wen ngà Benwu udì nù sentuhen. Tey dê tau nù bè nim ngà benwu udì ni, gel mon le, lu hesek tum Tau Geta. Tódô kem óyô le gel tô mimón du ne tô kembong nawa du, okóm ni kem tau ni són hendem le kul knóyô ne kul gunu hligal. Là móyô le nù bè yem Benwu Angat Meglà abay se wen yem deng gel gungol le bè yó kem gel mauy bè yó, okóm là se dog hendem le du ke mógów le ebè tum Benwu Tilob. Sidek yem lan kun, tey glayam yem tau lemolò du, tey henneged, ne tey nosol. Yó tódô le tólóng tmiba són lu bè yem sentu bulul, mon le menek ne tinof.

Ne wen ngà logi lemwót gu bè yem benwu yó, boluyen Hmahil. Kelel se kun kógów ebè yem datal yó yem igò Ngà Hemtahu mógów. Tódô dilô Hmahil Ngà Hemtahu abay se gel wen tau lemwót bè yem ngà benwu udî yó mógów ebè yem Benwu Angat Meglà ne le e nauy yó kem gna wè le. Timbow ton Hmahil yem ngà mógów, tey ketngahen, monen, Tedu yó dum nógówem deng mayuk bè gunuem yóó. Ngà Hemtahu kô yem mógów yóó? monen. Dengi bong mayuk bè benwuhem.

Tey knuun logi yem Hmahil, lelen tahà, ne tey hyu nawa Ngà Hemtahu abay se wen dmilô du, ominen tódô malà du, monen, Mógówe ebè tum labat wen tikeben tuu.

Mon Hmahil, Moen de?

Naw e kó nim blat nbóu, mon Ngà Hemtahu.

Tahu se, mon Hmahil, tngónu se dou yem gel hliteg tau. Là kô kdéen du tau gel gemnóm du yó, okóm ke gel wen gemnóm du, là kóen menek nawan ke là dengen mkó.

Tey tnga Ngà Hemtahu bè yem udél Hmahil abay se són mò le tehe semkuli du kdê yó kem ngà bè Benwu Angat Meglà. Ne gel mon le yem blat nbóen, tódô kem olo kun lelen mon.

Mon Ngà Hemtahu, Démê ke béen bud tahà ne lanu mit du. Na heflóng dé ebè tum labat wen tikeben tuu.

Tau du hógów kóm etu? mon Hmahil.

Yem tey tau hyu kenawahen deng geslongu, boluyen Mit Tulón Hyu, mon Ngà Hemtahu.

Kmuli Hmahil, monen, Bong hyu kenawahen dé, okóm là kóen temngón myó. Deng tngónu tau yó, monen. Ngem, ne te tulón kóm yó dum lan mahil gunuhen mkó nbóem blat yóó. Béi hliteg mógów edu tu dum tey benwu mayuk tu. Tngónu se yem tulón Mit Tulón Hyu kóm. Són yó se tendo gel tulónen yó kem dumu tau. Tódô ket tau deng gunuhen gel tmulón du myó. Tenngelem yó dém deng knuem lem bob, ne ke deng gkuhem tum labat wen tikeben, ngem, angat tey hlayam sut béléem senta yem gnan. Tey dê lóbô gel mógów lem bnes angat semsesék kóm, ne ngem, kà angati tódô lemnus, ne angati tódô matay bè klitegem.

Mon Ngà Hemtahu, Okóm bong blat nim nbóu, kóyóu ke mkó tahu nim ni, yó se són lan hkó du tulón Mit Tulón Hyu do.

Mon Hmahil, Tahu dé, okóm dô wen ungelem nim uu. Mò ketngónem du yó dum monem nbóem yóó?

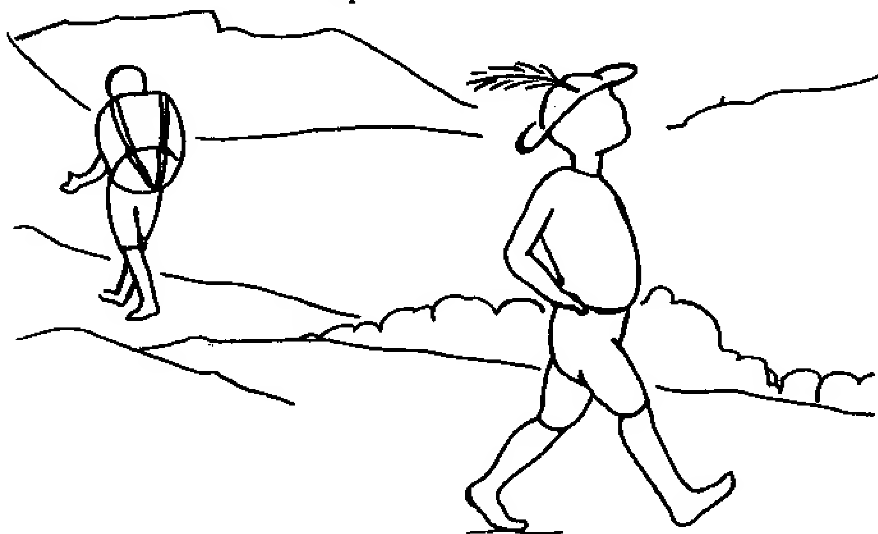
Mon Ngà Hemtahu, Deng senfalahu bè sulat tum Tau Geta. Kdê tau sal wen kul nbô lumun nim do.

Mon Hmahil, Yó se du, són olo gunuhen hyu sulat yó bè kem deng temngón. Okóm yó dum ngà hanà udì lumun uu yóó, tolo là hyuhen béléem he. Baluen ke gel senfalahem, là kô nam e tngón du yem nù lemen yó. Ni dii nmoem, tulón te kóm. Ke ou uu, là kóe bud mulék ebè tum Benwu Angat Meglà tu. Là holen menek nù du. Ke o uu, tódô hnilolu nim bulul nii ebè tum ngà benwu udì. Wen kem weu nù bè yem gunù gunuhem

gna sut, ne ke tulónem kul ou hógów kóm etu, kaem hotun le uu, ne tey le masa tu kem tau tu, monen. Ne ke dengi malù legen udỉ bè yem benwu yó, là kô bud tngónem du ne yem blat nbóem yó, ne là se bud gnómem du.

Là hol bud tngón Ngà Hemtahu du mò kbalaen du bè yem alỉ kehyu udél Hmahil. Hendem Ngà Hemtahu dô hyu ke yó gunuhen nù klohok yem kun gna benwu. Monen, anỉ nan bud gel ton Ngà Bun.

Bud mudél Hmahil, Là kô ne e wen hyu tonem ke là nimónem du nim do dók kóm ni. Béem bud hendem tu dum Mit Tulón Hyu. Yó se lan, hnilolem yem bulul yóó. Là kô nam e klifót du tum gunù abay se yó gunù angat gna gunuhem sut.

Omin Hmahil kmolut lem sning sewelen, lemwót mnuhul mool, igò lakay onuk mteg te sloungen. Ne tódô klifót Ngà Hemtahu tum Tau Geta ne yem sulaten. Ne deng mom knogolen yem labat wen tikeben, mógów ebè tum ngà benwu udì sentu bulul.

7

KETLAS NGÀ HEMTAHU

Omin Ngà Hemtahu heflóng ebè yem ngà benwu udì ngangen mógów efet miteg. Mom hnolien blat yem nbóen ngangen efet tô masà. Timbow deng gefet bè yem bulul, yó mò du là buden mgel mógów. Yó hendemen, monen, Ngunte kem angate gefet du tum benwu gunu le nù kem dumu Hmahil.

Okóm yem knuen bè kilil yem lan lemileb bulul, deng mom tô klifóten yem nbóen abay se deng alì sidek ktonen yem lan, là deng wen lan tonen lumun nim lan ni. Tey kmantib. Ne tey botu myón kudung ete lan, móyón tô mluy. Hganag Ngà Hemtahu ngangen efet sut béléen klikoen, là dogen bud gehlós. Yó któónen lumun tô wen tonen dilóf ofi gu lem yem léhék ngangen efet tey sidek klikoen.

Hyu kem bée tehe mógów dou, monen. Tedu bang kmou ni?

Ne tódô wen tau tonen hegfan hanà mayuk. Timbow deng moni yem tau, émonem Mit Tulón Hyu. Laen kem dù kligal ton Ngà Hemtahu béléen, ne yó mò ke Ngà Hemtahu, sidek kyaken, monen, Yakem hugón yem botu bong yóó anî wen gunuhu hebnos. Deng sidek kyaken bè là kimónen ke Mit Tulón Hyu.

Tedu nmoem bè ni du? mon Mit Tulón Hyu.

Mom kudung Ngà Hemtahu, là kóen temngel ebéléen, ne là se dogen mudél.

Sundu uu kô yem ngà tehe tonu klohok Benwu Angat Meglà?

Ou se, mon Ngà Hemtahu.

Bud mudél Mit Tulón Hyu, monen, Moen se ni ke dengi mom nù bè ni igoen sundu ni lan ebè tum bak tikeb tu?

Mkik Ngà Hemtahu, monen, Là kô lenbuu du abay sem wen ngà mon du mò do nam e kó bè tum ngà benwu udî yem blat nwitem. Ne deng tey sidek klitegu, monen, lelu likò. Déke lubék etahu yem bulul, lel tey léhék.

Omin Mit Tulón Hyu mon du, Holi hmungol dé. Tum Tau Geta hógów do edini ne e tmulón du kóm kmò tum Benwu Tilob ne yem fasad deng blayen kóm. Tey bong nawahen kóm, ne són moen tendo mingat temngel kóm. Ngem sem tehe kegebengem lem bob, du se hógów ke Tmóbóng ebéléem ne e mkay kóm, monen. Ne deng gel senfalahem bè yem sulatem yem tendo kebenteyen yó kem smalig béléen. Moen ke hentahuhem yem mon Hmahil mò kóm? Ne deng mom knogolem tu dum labat hlauhu kóm.

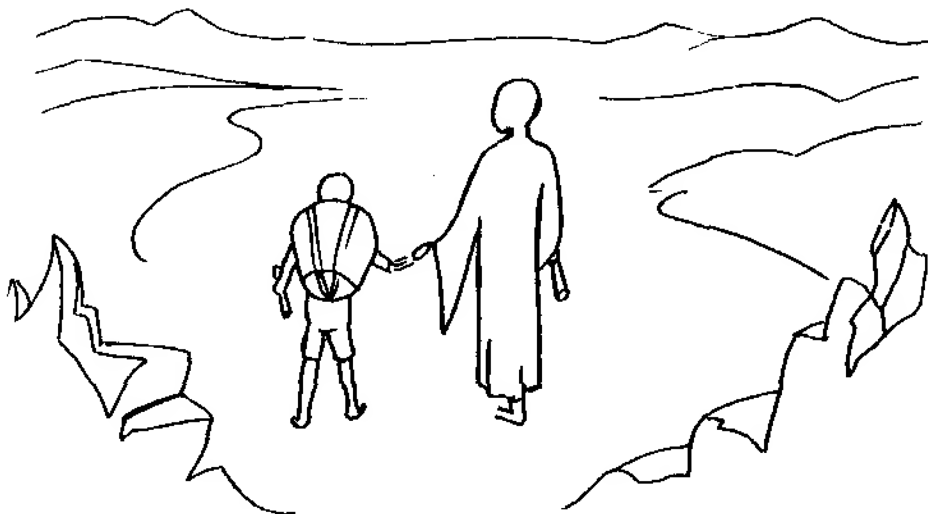
Tey sidek kyak Ngà Hemtahu, ne tey kiken. Omin Mit Tulón Hyu mnok te kuluhen, monen, Deng mom là bud hefligalem du tum Tau Geta, okóm ke hegseli, là bud hendemen du yem deng gmoem bè là kimónem du.

Mon Ngà Hemtahu, Là bude hbakà ne. Deng tey huli selu bè nim deng gmou ni, monen. Okóm tahu du kô hnifót tum Tau Geta nim deng gmou ke hegsele?

Tahu se, mon Mit Tulón Hyu, kaem són moen hmifót du ke wen sidek gmoem abay se wen tum tehe Ngaen, tey bong nawahen kem ngà.

Bud mon Ngà Hemtahu, Ke hlóse etu bè labat tnikeb, là dô huléken do du tum tau nù bè tu?

Mon Mit Tulón Hyu, Là kô kóyóen du tum Tau Geta ke wen huléken tum tau munung bè tu tu. Olohem tódô ne e tmaba anì kendel ne le e lenungkà béléem. Ni, monen, mogoti bè sigelu, nalak te u hulé nim bulul.

Nifu Ngà Hemtahu lewoken, ne baling hyu nawahen deng wen tau bud tmóbóng du semfulék ebè yem datal tehe lanen. Timbow gku le yem bulul alì hnagang, ominen tey mtataw kton le yem nóng solok ta yem labat wen tikeben.

Mon Mit Tulón Hyu, ke holi heflóng là kói kifu bè lan, ne tu he gunuhem tungô. Yó ne kóó.

Omin Ngà Hemtahu hekteng lemolò yem lan ebè labat wen tikeben.

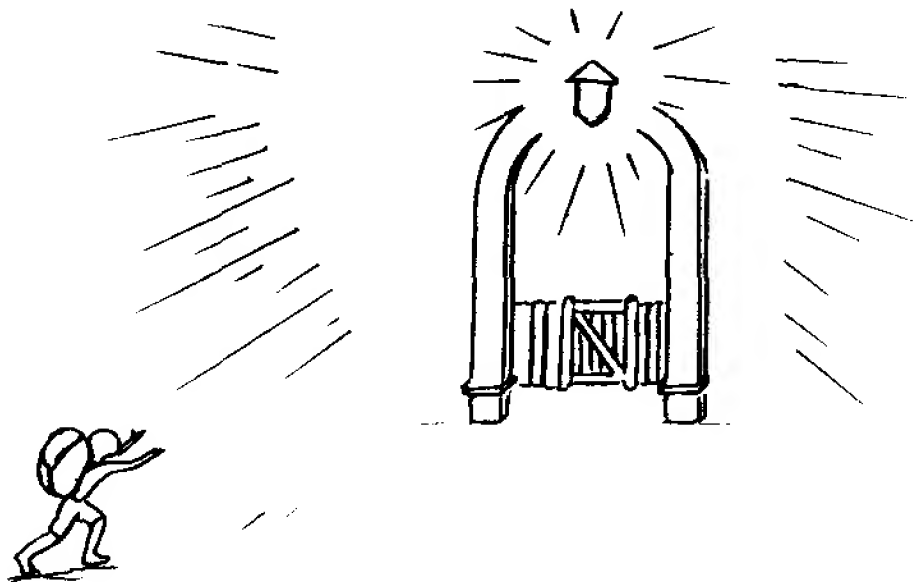
8

KKÓL NGÀ HEMTAHU BÈ LABAT TNIKEB

Deng tek udì duen gunuhen là sdef kdaw kgefet Ngà Hemtahu bè yem labat tnikeb. Tey keheflóngen abay se là móyóen kifu yem dmatal. Deng hyu nawahen deng moni bè yem labat tnikeb, okóm yó dum deng tey klitegen. Tey labat tnikeb tilob. Ne wen solok téwéng tahen, tey mnóng anien ke mnóng kdaw là kóen mili nóngen. Ne wen snulat le ta yem tikeb labat tilob, monen,

TMABAHI, ANÌ WEN LEMUNGKÀ DU BÉLÉEM

Mon Nawa Ngà Hemtahu, Na, deng duhen ni yem tehe mon Mit Tulón Hyu.

Ominen tmaba bè yem tikeb yó, hnungolen ke wen ne e lemungkà du béléen, okóm laen dù gungolen. Ominen bud tmaba, ne tódô sut yem tau malù wen tô keskél le Mit Tulón Hyu, ne e lemungkà du béléen. Senged knes le Mit Tulón Hyu, ne tey tilob kenawahen. Gemé yem ktonen ke Ngà Hemtahu, monen, Ngà kóm de?

Ngà Hemtahuhe, mon yem ngà. Hyu kô ke huseke?

Boluy yem tau yó, Hyu Kenawa, ne monen mò ke Ngà Hemtahu, Lemwóti bè Benwu Angat Meglà kô?

E, mon Ngà Hemtahu. Tóe mógów ebè tum Tau Geta.

Omin Hyu Kenawa lemungkà yem tikeb ne hfuseken Ngà Hemtahu. Yem igò Ngà Hemtahu mógów elemen, mom malù kteng Hyu Kenawa.

Moen yó du? mon Ngà Hemtahu.

Là, mon Hyu Kenawa. Wen tey gunù bongen lemoni bè ni tum Datù Sidek. Ke gel wen tonen ngà tmagak tum benwuhen ne lemolò kun lan Tau Geta, gel hegtien tu kem sendaluhen.

Omin Ngà Hemtahu temngel ete kwangen, tódô tonen hanak deng gdek bè yó, ne hyu nawahen deng bud tnikeb Hyu Kenawa yem tikeb.

Ni ne deng tinof kegnómu du, mon Ngà Hemtahu. Omin Hyu Kenawa mit du etu bè kun gunù sentu yem labat. Ominen hefegnù du igò le tmógó ken béléen.

Snólók Hyu Kenawa, monen, Mau du tmulón du kóm yem lan ebè labat?

Mit Tulón Hyu, mon Ngà Hemtahu. Monen uu he kun bud tmulón du do yem bud gunuhu emlan lemwót bè ni.

Mon Hyu Kenawa, Yó, ou he tmolok du kóm. Okóm moen de ni du ke tek sotuhem se mógów? Laen dù maem ne yéem kô?

Mon Ngà Hemtahu, Deng kól ditu yê bè tum Tau Geta. Bong ke mà kun du, tolo alì dê nmoen, yó gunun là gógów. Ni gunuhu tódô hemgel mógów sotu.

Mon Hyu Kenawa, ke nù ditu yéem, bè ni snéen tehe dô gunun mlan. Wen he gunum temngón du edyó bè lan ke hlós nim kógówem.

Tahu kô? mon Ngà Hemtahu. Yó se alì nù bè nawahen ke wen gunuhen temngón yem yéen

tehe deng tmagak du. Monen, Tulón Tmóbóng do deng tulónen ke yê tum Tau Geta kun nim kógówu, ne són moen tendo mangat temngel do kun. Tahu kô tu?

Tahu, mon Hyu Kenawa, okóm là tagad tonem du ke là dengi gefet bè tum Benwu Tilob. Són du gel tonen uu kun. Tódô kewótem ditu bè gunuem kô yó eginu? monen. Là ngali le kóm kô yó kem dumu ngà?

Mon Ngà Hemtahu, Mgel Kulu ne Mahil Gmung kemtes do, ne tey kebut Mgel Kulu do. Okóm mon Mahil Gmung kun, móyô ke mógów etu kun bè Benwu Tilob. Okóm tey klikoen yem kegebeng me lem bob, yó gunuhen bud mulék kun. Ofol do ke là bude gekà do, okóm sut Tmóbóng ne tey hyu kenawahen ebéléu.

Mò kmoen se? mon Hyu Kenawa.

Tey kyak Ngà Hemtahu, monen, Senged me Mahil Gmung snéen, abay se yem kegeslongu ke Hmahil, hnungolu yem udélen, ne denge mom mógów ebè yem ngà benwu udì. Tey sidek lan edu, ne tey kli kou. Ofol do ke denge gdilan botu, okóm sut Mit Tulón Hyu, ne du bud malak do ebè yem lanu edini ni.

Mon Hyu Kenawa, Ni dengi gusek bè ni, dengi ngà tum Tau Geta. Tungói kni kifu ni, ne toloku kóm haya he tum lan ebè Benwu Tilob.

KESLOB NGÀ HEMTAHU BÈ TMUGOD

Timbow deng hayahen bè yó, deng malù hyu ne kegnóm Ngà Hemtahu du, deng gehegnù. Ominen bud htifes lemwót. Omin Hyu Kenawa malak du elaan, ne toloken du yem lan, là holen bong, dmatal.

Wen syaten kô lan ni? mon Ngà Hemtahu. Mò kmou du ke kóle bè gunuhen wen syat?

Mon Hyu Kenawa, Tódô loloem yem lan tedeng, yó se lan ebè tum benwu gunuhem angat esolu. Hlò sigol yó kem dumu lan, monen, ne lamang. Fen sikeb kun yó dum tahu lan. Tódô hentedengem yó dum kóm kógów. Ke hol hnénégem, là kói tlas du.

Bud mon Ngà Hemtahu, Kóhem do dé nim nbóu nii. Hyu keheflóngu ke là wen nim ni.

Mon Hyu Kenawa, Là gbeku du do myó. Tódô hen-ganagem mit du efeti kól bè tum koyu senfifay, yem gel mon le kdos. Ngem kà tódóen bkas, là kô bud tngónem du.

Mon Ngà Hemtahu, Ilóu angat kehyun. Wen kô dumu gunù angat nius bè lan?

Wen se, mon Hyu Kenawa. Kô talak kemdaw kedeng gefeti bè gunù yem tau boluyen Tmugod. Tey hyu tau. Ke móyót ston du, angat tey dê toloken kóm.

Ne yó lemwót Ngà Hemtahu. Tey tilob knóng kdaw, ne maan nawa Ngà Hemtahu mógów. Gungolen yó kem tey dê udél onuk, mom tô milud kehyu nawahen, gotu klifóten yó kem tehe hlayamen bè Benwu Angat Meglà. Laen kô bang dù hemsidek do bè ni, hendemen igoen mógów. Odoy Hmahil tum tehe monen angati likò bè lan, ne gotu ken le u yó kem mógów lem bnes.

Timbow nbuten hemdem yem nan tô kehegnù likót, tódô kendel tonen se yem tey gunù bong mdà klohok lan. Ne hendemen, dô yó gunù Tmugod.

Ominen motun eta bè bak dól, ne tmaba. Ne ominen wen tau sut ne e smólók du.

Mon Ngà Hemtahu se, Ngae milo, mógówe ebè benwu tum Tau Geta. Tungóe bè Hyu Kenawa ebuteng, ne tulónen do ween kun nim tau fun gunù ni. Hyu kô ke stone du?

Ominen mógów etu lemen yem hesek yó, nen e tulón tum amohen, ne omin Tmugod hewà. Deng tuha yem tau yó, tahà, ne tey tahà bngeten, bukay. Ne hendem Ngà Hemtahu, dô temngón tau ni.

Ominen mnok te kulu yem ngà, monen, Moem de?

Mon Ngà Hemtahu, Tô hnénégu yó kem alì hentaw ton nù béléem kun. Deng mon Hyu Kenawa naw e nauy u kun.

Gemé Tmugod, monen, Weu se yem Hyu Kenawa yó. Ominen mon du, Ngai milo ebè tum Benwu Tilob kô? Huseki elemen, ne te na tolok kóm yem nóyô tonem.

Ominen malak yem ngà elem tum dfél lamang. Wen tulad ton Ngà Hemtahu téwéng stimbang bè bak dól. Timbow ton Ngà Hemtahu, tey ketngahen, ne tódô htengen mdà. Laen deng tau tilob ton Ngà Hemtahu semnged yem tau yó. Mógów gu te bulul yem ktulad le du. Tódô slibut du bótóng hagang, lel tey sual gotu kendel gunuhen ksê nesen, ne hlò litô bè tihen botong lan botu. Wen ngà ubiha sniwihen. Là kóen hol bud mgel yem ngà ubiha yó, tódô kem hifayen te abalen yem ubiha. Wen udél snulat laan yem tulad yó, hlò blówón, monen:

GOTU NEN E SENTIFUN TU KEM NGÀ UBIHA NE SNIWIHEN LU

Mon Ngà Hemtahu, Tehe lana kô nim ngà ubiha ni?

Lana se, mon Tmugod. Lana, ne deng tô móyón matay. Ngem, tey klitegen yó, bulen gotu kdut. Okóm tey hyu kesegyoken ubihahen yem tau yó, gungolen yem kédéwen, ominen ne e mebel du, ne nwiten ebè gunuen.

Mon Ngà Hemtahu, Tey dô lan sidek. Ngem ni kem halì bè tihen, botong lan botu.

Mon Tmugod, Tey lan sidek, okóm là dogen kem gseng du abay se wen ngà ubiha hnebelen. Deng toloku kóm nim tulad ni abay se tum tau hyu kesegyoken ubiha se, Ngà tum Tau Geta gunum esolu yó. Hningun te bè kbong

nawan tu kem ubihahen yem kbong nawan ke wen milo ebéléen. Ne hningun te bè kem ubiha yó kem milo. Hol bud hendemen ni ke blat nawahem, duhen ke wen knikoem, monen. Hol hendemen mau du yem tendo tmanud kóm.

Ngae milo se do, udél Ngà Hemtahu ebè Tmugod.

Ngai milo, mon Tmugod, lumun yem ngà ubiha sniwi yem tau hyu kesegyoken ubiha. Ni wen dumu bud toloku kóm, monen.

10

HEMKOSO, MANAY NAWA, NE YEM SENDALU LÔBÔ

Là dogen tô móyô tmagak yem tulad Ngà Hemtahu. Monen, Là kô naw e klifót du yó tulad yó. Tey tilob tau, monen, botong kéng lem uyó yê.

Omin Tmugod mit ke Ngà Hemtahu eta bè yem sotu dfél. Lewu ngà tonen myón bè yó lem dfél. Menek kenawahen yem sotu ne hligal, okóm yem sotu, mkik, ne lumun tô là gsengel nawahen.

Mon Tmugod, Na le legen bè ni he ni kem ngà ni. Boluy yem ngà mkik Hemkoso, ne yem twoguhen boluyen Manay Nawa.

Mon Ngà Hemtahu, Moen ke mkik Hemkoso?

Mon Tmugod, Nungel myó. Angat wen basa hwit tum Tau Geta, ne ket ngà angat gotu wen kul.

Móyô Manay Nawa kun ke nan na nangat, okóm fen henkoso Hemkoso kun. Kóyóen ke géhél kól béléen.

Ne tódô kendel wen tau lemungkà yem tikeb, tey dê nwiten, gotu hlasaen klohok Hemkoso. Hyu nawa Hemkoso, kendel nifuhen lewoken, ne kendel hnénégen yó kem yó. Ne wen sning tonen henok hlò filak mgel, blówón. Ne timbow ton Hemkoso, btù kulihen, ominen kmayang du eta, kmuli ebè Manay Nawa igoen laen dù kun.

Mon Tmugod, Tey hligal ke Hemkoso kun, okóm ke deng legen udî, angat gotu tum filaken, ne baling sidek tu kem lusaem du dumu nù béléen. Ne ke deng gefet tum basa hwit tum Tau Geta, angat laen kun. Ngem kà angat huli selen he. Ngem kà angat monen du hyu kem naw na hangat lumun ke Manay Nawa.

Mon Ngà Hemtahu, Mò kmoen tum kun basa tum Tau Geta?

Bong mayuk bè ni he, mon Tmugod, là kóen ne e sidek tum kun basa tu. Hyu ke Manay Nawa kun, nan na nangat.

Mon Ngà Hemtahu, Deng hligal kun ke Hemkoso, okóm angat tilob tum ke Manay Nawa.

Tahu se, mon Tmugod. Kdê ni kem toloku kóm ni, sal wen gutahem du. Béem kendel hendeen keblayen kóm tum Tau Geta ke là dengen kól bè kun keblay du kóm. Du he gotu temngón yem wen mu tekuy du, ne yem angat tekuy hligal du. Ke mkél kuy ke Hemkoso, són kóyóen kun lan, angat huli sel tekuy.

Omin Tmugod mit ke Ngà Hemtahu elaan etu talak lósól nan e tolok du yem sotu tey gunù

tilob mayuk udî bè gunuen yó. Tódô datal te ketefen yem gunù yó, ne wen kem tey dê tau mógów tahen, mnes smînang kéng tô blówón.

Yó kô sotu gunù tilob tum Tau Geta? mon Ngà Hemtahu.

Yó se, mon Tmugod, okóm là kô tódô kdéen du tau gusek du.

Ne ton Ngà Hemtahu wen tey dê tau nù bè lewà yem gunù tilob yó. Lumun tô le móyô husek ktonen kul, okóm là mlos le. Ne wen se kem dumu tau tonen mit le ngom sfatay, mdà bè yem bak dól. Alî le dô lóbô mton kul, yó gunu le là gusek tu kem tau nù bè lewaen. Ne wen sotu tau myón malù mayuk udî bè yem bak dól, gel snulaten boluy yó kem gel tô tmilów husek.

Ne tey móyô temngel du Ngà Hemtahu yem tonen yó. Monen, Kóyô te dé ke wen tau lóbô bélê le tu kem tau tuu, husek elem tum gunù tilob nim igou nù bè ni nii. Moen là hlikò kul mayuk tu du kem sendalu sidek tuu tu dum Tau Geta? monen. Ke gotu lohen lu, ngem kà gotu le gusek tu kem dumu tendo tmimbul gu bè lewaen tuu.

Mon Tmugod, Là kóen legen kehdóhen kul, okóm tenngelen mahil du hol musek nawan bélê le hmusek tum gunù. Yem tau alî kembong nawa tum Tau Geta, là kô le likò husek kul. Ngem, na te nangat likót, angat wen tau husek.

Omin le myón bè yó bè tonok, són mò Ngà Hemtahu tendo temngel tu kem tau. Ominen wen tau ton Ngà Hemtahu hewà gu lem yem tey tau sbung , mógów elemen. Ne tódô mógów ebè

yem sotu tau myón smulat. Tonen deng nù ditu kun boluy, ominen lemeket kimuhen sfatay, ne diloten sudengen, ominen demlu elem blóng yó kem sendalu. Tey kegenen sfatay kul. Ofol ke Ngà Hemtahu ke deng matay yem tau yó. Bong dê hallen, okóm gusek elemen kun, omin le gotu semngal tu kem tau nù te ketef, mon le:

Huseki, huseki,
Tey knuun mton kóm matù,
Ne laen dù sónen yem ofolem du.

Gemé Ngà Hemtahu, Tu dilóu gunun e temnef yó. Bê tekuy hlikò abay se wen tum Tau Geta tendo tmóbóng tekuy efet khusek tekuy bè tum kun benwu.

Tu se, mon Tmugod. Deng tódô tngónem. Ni deng geblà tonem ne ni kemdaw ni. Mebel te béléem mò gunuhem tungô, hlósi haya he.

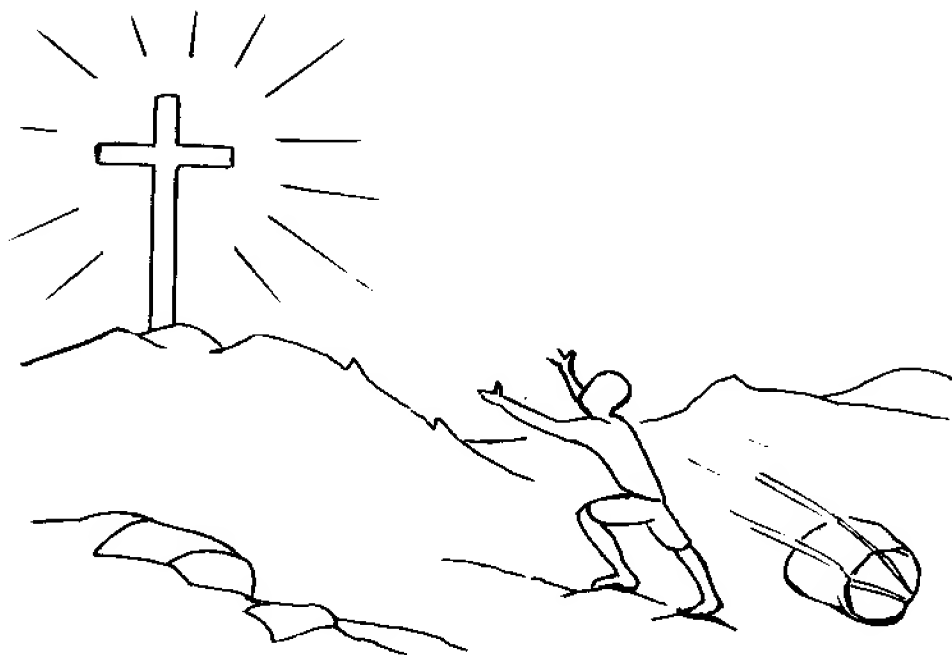
11

KSUT NGÀ HEMTAHU BÈ KDOS

Tey kegtungô Ngà Hemtahu yem kifu yó, ne ominen tódô hlafus yem deng haya. Nan na nbal Tmugod.

Deng tey mahil kton Ngà Hemtahu du yem lan sentu yem gunù Tmugod abay se sbalà lenabat. Mon nawahen, ni dé dô mahil lemolò du.

Okóm mon Tmugod mò du, Là kóen hlós etu bè benwu tum Tau Geta yem labat yó. Ke deng gkuhem yem labat, monen, tódô henlósem lemolò

yem lan tedeng. Ne ke henlósem lemolò yem lan yó, laen kô gfaem du.

Botong bud tô klifót Ngà Hemtahu keblat yem nwiten yem knuen bè Tmugod, okóm timbow deng bud lemwót bè yó, ne e kinỉ kdaw, yó he bud kegnómen du, kóyóen ke géhél mkó tahen. Yó hendemen, monen, Tehe mon Hyu Kenawa, ditu he kun bè kdos gunuhen mkó nim nbóu ni. Ngunte kà tolohen mayuk duen?

Ominen kól bè yem wen ngà bulul udien klohok lan. Ne tonen ta yem ngà bulul udỉ yó yem tendo hendemen. Mdà ta yem bulul yó yem

kdos. Timbow nbut Ngà Hemtahu mneged edu, tódô gnómen bkas yem alî blat nbóen, ominen tódô bkas gu te abalen, ne mluy etu bè but yem bilil, ne tódô là bud tonen du. Nan na tnga mò du, lumun tô là hentahuhen du ke deng tahu lana yem nbô alî hemblat du. Hendemen kà dô knahen du mni. Ominen na htengen mdà, ne knisengen matahen, ne senged se, là kô bud gnómen du.

Lelen tendo mungol ni du kem udél onuk, lel tey nóng kdaw. Ne hendemen là kóen tungô. Monen, Deng tum Tau Geta mkó du béléu mtu koni. Ni ne nù kóyô keheflóngu, monen. Ominen tendo temngel yem kdos, ne tey kdóyónen tum Tau Geta.

Deng tehe gu bè Benwu Angat Meglà se ne bud gtulón bè nawahen yem tehe senfalahen lemwót bè tum Ngà tum Tau Geta. Tey hyu kenawahen bè kem tau, okóm tey dê tau kmutó nawa du, ngang le mò du efet kenfô le, ne hnatay le bè ktutuk le du bè yem kdos. Ne deng hteg le bè yem kilil lan yem kdos yó anî ton yó kem tau milo ebè tum Benwu Tilob. Yó mò gunu le hemtulón nawa yem deng gmoen bélê le tum Ngà tum Tau Geta. Ne deng gotu gel senfala Ngà Hemtahu bè sulaten ni kem ni. Ne deng tngónen gunu le kembong nawa tum Tau Geta tu le Mit Tulón Hyu ne tu kem dumu tau, ne són mò le tendo tmulón du. Mon Ngà Hemtahu, Dô tehe wen snéen kul nbô lumun nim do. Ne dô bè ni snéen gunu le tehe lemana kul, bud lumun nim do. Btang lewoken yem igoen temngel ebè yem kdos.

Ominen mungol yem mudél seblà te kwangen, monen, Wen ne kóm kenek.

Omin Ngà Hemtahu beklil, ne wen tlu tau tonen moni klohoken, mnes le sminang bukay. Ne timbow temngel ebélê le Ngà Hemtahu botong tô kfuteng, hol lumun ke henbótóng tenngelen tum mata kdaw.

Mon nawahen, Dô le lemwót bè tum benwu gunuhu angat esolu ni kem ni, kat le alì tilob.

Mudél yem sotu, monen, Deng dê dulékem hemblat nawa tum Tau Geta, okóm ni nógówu naw e tulón kóm yem kehlifóten yó kem tehe nmoem sidek ne kdê yó kem deng gmoem, là bud hendemen du ne.

Ominen malak du yem sotu, monen, Deng tey sidek kbolok nesem, là hyu bud mton du. Kóyô tum Tau Geta ke tilob nes kem ngaen, ne ni wen nes nwitu béléem.

Hol tô nbut Ngà Hemtahu se hemdem tô kbalaen du, tódô là bud tonen du yem nesen deng bolok, ne deng baling nù bè lówóhen yem nes bukay nwit le béléen.

Lemwót yem getlu le tnandaen Ngà Hemtahu lem uyóhen, monen, Ni se tandà tum Tau Geta. Ne wen sulat oguhen du, monen, Mò gel senfalahem bè yem lanem mógów. Ne hol sen-gyokem, abay se ni mò angat tolokem ke dengi kól bè bak tikeb tum benwu gunuhem angat esolu.

Omin le lemwót yó kem tlu tau mnes sminang bukay, ne tek sotu Ngà Hemtahu tagak bè yó. Tey kehligalen bè yem nes deng blay le du.

12

LÀ TEMNGÓN, MDUK NE LÀ SGAFAS

Ya botong kehlígal Ngà Hemtahu yem igoen mógów. Yó dé, monen, deng lana yem blat béléu. Ke deng tehe tngónu nim alì kehyu lemolò tum Tau Geta, denge sana lemwót yu ne ekni.

Ominen gemtulón nawa ke Ngà Bun. Koduhen, monen, yake tehe mung kun. Okóm là tngónen kesegyoken tu du kem tlu twolihen. Lel tu dum twolihen hanà udì.

Yó hendem Ngà Hemtahu ke tehe mung Ngà Bun tódô senbalu le mit tum ngà hanà udì. Lel tu he kem dumu ngà logi twolihen ke na le e miteg. Mon Ngà Hemtahu, Tódô tulónu tu hem Tau Geta gunuhu esolu anì wen tau hógówen mò tmóbóng ke Ngà Bun mit tu kem ngà, kóyóu ke hol mógów se ke Ngà Bun kun.

Bud hendemen, Ngunte kà dô tulón yê du tum Tau Geta yem tehe ktagaken do bè Benwu Angat Meglà. Ngunte kà deng tngón yê du nim deng kkó yem blat nbóu ne yem deng kehwiten ebéléu nes tum Tau Geta, mon nawahen. Tey tilob kem nes ni do, monen igoen bud hemklol yem nesen deng blay le du yó kem tau mnes sminang bukay. Hol lumun kbukayen luf, lelen là kinì, ne là se blat lemsek du. Là mkélen bè yem gna nes boloku.

Tey dê hendemen igoen mógów, ne tódô tonen se yó du kem tlu ngà hlilil bè klil lan. Ominen

na mdà nen e hol tenngel lu, ne tonen tolo le tungô, ne tonen gotu kendina le lu.

Tey sidek kkinì yem kdaw, yó gunu le nù bè kilil lan yó kem ngà, na le tô hegnù likôt. Okóm són mò le se tendo temngel yó du kem hesek Datù Sidek, anì kesok wen kem tau milo gel hegnù bè kilil lan, ne ke gel le tungô, kendel gel nfét le lu. Ke là tu hem Tau Geta bud hógów tau mò tmóbóng kul, là kô le bud gewà, ne là kô le bud gehlós ebè tum benwu gunu le esolu.

Là se móyô Ngà Hemtahu tmagak kul, ominen mógów ebélê le ne tnabahen lu. Géhél ye btik, monen, igoen sbeweg nim benwu bè ni. Là tngón ye du kô wen tau deng mfét kuy?

Ominen sotu bélê le lengilos, yem boluyen Là Temngón, monen mò ke Ngà Hemtahu, Moen. Tódô mudél igoen tolo tungô. Laen dù tonu hemsidek kum bè ni, monen. Béi tlek hlala kut dé.

Okóm mon Ngà Hemtahu, Tngónu angat wen tey gfà ye, btik ye anì tnóbóng te yu mból yem lingkal deng fét le kuy.

Ne bud btik yem sotu ngà masà klohok Là Temngón, boluyen Mduk. Myón, knisengen matahen igoen alì moo ktuken. Olohen temngel ebè Ngà Hemtahu, okóm là dog hnunqolen du yó dum tô monen. Moen ke hnulówem mi? monen. Tódói gna dé. Hulihe he dou ke denge gehegnù.

Ominen mudél yem getlu le, boluyen Là Sgafas, monen, Ke kum kóyô nmò tódô kum nmò, laen dù kóm du. Ke móyô me tungô bè gunun sidek, laen dù kóm du. Tódô henlelem kóm

kógów, laen dù kóm du ke wen nmò kem dumu tau.

Omin le gotu bud segeng hlugod hlilil klohok Là Temngón. Ne tódô mtal long le, deng sana ngelem bud ktungô le, lumun yem tehe ksut Ngà Hemtahu bélê le. Là dogen bud hegfét bè yó Ngà Hemtahu, tódô tnagaken lu, lelen sidek nawahen lan le là dog hmungol du. Là kô hendem le du deng wen mfét kul.

13

HEMTEDENG NE HEMNÊ

Timbow deng malù mayuk lan Ngà Hemtahu tmagak yó kem tlu ngà tungô, ominen bud bingóy semfulék. Ofol kun ke deng le tahu btik, ne kóyô le ke deng mkó bélê le yem fét le. Okóm laen dù tau tonen. Ominen hekteng mógów, ne tódô bud gungolen yem muni seblà bè iwóngen, ne tódô tonen se yó kem lewu ngà mkaf bè yem labat. Ne ton le Ngà Hemtahu se kul, omin le mlóy ebéléen.

Gunu ye gu de? mon Ngà Hemtahu. Boluy yó kem ngà yó Hemtedeng ne Hemnê.

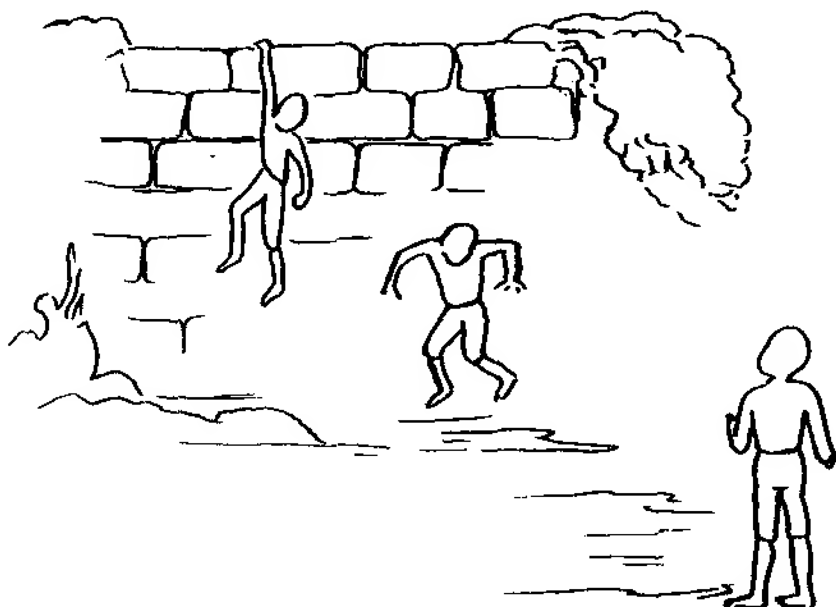
Mon le, Lemwót me bè yem benwu boluyen Hton Dóyón, ne ni na me e nauy tum Tau Geta.

Okóm là deng lan ye bè labat tnikeb, mon Ngà Hemtahu.

Mon Hemtedeng, Bong mayuk bè benwu me kum myó. Tódô hnahil me nim kum kógów.

Yó hendem Ngà Hemtahu, là kóen móyô kun tum Tau Geta ke lumun ni kógów tau ebéléen. Ominen mon du mò kul, Munu nawahu kuy, hyu kem bê ye nmò kut nim kógów ye ni. Olo ye hliteg mni.

Bê dê kmonem du, mon le, anî se tu du kem kum tau là kô le gel mlan bè tu bè tikeb. Sok olohem gefet bè yó nem tahu lan. Tu tehe kóm lan bè labat tnikeb, ne lan me hulé labat kum, ne ni deng senged knù tekuy bè ni.

Mon Ngà Hemtahu, Hyu kem bê ye nmò kut ni.

Kestulón nungel, mon le. Gotu tekuy tódô senged snéen, són olo gunun stólóng wen nes tilobem kóm, tek blay Tau Geta kóm abay sem là buden hyu mton du yem gna lesekem.

Tey sidek kebkó le ke Ngà Hemtahu, ne deng tô hendem bud bnalaen lu, okóm deng senfalahen bè yem sulat nwiten, tilob kestulón le kul tu kem kun hesek tum Tau Geta. Anien ke sidek kebkó kem dumu tau, tódô bnalà hyu.

Ominen mon du mò kul, Tahu se yem mon ye yó. Kem klówóhu deng gotu sidek tek blayen do tum Tau Geta nim nesu ni. Tey masa tau, monen, ne timu óyóu ni deng nmoen abay se tngónu denge kun ngà, ne ke denge kól ditu bè kun benwu, tódô kendel dilóen o. Ne deng wen tandaen do lem uyóhu tum tau mnes sminang bukay. Ni se kun tandà tum Tau Geta, mò ilóen do, monen. Ne wen sulat nwitu mò toloku ke deng gesón nim kógówu. Laen dù kuy ni kem ni abay se là mlan ye bè tum labat tnikeb.

Mo le mom kmuli yó kem ngà yó, omin Ngà Hemtahu tódô tmagak kul, bud hlós tek sotun.

Omin le kól bè but yem henneged boluyen Henneged Meklos. Hulé yem bulul yem lan ebè tum Tau Geta. Tey lan sidek, ne alî mneged okóm hendem Ngà Hemtahu là gesyaten du. Ne wen él tembul bè yó klohok lan. Kesok gel meeng Ngà Hemtahu nan na gel minum, ominen bud hemlel kógówen.

Deng le malù glayuk bè Ngà Hemtahu le Hemnê yem kkól le bè yem gunun sesyat lan. Bak mu te lemolò du ni tey lan sidek mneged nii, mon le. Hyu ni kem lewu lan nii, mahil ne mló.

Ofol kul ke bud wen gunuhen lemebet ditu bè lan tum Taù Geta ni kem lewu lan ni.

Mon Hemtedeng, Nii dou lolò, lan nii.

Mon Hemnê se kun, Yóó do.

Omin le yó skó bè yó, ofol kul ke wen angat bud gunu le seglebet ditu sentuhen.

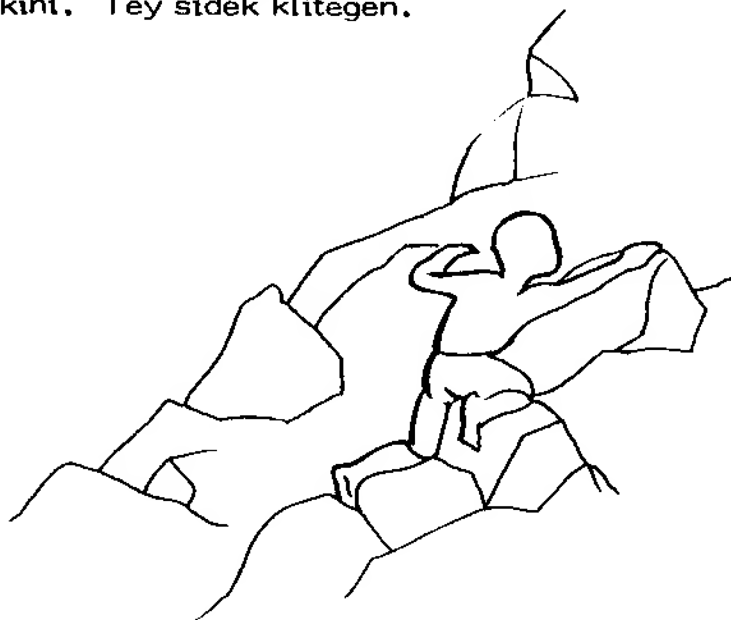
Ke tu he tehe lan le bè labat tnikeb, deng tngón le yem kun lolò Ngà Hemtahu, yem lan tedeng yó se tahu lan. Okóm ni kem lewu ngà ni, deng le gotu lana abay sem tà nimón le tum Tau Geta, tódô nmung le kul kóyô nù gunu le esolu. Là lemwót le bè yem tahu gunù lemwót mon tum Tau Geta.

Tey sidek tum kun lan lolò Hemnê, sut elem tum dlag kmifu. Tey kegenen tódô mógów tmimbul hilu butengen ngangen efet hatayen kenusen. Laen dù tonen gunuhen esut.

Ne tey sidek yem kun lolò Hemtedeng snéen. Tey henneged ne mosol, sut etu lem gunun alì kmifu lem bulul, gunun gel glayam tau. Yó gel mò du, medel tum lan, ngangen mluy bè tum tey bilil, ne btang eta tu kem botu telem, yó hatayen.

HENNEGED MEKLOS

Tey mgel kegnóm Ngà Hemtahu du yem lan mneged. Hlò hagang, ne tey botu telem. Yó alî gunun hnalî tihen bè yó kem botu telem. Són moen tendo minut sidek yem lan, ne tey meklos. Ngangen efet là hol bud gehnegeden du, ominen tódô kmadaw. Tódô kadawen bukolen. Deng talak kemdaw yem kmoen yó, ne tey kinî. Tey sidek klitegen.

Ngunte kmou ekuloy, mon Ngà Hemtahu, ke tehe henlósu kógówu nim tey sidek lan nii. Là kô gwitu du nim mneged nii tum tey blat nbóu.

Timbow deng sóólen yem mneged, deng malù hyu ne yem lan. Ominen yó bud hyu kógówen, ne là buden hol telem ne yó kem botu. Okóm tolo bong sidek he yem mneged. Ominen kól bè yem gunuhen golung. Ni eles tehe hmò tum Tau Geta mò gunu le gel hegnù ke wen tau hemneged yem henneged yó. Hyu nawa Ngà Hemtahu deng kól bè yó.

Omin Ngà Hemtahu myón. Tey lemnos kegnómen du, ne tinof. Ne yó hendemen ke nen ne bud tenngel yem sulat tehe blay le du yó kem mnes sminang bukay. Ominen ma du, ne senfalahen. Igoen tehe tô hemlel yem kógówen ne géhél tô kkólen ete tfusù yem bulul yó, deng mom feng kun hlelen myón bè yó, tendo hnénégen yem nesen, ne dê dumu hendemen, ngangen gulof, ne tódô hlós gtungô.

Song btik deng tey kimel, ominen temngel mata kdaw, deng mom hulô but longit. Ominen yó kendel hetlagad bud lemwót.

Yem hanà là deng kkólen te bulul, wen lewu ngà geslongen, mlóy hlosok. Mo le mom lemusék, ne tey klikò le, lel le kenkel. Okóm timbow ton le Ngà Hemtahu, ne le na mdà bè yó, stulón le du. Boluy le Likò ne Là Smalig.

Mò ye alì mlóy ni? mon Ngà Hemtahu. Gunu ye gu? Deng mom senwì ye nim lan.

Adéy, mon Likò. Tô me mógów ebè tum Tau Geta, deng gotun me ni dum bulul nii, okóm henlelen mayuk tô lan me, mom hnolien wen tendo gfà me. Ni gunu me bud mulék.

Tahu se, mon yem sotun boluyen Là Smalig. Wen lewu blek koyu ton me hlilil bè lan, okóm là tngón me du ke tungô le ke là. Okóm ke tehe me deng mlan lem blóng le, deng me gotu meglà nsék ne.

Botong bud gbót likò se ke Ngà Hemtahu kun, monen, Tey. Mò kmou ni?

Mon Likò, Tódói bud mung kum mulék ne. Kóm gunu matay ke tói ne e mlan lem blóng tu kem tey lóbô tu.

Ngunte dé, mon Ngà Hemtahu. Ke bude semfulék, là kô tonu du tum Tau Geta.

Mon Là Smalig, Là se tonem du ke hlóst abay se wen tu kem blek koyu hmatay kóm.

Okóm bud gtulón bè nawa Ngà Hemtahu yem tehe tulón le du le Mit Tulón Hyu, ne Hyu Kenawa, ne Tmugod, yem tehe mon le, Baluen he ke wen knikoem bè lan, wen tu hem Tau Geta semgyok kóm, ne tendo tnanuden u.

Là bude móyô semfulék ne dou, mon Ngà Hemtahu. Gotu tekuy slomong ne, hlós tekuy. Déke tungô le tu kem lóbô ton ye bè lan tu.

Ê là, mon le Likò ne Là Smalig. Tódô hyu nawa me bud hekteng mulék ne kum, anì hyu kegnóm me du ke géhél me gefet ditu.

Omin le bud mlóy mosol kemone dog segfét tódô tnagak le Ngà Hemtahu. Là dog bud hendem Ngà Hemtahu du klikoen, monen, Na tenngel yó dém sulat tehe blay le do, tu kem mnes sminang bukay. Ne hnénég ke tulónen lemen tu kem lóbô tu.

Okóm timbow tô hen-gnómen bè yó lem sningen, là dog tonen du yó dum tehe sulat yó. Són moen tendo tô temngel du gu lem yó kem nesen, là sem dog tonen du.

Gunuhen nù ni du? mon Ngà Hemtahu. Ominen na htengen mdà hendemen gunuhen tehe mogot du. Tey sidek kegnómen du abay se bud gtulón bè nawan yem tehe mon le mò du yó kem mnes sminang bukay, Hol henyuhem mit du abay se angat snólók le béléem ditu bè bak tikeb tum Benwu Tilob.

Là gehlóse mni ke hlós klana tum sulat tu, mon Ngà Hemtahu. Tey. Mò kmou du du? Ne tódô htatang lewoken.

15

KKÔL NGÀ HEMTAHU BÈ GUNÙ TILOB

Yó gunun alì sidek kegnóm Ngà Hemtahu du bè klana yem sulaten. Là dogen bud nù bè nawan yó kem blek koyu tehe tulón le du. Deng són hendemen yem deng klana yem alì bong muhen, deng tódô blayen du tum Tau Geta. Ominen tódô gemtulón nawa yem tehe gunuhen tungô. Ditu dô gunuhen kmifót du, yem tehe ktungóen. Ominen tódô hetlagad lemwót.

Mou alì nungel nim o, monen. Olohu tehe tô hegnù du dé, bée mom hgolun deng mom ukol

kdaw. Hatane mom gefet te bulul mni kedeng deng mom kifu.

Ominen beklil semfulék, hen-ganag hnebelen tum tehe lanahen, kô wen gunuhen bemtang du. Timbow kól bè yem tehe gunuhen hegnù, tódô tonen yem tehe lanahen laan yem bangkù tehe gunuhen tungô.

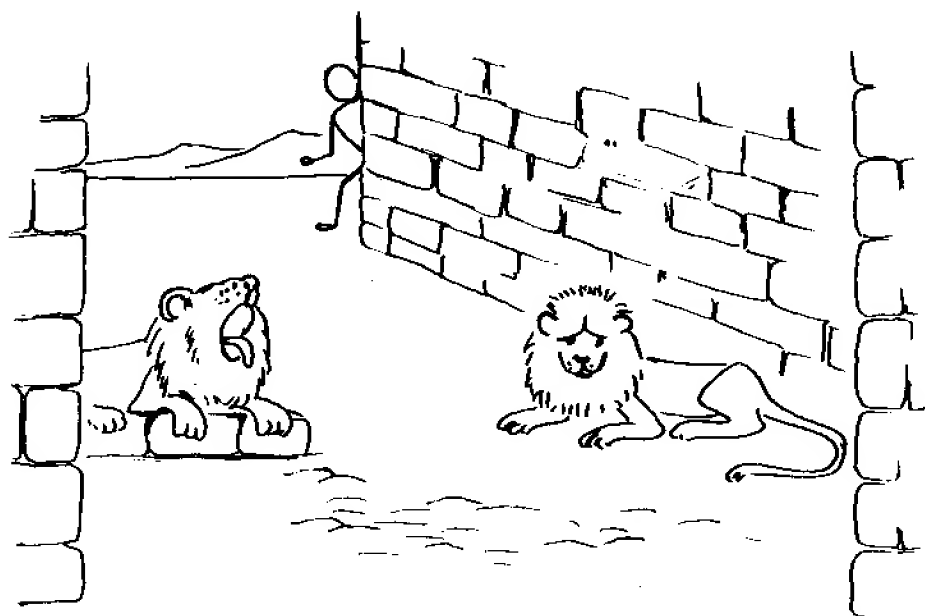
Ya tey kehyu nawa Ngà Hemtahu yem deng ktonen yem tey hnebelen. Tey kdóyónen tum Tau Geta bè yem bud kehtonen du du.

Ni gunuhen alî ganggà Ngà Hemtahu bè kebelen yem lana béléen. Timbow nbuten bud hemneged yem henneged, deng sdef ne kdaw. Deng lemnaw te tonok yem kgefeten te bulul.

Dou salà nim ni, mon Ngà Hemtahu. Ke deng tehe hol henyuhu mit du, ne ke béu hlana, denge eles gebel mò gunuhu tungô gu laanen là deng kifu.

Ominen bud gtulón bè nawan yó kem tehe blek koyu, ne hendemen mò dô dù klayuken bè yem gunu le hilil. Ne yó hendemen, ni kem alî lóbô ni, sal gel le mebel kenfô le ke kifu. Ne ngangen efet kifu ne yó mò ke Ngà Hemtahu mom temnù klikoen. Ne deng wen dô seklewet ne, ne tódô tonen sem tey gunù bong gfan mayuk. Ne heflóng Ngà Hemtahu. Ê, monen, tey gunù tilob tu de. Tódô hekteng etu lan ebè tum Tau Geta. Ne wen ngà lowig mdà klohok tikeb yem gunù yó. Ne monen, Dô gunuhen nù yem tau lemungkà tikeb. Ominen kendel heflóng edu, hendemen ke hyu ktungóen bè yó yem kifu.

Ne baling mom tifo yem lan, ne timbow móyón getef ditu bè bak tikeb yem gunù yó, tódô tonen

yó kem lewu blek koyu tehe gunu le likò le Likò ne Là Smalig, hlilil bè klohok soluhen, tódô senbalà le yem lan. Wen fêt le yó kem lewu lóbô yó, okóm là ton Ngà Hemtahu du abay se deng kifu. Tódô htengen mdà, hendemen mò tô kmoen du. Tek udì gunu le là sgefet yó kem blek koyu yó, ne ke mlan lem blóng le Ngà Hemtahu, monen, Kô sendlu le o.

Okóm wen yem tau gel lemungkà tikeb boluyen Mingat. Tngónen alì klikò le yó kem blek koyu yó kem tau gel mlan bè yó. Ne són moen tendo temngel gu tembó beng yem gunuen. Gel tenngelen ke wen tau mógów. Timbow tonen Ngà Hemtahu, ominen tmaba du, monen, Béi hlikò. Gotu le nfét yó kem blek koyu yó. Tódô loloem bè yem gunun sóól lan, là kô ne le e hensidek kóm.

Omin Ngà Hemtahu lemwót igoen kenkel, ne likò, okóm tódô loloen yem gunuhen sóól lan. Balù yem alî kngel yó kem blek koyu yem klanen bè yó, okóm tolo sana kehlilil le. Hyu nawa Ngà Hemtahu deng gkuhen lu, ne kendel mógów ebè yem tau mdà bè bak tikeb.

Gunù dum ni? mon Ngà Hemtahu.

Tum Tau Geta funen, mon Mingat. Gunù Tilob ni. Nmoen bè yó kem tau gel milo ebéléen, mò gunu le gel tungô. Mógówi ebè Benwu Tilob kô?

E, mon Ngà Hemtahu. Tungóe bè gunù Tmugod ebuteng. Hyu kô ke new hlun tungô bè ni kifu ni?

Té ksutem ni du? mon yem tau mentey bè yó.

Ne gotu tulón Ngà Hemtahu yó kem gfaen yem kimel yó eginu, ne yem klanahen yem sulat nù béléen.

Tey, mon Mingat, yó naw na tnaba tu hem libun. Ke tahuhi mógów ebè tum Tau Geta, du he milô kóm.

Omin le yó mógów ebè bak dól tum Gunù Tilob yó, ne tnaba le yem tau nù bè yó.

16

KEM WÈ NGÀ HEMTAHU

Ne tódô hatan bè yó Ngà Hemtahu klohok Mingat, bè lewà yem Gunù Tilob. Ne tódô sut se yem libun boluyen Hulung Milô. Yó he hol tanay ton Ngà Hemtahu libun alî tilob lem baluhen.

Tnaba ye o kô? mon yem libun mò ke Mingat. Ne kendel tonen se Ngà Hemtahu, ominen hemgimak du.

Lumun tô tulad yê, mon nawa Ngà Hemtahu.

Ne bnalà Mingat yem libun yó, monen, Mógów etu bè Benwu Tilob kun nim ngà nii, okóm ni dum deng mfu kdaw, tô tungô kni ke móyól.

Tey dê snólók Hulung Milô bè Ngà Hemtahu. Kóyóen ke tngónen benwu du gunuhen gu lemwót, ne moen ke tnagaken benwuhen. Ne yó bud snólóken béléen mau du tmolok du du yem kun lan Tau Geta, ne gotu htulónen du yem hlayamen bè lan. Ne snólóken se boluyen.

Ngà Hemtahu, mon yem ngà. Bong hyu nawaw ke nam htungô o kni.

Nam tungô kni sen, mon yem libun igoen gemé ebè Ngà Hemtahu. Tagad, monen, naw na tnaba kem ngà libunu.

Ominen bud mulék etu lem gunù. Là kóen legen bè yó, ominen tódô bud mulék, ne tlu ngà libun mung du. Lewu deng malù twogu senta Ngà Hemtahu, boluy le Gulit ne Temgama. Kembong Nawa yem hol són twoli bélê le, deng le dô senged Ngà Hemtahu.

Ni se sotu ngà tum Tau Geta, mon Hulung Milô ebè tu kem ngaen. Tungô kni bélê tekuy.

Omin Kembong Nawa tódô mógów ebè Ngà Hemtahu ne e mogot sigelen, lumun yem gel kmò Ngà Bun ebè Ngà Hemtahu igoen hanà nù bè gunù.

Huseki sen, mon Gulit. Hyu nawa me ton me u sut kni.

Tey dê tau nù lem yem Gunù Tilob yó. Tey hyu khódó le ke Ngà Hemtahu yem khuseken.

Là dengen geblà bè kken tekuy he, mon Hulung Milô. Na ye hlun nwit etu lem dfél ye Ngà Hemtahu anì nen na hegnù, yakà mitegen.

Tahu se, nwit le Ngà Hemtahu etu lem dfél yó kem tlu ngà libun. Tey tilob tum solok nù lem dfél le, lel tey dê tulad bè beng. Ne yó gunu Ngà Hemtahu hegnù.

Ke là alii miteg, mon Gulit, hol tulónem kum dé yem mò kógówem yóó. Moen tedu but gunum tmagak benwuhem?

Mon Ngà Hemtahu, Likoe abay se gel mon tu kem tau mauy bélê me angat meglà kun tum benwu me.

Ne moen se ke deng yó hendemem mógów ebè tum Tau Geta? mon Gulit.

Abay sem deng gesfalahu yem Benwu Tilob bè nim sulat nù béléu, mon Ngà Hemtahu. Ne sotu kdaw ston me Mit Tulón Hyu, ne du tmolok do yem lan ebè labat tnikeb.

Tungói bè gunù Tmugod se kô?

Igò se, mon Ngà Hemtahu. Tey hyu nawan ebéléu. Toloken do tulad yem tau hyu kesegyoken ubiha. Ne yem sendalu sfatay bè lanen mógów ebè yem Gunù Tilob gotu tonu. Hol tô kóyóu ke naw na legen likót.

Tedu se nmoem kemdaw ni du? mon Gulit.

Lanu bè kdos, ne yó gunuw deng gemtagak yem blat nbóu, ne ni blay le do tu kem mnes sminang bukay nim nes leseku nii. Ne wen sulat blay le do lemwót bè tum Tau Geta, ne sotu bélê le tmandà do lem uyóhu, mon Ngà Hemtahu. Timbow deng yó, wen tlu ngà tonu tungô bè kilil lan. Tô bentiku lu, okóm là dog hnungol le do. Ominu mton kul le

Hemnê ne Hemtedeng, mkaf hulé labat, okóm deng dô tólóng lan le abay se yem kbutu mneged, là bud tonu kul.

Tey mima mneged du yô bulul yó, mon Gulit.

Yó se, ofol do ke là gotunu du, mon Ngà Hemtahu. Lelu mton yó kem lewu blek koyu. Denge bud tô mlóy mulék, okóm tnaba Mingat o, ne monen mò do, Nfét le.

Omin Temgama smólók ke Ngà Hemtahu, monen, Bud gel hendemem se kô tum benwu gunuhem lemwót?

Igò se, mon Ngà Hemtahu.

Bud gel hendemem kulékem edu se kô? mon Temgama.

Ngunte kà deng lewu duléku du, lanu alì miteg. Okóm tngónu alì hyu tum Benwu Tilob, angate hligal ke gefete du, mon Ngà Hemtahu.

Moen ke angati hligal bè yó? mon Gulit.

Abay se angat tonu tum Tau Geta, mon Ngà Hemtahu. Tey tehe alì kehsidek le du tum Ngà Tau Geta, yem ktutuk le du bè kdos. Ne bong nawaw du abay se matay bè salà tekuy, monen. Nù ditu yê snéen. Tehe tnagaken o hanae tolo udì okóm dilóu abay se wen tuladen nù bè gunù.

Wen kem libunem kô? mon Kembong Nawa.

Là, mon Ngà Hemtahu. Són sotu ngà libun boluyen Ngà Bun tehe gel dumuhu. Tey hyu kenawahen se kun.

Moem là mit du du, anì wen dumuhem stulón bè lan? mon Kembong Nawa.

Là hentahuhen du udél tu kem tau gel mauy bélê me, mon Ngà Hemtahu. Ne wen kem ngà gel tneyenen, ne lelen alì dê nmoen abay se deng matay yéen ne maen.

Deng gel nubugem se kô anì mung kóm? udél yó kem ngà.

Igò se, mon Ngà Hemtahu, okóm là doge tô gógów snéen do ke là yem ktonu ke Mit Tulón Hyu ne yem ktoloken do yem lan. Ne ominu tódô kendel lemwót, yó gunuw là gembal ke Ngà Bun.

Mon yem sotu ngà libun, Ton Mit Tulón Hyu he yó, anì nwiten tu kem twolihen.

Omin le mungol taba yem tau gel tmógó ken.

Mken tekuy ne kun, mon Gulit.

Tey kbitil Ngà Hemtahu, lelen tey miteg. Hyu nawan deng wen gunun mken. Omin Hulung Milô mit du eta elem yem tey dfél tilob, ne yó gunun htungô ke Ngà Hemtahu. Ne tey kegtungóen, song btik deng sut kdaw.

17

ALÌ KEHLIGAL LE

Timbow deng haya bè yó ofol ke Ngà Hemtahu ke tódô bud hlós lemwót, okóm gungolen taba Hulung Milô du, monen, Hyu ke nam na hlun nù bélê me kól hilu buteng, yakà tolohi miteg, ne lelen deng tahà lanem mógów.

Móyóe snéen, mon Ngà Hemtahu, okóm kô mo ye mom lala do.

Là gi, mon Hulung Milô. Tóndu we. Yó se sotu nmò le bè tum Tau Geta ni kem do ngà, gel

tnóbóng le kem ngà mógów ebéléen. Bong hyu kegnóm me du ke gel wen ngà slob bélê me bè ni.

Tehe slob bè ni kô yê? mon Ngà Hemtahu, Menek boluyen. Dô ni snéen lanen yem tehe khangayen du tum Tau Geta. Deng tey legen ni ne, monen, hanae udì he tehe kewóten.

Mon Hulung Milô, Na tekuy tenngel bè tum gunù gunu le gel smulat boluy tau ke nù bè tu kun boluy.

Dô ye malù senged se, mon Ngà Hemtahu mò ke Hulung Milô. Botong gelek Hulung Milô yem ngà lanen mton yem kebtang lewòken.

Angat bud tonem he yéem, mon Hulung Milô. Són mò yéem tendo gel hloni béléem. Là tonem du kun, okóm gel tonen u. Bong hyu kenawahen tum Tau Geta, tngónen kbong nawan ngaen yem yê.

Angat tonu ditu kô bè benwu tum Tau Geta? mon Ngà Hemtahu.

Angat tonem, mon Hulung Milô. Ne là bud tnagaken kóm.

Mò kmò ke mà kun du? mon Ngà Hemtahu. Okóm tu dum tolo alì kdê nmoen, ngunte kem angat mógów etu kun. Dô tngónem kô angat gógów mà?

Ngunte dé, mon Hulung Milô. Okóm són moen tendo hemwit udél ebéléen tum Tau Geta, ne ke tngón maem deng kkól ye ditu lewu ye yéem, angat hendemen he yó.

Là kóen likò bè lan tu mà, mon Ngà Hemtahu, yakà lóbóen. Ngunte tehe kmò yê klanen lem blóng

tu kem blek koyu. Ke angat mógów mà, hol tulónem du nim knuu bè ni, ne ke deng gefet ditu bè bak tikeb tum Benwu Tilob, angat tonen o he, ne són mou tendo mingat du ditu.

Yó, tulónu du he, mon Hulung Milô. Ni tolo dê nmou. Mungi ke Kembong Nawa etu lem gunuhen nù yó kem sulat gunu le gel smulat boluy le. Tenngelem ke nù ditu boluy yéem.

Tey kehligal Ngà Hemtahu knuen bè yem Gunù Tilob yó. Wen se yem Kembong Nawa gel dmumu du, gel le sbalu Temgama ne Gulit. Kdê le hlò gotu hyu kenawa le ebè yem lomi wè le slob bélê le.

Ne tey móyô semfala tutul yem Ngà Hemtahu. Gel tolok Temgama du yó kem bok mò senfalahen, ne fen tulad kun tolok du Kembong Nawa. Yem tulad tehe kehnù le ke Musis te él gotu tonen, kehtom Samwél solok bè Gunù Dwata, ne tulad Timuti khungolen ke yéen tmolok du.

Ni sii tulad yem Ngà Tau Geta bélê tekuy, mon Gulit. Deng senfalahem yem tehe ksuten bè nim benwu tekuy, tau awam kem tuhahen. Ngem tenngelem kslwi yéen du, ne ni kem mentey ubiha mógów ebéléen ebè yem slung kudà, gunu le nù bè ksuten.

Tey óyô Ngà Hemtahu temngel du nim tulad ni, ngangen bud tolok Kembong Nawa du yem tulad hol kun nóyô, boluyen Semgalak. Wen yem ngà lemolò yem tey lan sikeb, huli du hógów Tau Geta, són moen tendo semgalak du.

Tenngelem là kóen tgilil, mon Kembong Nawa. Wen hógów Tau Geta, ke tgilil yem ngà kendel snegefen.

Tey ketnga Ngà Hemtahu deng tódô kimel. Sendaw Hulung Milô se kun mò nmò, ne mógów ebè Ngà Hemtahu yem gu laan le là deng hemtom solok ditu bè gunuhen semfala, ne dê kem tulónen du lemwót bè yem Tau Geta.

Ni he hol tonu tahu kehligalu klawihu ngà, mon Ngà Hemtahu. Ke là ni dum usolu nù bè tum Tau Geta, bè ni ne dé gunuhu nù.

18

KWA NGÀ HEMTAHU KEM NGOMEN SFATAY

Tlu buteng Ngà Hemtahu nù bè yem Gunù Tilob yó. Bè yem gewuhen buteng tolok Hulung Milô du yem dfél gunuhen nù ngom sfatay. Tey dfél lamang yem dfél gunu le gel hemnù yó kem kimu sfatay. Kem klung lówó gotu tonen ne yó kem sudeng mom smilà ne kem sudeng là buden sidek.

Mò gel nit sefewa kô ni kem ni? mon Ngà Hemtahu.

Là, mon Gulit, kem ngà milo funen. Yó hol kóyô Ngà Hemtahu kun, ke wen kun sudeng ne klung anî baling sendalu bè tum Tau Geta.

Gotu tulón Gulit ke Ngà Hemtahu yó kem deng gendeng yó kem sendalu. Yó alî nóyô Ngà Hemtahu yem tutul Dabid hanà kegenen udî yem kwiten sfatay yem tey tau bong ne yem deng khatayen du.

Yó se yem tau sotu hohon tum Tau Geta, mon Gulit. Wen tey oniten yem tau yó, là gfan tihen kól bè kuluhen. Okóm ke Dabid kun, són leseken nes tau mentey ógóf lelen laen dù suken, balù buyus se ke wen.

Mò kmò kesfatayen du? mon Ngà Hemtahu.

Tek són yem hasut nfét guma nù béléen. Botu ubaten du. Tôdô hninggelen tódô blóng uyó yem tau bong yem botu ne tódô mugod, mtafì. Ke là tum Tau Geta tmóbóng du deng sana matay ne Dabid.

Yó se gunun mgel nawa Ngà Hemtahu abay se tngónen któbóngen ke Dabid tum Tau Geta. Tnóbóngen yem smalig béléen. Timbow deng tlu butengen bè yó, mon Ngà Hemtahu mò ke Temgama, Bang kewótu ne kô ni?

Là he, mon Temgama, tolo lemobun hlafus ni ne là deng tonem du gu ta tum Benwu Tilob. Omin Ngà Hemtahu na bud tungô suloy bè yó. Timbow deng bud hlafus bè yó, ominen temngel tembó beng ne deng gotu mkó ne yem lobun. Timbow deng kken le omin le mit du ete ketef yó kem tlu libun setwoli. Datal tahen yem ketef anì hyu kógów le etahen yó kem tau ne gel le myón ditu tahen.

Temngel subô Ngà Hemtahu ne tódô tonen tum bulul tilob wen kem huluhen ne wen koyu lemimbà hangahen hyu hgolung laanen. Lelen mton tum él mlel gu du etu lem sbong.

Étey, mon Ngà Hemtahu, tey tilob benwu tu de.

Igò, mon Gulit, tonok Ngà tum Tau Geta sem tu. Hlalak tu sem tonok tu lan ebè tum Tau Geta.

Boluy tu kem bululen, Bulul Hembeyen ne bè tu he gunun gfan tum Benwu Tilob gunum esolu yó.

Mò kegenen du ominu gefet ditu? mon Ngà Hemtahu.

Ngunte dé, mon Gulit. Yakà hanai ngà là holi dô hlóng.

Ne tódô gungol le se udél Hulung Milô tmaba kul. Monen, Géhél hewót tekuy ne, Ngà Hemtahu. Balù kinì kdaw ke deng gefet ditu lem sbong.

Móyóne ne, mon Ngà Hemtahu. Okóm kendel mom tenbleng Kembong Nawa, monen, Là he Yê, tolo wen nmò me béléen.

Tahu yó, mon Hulung Milô. Yem bè blóng le Gunù Tilob tum benwu gunù Ngà Hemtahu esolu gel wen hohon nù du. Balù hanà ngà he mógów sana kwiten suk.

Tey kehyu nawa Ngà Hemtahu tngónen angat wen kimu sfatay blay le du.

Móyóe dé tô mton kóm baling sendalu, mon Kembong Nawa. Ne tô hendem Ngà Hemtahu ke tehe mung du Ngà Bun.

Hol hen-gulamem ni kem ngomem ni, mon Hulung Milô.

Gulit fen bemlay du klung ne sut Temgama oguhen ke Ngà Hemtahu sudeng, tódô hlumaken du ne fen hesek Kembong Nawa du tlumfaen.

Timbow deng gotu kesek Ngà Hemtahu kul botong gelek Hulung Milô, lumun yem tehe gna nmoen béléen, monen mò du, Tu hem Tau Geta hol tendo semgyok kóm bè yem lanem mógów. Hol henletem sen kloloem du. Holi hteneb.

Tey kehligal Ngà Hemtahu botong là dogen gudél. Tódô hen-gimaken Hulung Milô, lumun tô kmoen du hol kun yê. Tódô tngón Hulung Milô mò kenawa yem ngà lumun tô hol kun ngà. Hol dóyónem tum Tau Geta yakà du bemlay du kóm kdê ni kem kimuhem ni.

19

GESLONG NGÀ HEMTAHU HOHON

Mdà bè yem bak tikeb Mingat yem khewà Ngà Hemtahu. Timbow kól béléen Ngà Hemtahu, mon

Mingat, Wen ngà lomi mius koni. Snólóku boluyen, monen, Teneb.

Tngónu se yó ngà yó, mon Ngà Hemtahu. Moni bélê me gunuen. Deng kegenen se koni? Angat gafitu kô?

Deng wen dô tógó kenmê ne deng kegenen mius. Deng dô kól ditu ne lem sbong mtu koni. Hyu nawa Ngà Hemtahu wen dumuhen ominen kendel heflóng lemwót anỉ gafiten Teneb. Okóm nan na nbal kem ween mung du elaan.

Tey hyu kdaw ni, mon Hulung Milô. Mò kmoen ke mung tekuy ke Ngà Hemtahu kól ditu lem sbong?

Yó dé hyu, mon Kembong Nawa. Déke gafit tekuy Teneb. Moen là na slob bélê tekuy bè ni du?

Dô koso mtu, mon Hulung Milô.

Tódô mdà te tubaw yem Henneged Sidek se yem Gunù Tilob yó. Boluy tum sbongen tlem Sbong Hemyak. Ne tey sidek keklosen yem nosolen. Hyu nawa Ngà Hemtahu Hulung Milô malak du yakà són moen tendo tô teguhung yem mosol.

Ilóu sem klima hemneged du mni, ne mahil wen hlayamem mosol du, mon Ngà Hemtahu.

Igò, mon Temgama, tey sidek. Gel wen tau mluy bè ni.

Là kóen dog legen deng le sana kól lem sbong. Omin Hulung Milô bemlay du ke Ngà Hemtahu yem sfunges ken deng eles nwiten mò hebnotuhen du. Tey tendo kehligal me klawihem nù bélê me, monen. Angat tulónu ke maem he yem monem ke deng slob bè Gunù Tilob.

Blat nawa Ngà Hemtahu yem deng bud kulék le Hulung Milô ne kem ngaen. Lelen mifut nawahen

deng naa són du. Tódô menek lem yem sbong yó ne tódô kdà heflóng Ngà Hemtahu. Kóyóen ke gafiten Teneb. Teneb hol tehe nù bè nawan okóm deng mom tódô tonen yó dum tey tau sidek ton semlong du. Tahà yem tau yó lelen kemgis mom sbukel gu lem uyóhen.

Timbow malù moni tódô gtulón bè nawa Ngà Hemtahu, angat hensideken o kedeng. Bang kmou ni? Yó tô gna hendemen tô hendem mlóy etu bè but bulul anî ton Hulung Milô ne déke nù bè tu bè bak tikeb Mingat anî wen tau hógówen mò ne e tmóbóng du. Ne hendemen laen dù kemlung kwangen. Laen dù muhen mit yem klung ke là tódô snoluhen yem hohonen. Ominen tódô hgel nawahen smalig tum Tau Geta gunuhen esolu. Ominen tódô hlós ngangen mógów efet moni ebéléen Sidek Kmò.

Gunuhem gu lemwót ni de, udél Sidek Kmò igoen mdà bè solu Ngà Hemtahu. Són moen temngel yem suk Ngà Hemtahu. Tey klikò Ngà Hemtahu okóm tódô hgelen nawahen mon du, Lemwóte bè Benwu Angat Meglà.

Gunum esolu ni du? mon Sidek Kmò.

Ebè benwu tum Tau Geta, mon Ngà Hemtahu.

Dô klifótem, mon Sidek Kmò, dou funen tum Benwu Angat Meglà. Hnatayu uu kô? Moen ke tnagakem benwuhu?

Tngónu se du, mon Ngà Hemtahu, kóm funen tum Benwu Angat Meglà. Okóm wen tau alî kembong nawa do geta sentahem, mom hyu nawaw ke béléen gunuw nù.

Gemé Sidek Kmò, monen, Béi tiek hungelem. Budi mung do mulék. Bong hyu kenawahu ebè tau ni dou ke nimón le o. Bè gunuu se gunum nù anî balingi hesek béléu.

Heseke bè tum Tau Geta dou, mon Ngà Hemtahu.

Kun dé yó du, mon Sidek Kmò. Tey dê hesek gel mlóy gu bè tum Tau Geta. Lelem tehe ghesek béléu he yem hanà knuem bè Benwu Angat Meglà. Ke lumun o uu, hyu nawaw wen tau hmifót yem deng gmou ne wen bud mit do mulék.

Botong mkik Ngà Hemtahu. Ya botong kkelen okóm tódô monen, Tum Tau Geta gunuw hesek, géhél hewótem o ne.

Okóm yó hol kóyô Sidek Kmò ke hol mung du mulék Ngà Hemtahu ominen mon du, Béi alì heslò dé, hol hendemem tey angat gfaem bè lan. Tey dê kem dumu fulisu tendo mentey edyó bè lan, ne ke ton le uu duhen hensidek le uu là kô nan e tnóbóng kóm tum Tau Geta, monen. Ngem sem yó tey tendo keheblatem nawahen mbut bè kewótem ditu. Yem tehe kegebengem lem hitok ne yem ktondo Hmahil kóm. Lelem lemana yem sulat nwitem tehe kegtungóem bè yem gunù hgolung bè gunun sóól Henneged Sidek. Budi kól bè tu kem blek koyu dengi bud tô hendem mlóy mulék lanem likò kul. Ne timbowi kól bè Gunù Tilob hol lumun tô kestulónem kestulón yem deng sana kemnalam. Lumun tô uu hol geta bè tu kem hesek tum Tau Geta. Mò tô kehtóbóngem du?

Tngón Ngà Hemtahu sal tahu ni kem ni ne hendemen tedu mò tehe ketngón Sidek Kmò du. Tahu se salau, mon Ngà Hemtahu, okóm hnifót tum Tau Geta abay se denge hegsel. Tngónen hanae ngà.

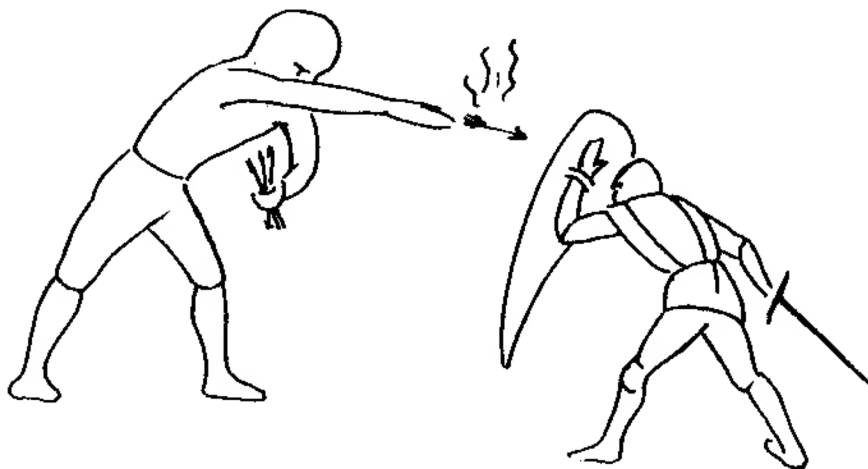
Ne là dog bud gafas Sidek Kmò du lebuten. Tey deng kegenen hemyu stulón ke Ngà Hemtahu okóm là mimónen. Yó gunun sidek kebuten. Htê Sidek Kmò,

monen, Bong mutó nawaw du Tau Geta tu ne kdê tau mogot béléen bong mutó nawaw kul. Uu dou hesek. Budi mung do mulék. Là kói gehlós. Hnatayu uu.

20

HOL TANAY KESFATAY NGÀ HEMTAHU

Là dog hol tô geklung Ngà Hemtahu yó kem hanak dek Sidek Kmò du ne tey klikoen kô yó gunun matay. Okóm tódô gtulón bè nawan yem tehe tutul senfalahen bè Gunù Tilob. Yem le khatay Dabid yem tey tau bong. Hendemen, monen, Laen dù kun suk Dabid lumun nim do, lelen wen klungu he dou deng blayen do tum Tau Geta. Snaligu dé ne bée abay hlikò dé.

Omin Ngà Hemtahu hninggel mnak klungen ne gotu tódô gedfil tahen yó kem tudà Sidek Kmò du. Ngangen temnù kebut Sidek Kmò ngangen tódô ngoten Ngà Hemtahu. Yó kem hanak là geklung Ngà Hemtahu du gotu tódô bè sigelen ne bè tihen ne tey sidek kegnómen ketduken lel tey litô ngangen efet kmifót Ngà Hemtahu. Timbow ton Sidek Kmò ni ominen munù yem ngà tódô lugoden talak tonok, ne hendemen gbeken ne hmatay du. Deng dilot Ngà Hemtahu gu lem lumaken sudengen okóm timbow lugod Sidek Kmò tódô bud mosok gu lem hólólen. Yem igoen masà bè tonok hendemen là buden glóy béléen tau lóbô ni. Hol tô bud Sidek Kmò se boyu du kendel ton Ngà Hemtahu se sudengen masà klohoken ominen kendel ma du ne tódô slong tbeken ke Sidek Kmò ne tódô bsék tey halì.

Ne timbow là gehbala Sidek Kmò du botong ketduk yem lan suk tum Tau Geta, tódô lemangat. Hol bud sulék Ngà Hemtahu se bud tembek du tódô mlóy Sidek Kmò mifal yem sbong yó. Ne són Ngà Hemtahu tagak bè yó. Ominen na hlilil likót bè yó henyun nawan ominen bud btik ne tonen yó kem hanak tódô hgasà gu te bnes tehe dek Sidek Kmò du. Tum Tau Geta deng tmóbóng do, mon nawan, ne tey kehyu nawan bè yem katuen.

Okóm tey dê halì Ngà Hemtahu ne tey sidek kegnómen du. Ominen na myón ne hegléd bè yem botu bong. Là holen bud mgel kegnómen du lelen miteg. Ngangen tódô gtungô bè yó ne wen knahen. Yó knahen, yéen sut béléen bè yó lem sbong. Tódô mnóng gu lem uyóhen hol lumun yem nóng

bulón. Mkay senta Hulung Milô bè ktiloben. Ogu Ngà Hemtahu du sigelen omin yéen mógów ebéléen myón bè yó ne sniwihen yem ngà. Ne gotu bnulungen yó kem halien yem igò Ngà Hemtahu hlilil, ofol ke Ngà Hemtahu ke deng yó hógów tum Tau Geta. Ominen bud heflilil ke Ngà Hemtahu te bnes ne ominen melek du. E Yê, e Yê, mon Ngà Hemtahu, ne tódô kendel mukat se ne laen dù yê tonen bè yó. Sana kehegléden bè yó bè botu tek sotuhen. Ominen myón ne tenngelen yó kem halien. Là bud le mitô ne là se bud le temduk. Dóe kemna, mon nawan, okóm moen ke deng le gotu mkó ni du kem haliu. Dô yê tum knahu tu koni. Gel mon le hloni béléu kun. Tum Tau Geta dô hógów du ne e tmóbóng do yem ktonen do likò ne yem deng tô keklifótu. Ne gtulón bè nawan yem tehe sfunges ken blay Hulung Milô du, ominen ma, ne bud myón kenen yem ken, sdô utónen.

Naw hol heflóng dé ni, mon nawan. Ngunte kem deng mayuk lan Sidek Kmò mlóy mtu eginu. Kô nan e bud hnebel se o. Igoen tehe mon du, tey dê fulis mentey edyó bè lan. Ominen tódô tendo mkem subeng sudengen ne són moen tendo temngel sfatà kilil yem lan, gu lem blóng yó kem botu yem igoen mógów.

KKÓL NGÀ HEMTAHU BÈ SBONG KMIFU

Deng móyón kimel ne kegku Ngà Hemtahu yem Sbong Hemyak. Laen bud tau tonen semnged ke Sidek Kmò. Hol tô tenesen lem lumaken se sudengen tódô tonen yó kem lewu ngà mlóy gu bè yem angat gunuhen emlan. Mo le mom lemusék lumun yem ktonen kul le Likò ne Là Smalig. Gunu ye esolu de? mon Ngà Hemtahu.

Muléki. Muléki, mon yó kem lewu ngà.

Moen de? mon Ngà Hemtahu.

Bud mon he moen. Tô me mógów ebè tum benwu gunum emógów yó okóm là gehlós me. Ke tehe me bud mógów likót là kô me bud gesfulék ne e tmulón kóm.

Moen de, tedu deng ton ye? mon Ngà Hemtahu. Hendemen tedu kô angat bud gfaen yem kógówen lem kifu yó. Là kem bud hendemen du ke bud semfulék lemwót bè yem deng katuen lanen mit ke Sidek Kmò sfatay. Yó deng gunun alỉ smalig bè tum Tau Geta. Okóm olon tô móyô temngón yó dém gunu le mlóy yó kem ngà ne tedu yem deng ton le anỉ eles getgama.

Wen tey Sbong Kmifu ton me, mon yó kem ngà. Okóm là deng me kól du he.

Mò kmoen de? mon Ngà Hemtahu.

Tey sidek. Tu he hol lan sidek tanay ton me hlò kmifu. Maan kungol me du kik tau ne dolong le

gemnóm des. Dô le kem tau milo snéen. Deng le tabag lem tum kifu.

Mlan lemen kô lan ebè tum Tau Geta? mon Ngà Hemtahu.

Tu se, mon yó kem ngà.

Ke laen dù dumu lan, deng duhen yó se lan, mon Ngà Hemtahu. Tilówem ke móyói, mon le, okóm bélê me kum, mebel me tólóng lan edu tu dum Benwu Tilob. Omin le mius ke Ngà Hemtahu ne fen hlós ke Ngà Hemtahu kun igoen tendo nù lem hólólen subeng sudengen.

Nù senlem yem Sbong Hemyak yem Sbong Kmifu. Sikeb yem sbong yó ne tódô tô ston datal kulu Ngà Hemtahu yó kem botu yem igoen husek. Lelen deng ne e kifu ne lemobun deng là buden mton ne Ngà Hemtahu. Balù hólólen sana là dog ktonen du ke gel bentolen sigelen igoen migóf yem lanen. Ne wen se tonen tendo semkyab lem yem lobun okóm là tngónen du ke silà ke ofi ne lel tey luk ta, yó samut gunun kenkel lem ungeden. Ke gel bud wen tonen semkyab maan ktonen yem tey ksidek yem lanen. Fi bè kwananen wen tey sol leyóng nù du ne tey hitok nù fi bè iwóngen. Tódô hen-ganagen mógów ne tek udì duen gunuhen là tgilil. Ni se gunun nù hol tahu hlayam Ngà Hemtahu nim kógówen kifu lem Sbong Kmifu. Balù yem tendo kehedemen tum Tau Geta ewenem là kóen mkó klikoen. Bè sfu yem lan yó gunu le gel hatan tu kem fulis tum Datù Sidek. Ne wen tau temgafit du wen tey udél sidek boyongen du okóm là ton Ngà Hemtahu du. Mon nawan, Déke lenbuten o tum Tau Geta lemwót bè yem udél sidek lumun tô deng ou mon du.

Deng wen dô sóól buteng tódô gungol Ngà Hemtahu yem legdeg tau mayuk mógów lem yem kifu yem igoen mógów se kun. Tódô gungolen hetê tau lel hensag le. Mon nawan, Deng yó udél kem sendalu Datù Sidek. Dô le lengel yó gunun bud likò. Monen, Kô hnatay le o. Tô hendemen bud tô mlóy mulék abay se deng tódô setbol kkelen. Okóm deng tahà lanen lem yem kifu. Monen, Denge móyón kól bè sónen ne mni. Sawang dù ke bude tô mulék mom yó he gunuhu alì gembunù du ksideken ke bude tô mulék. Ne tódô bud gungolen yó kem sendalu Datù Sidek deng tólóng lan lolò le.

Hyu nawa Ngà Hemtahu wen ngà gungolen mudél monen yem nù bè sulat tum Tau Geta. Okóm là tonen du yem ngà mudél abay se kifu, monen, Kô Teneb, hyu ke gafitu. Omin Ngà Hemtahu tmaba. Gungol Teneb snéen okóm là dog bnalaen du abay se là tngónen du yem ngà tmaba yó. Okóm tngón Ngà Hemtahu nù bè yó yem ngà yó ne deng malù mtón ne klikoen.

22

GAFIT NGÀ HEMTAHU TENEB

Là kóen dog gehegnù Ngà Hemtahu yem kifu yó. Yó gunun là tungô abay se likò yó kem tau gungolen mudél lem kifu, kô mlan le gu bè yó lem botu. Ne ke ton le Ngà Hemtahu déke hnatay le duhen kô bud nwit le mulék ebè Benwu Angat Meglà. Tey klitegen

okóm tódô kem hgelen nawan mógów lem yem tey lobun lem kifu. Sôn moen tendo mni bè tum Tau Geta mò tmóbóng du. Bud gel gtulón bè nawan yem deng tehe nù bè yem Sulat, monen, Kem hógówen semgyok kóm. Ne bud gtulón bè nawan yem tulad tehe tolok Kembong Nawa du yem ngà mógów wen semgalak du. Kaem tahu tum tulad tu, mon nawan. Tum ngà mógów wen semgalak du. Wen snéen semgalak do kifu ni.

Tahu se yem mon Ngà Hemtahu. Wen hógów tum Tau Geta tendo temngel du lem tum tey kifu mget. Balù là tonen kul okóm wen semgalak du. Deng sana wen gfaen ne tum tódô kigófen mógów lem kifu, ke là wen tendo semgalak du.

Ni deng nbuten mkó yem tey lobun ne deng nbuten mayag. Temngel eta Ngà Hemtahu tonen deng gfan longit. Igò yem tey léhék ne kem botu lembang gsuféng ditu ta. Hyu nawa Ngà Hemtahu deng tonen móyón mnóng kdaw. Hentawen yem deng klanen bè yem lan tey sidek yó.

Temngel tukô gna, tey dê holot tonen nù bè yem lan, nmò yó kem sendalu Datù Sidek. Yó gunu le gel golun yó kem ngà mógów, gel le bkó bè yó kem holot. Lelen tey dê sol nokol le. Mon Ngà Hemtahu, Ke kifu klanu gu bè ni gbeku là geblos ne denge tugô ne ni kmoen ni.

Wen tey kilib bong nù bè hol són yem Sbong Kmifu. Wen lewu busaw lóbô tehe nù du. Ke gel wen kem ngà mius gel kenfô le ne gel tô hnatay le lu. Ni se sotu gunun wen knikò bè lan ebè tum Benwu Tilob. Okóm deng matay yem sotu ne deng tuha yem sotu ne là buden mgel, là se buden kemfô ngà.

Timbow moni Ngà Hemtahu bè yem kilib, tódô tonen yem busaw myón bè bak yem kilib. Malù wen tô klikò Ngà Hemtahu okóm là se dogen kemdol yó dum busaw ne tódô hekteng Ngà Hemtahu. Nan e nmò hemnel ke Ngà Hemtahu yem busaw yó yem kiusen. Ke tolo kemgis deng sana dluhen Ngà Hemtahu ne deng hensideken ne.

Wen ngà hennegeden yem deng kegkuhen yem Sbong Kmifu, tódô kdà tô henlóy Ngà Hemtahu. Tikóng kól bè yem tey bulul tonen ktahà yem lan wen tau tonen mógów. Dô kbalu mógów etu bè Benwu Tilob. Bukay nesen lumun yem ke Ngà Hemtahu okóm laen dù sudengen. Kô Teneb, mon Ngà Hemtahu. Ominen tmaba, monen, Hatanem o anî slomong te. Omin Teneb temdélé du, ne bud tmaba Ngà Hemtahu, monen, Hatan o. Bnalà Teneb monen, Mógówe bè Benwu Tilob ne tey hohon huli do. Timbow ton Ngà Hemtahu yem là dog khatan Teneb du, ominen tódô mlóy ten-gafiten Teneb. Yem klóy Ngà Hemtahu deng mom bud nalawen gna Teneb, monen, Anî du se bud tles huli. Okóm mom klifóten hménég yem lan loloen, ne gtung bè botu tukô kyemeten ominen gefen. Omin Teneb bud mlóy huli du se kun ne e tmóbóng du.

23

TULÓN TENEB YEM KUN KÓGÓW

Tey hyu kegnóm le du yó kem lewu ngà yem keston le, abay se deng le tehe gel segbót yem hanà kegen le nù

bè Benwu Angat Meglà. Bong menek kenawan yem Teneb, ne bong hulung hedem. Tendo tehe gel tulónen ke Ngà Hemtahu yem gel tulón tu kem tau gel mauy kul. Hyu nawaw gafitu u, mon Ngà Hemtahu. Bong hyu gemnóm du slomong, anî segduf te.

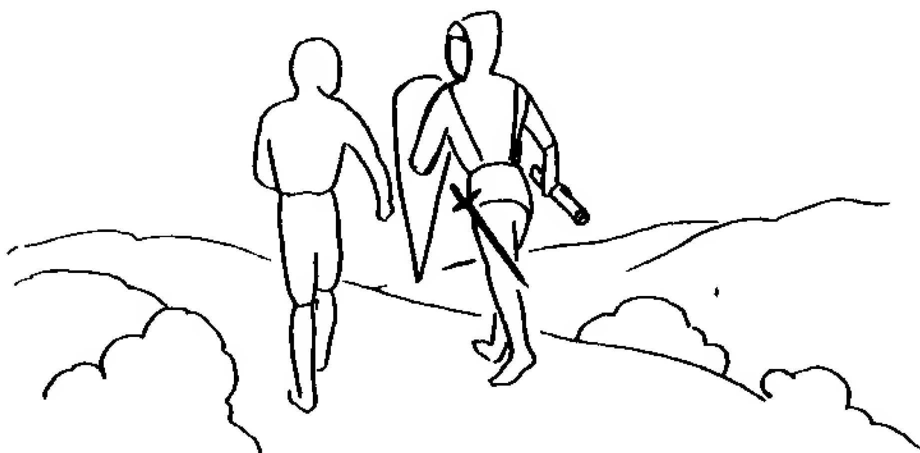
Tehehe tô segeng kóm dé, mon Teneb. Ke là dengi mom tódô gna, song tngónu dengi lemwót.

Kegenem nù ditu se bè Benwu Angat Meglà, yem deng kewótù? mon Ngà Hemtahu.

Wen dô tlu butengu, mon Teneb. Tey tendo kestulón le yem udél tum Tau Geta tu kem ngà, okóm ngunte kem tahu hentahu le.

Tedu se mon le mò ke Mahil Gmung? mon Ngà Hemtahu.

Igò se. Tngón le se yem gunun gu abay se tódô tfeng lówóhen hitok. Tey keskuli le du, lel le là móyô segbót du.

Hyu kem bê le knuli, mon Ngà Hemtahu. Là se mógów le kô kul du?

Là, mon Teneb. Hnowon le yem bud klóyen mulék. Geslongu yem sotu kdaw, tô snólóku uu béléen, okóm mom níusen o, hol lumun tô là tonen do.

Tey sidek kegnómu du, mon Ngà Hemtahu, ofol do ke tahu kógówen, okóm mom bud mulék. Tulónem do kun yó kem kóm gfà bè lan.

Là gebenge du tu dum hitok, mon Teneb, olon wen libun geslongu boluyen Ówów. Du se hesek tum Datù Sidek. Timbow tonen yem gunuw emlan, són moen tendo tô mgoy do. Tey klikou, kô nan e gwit o igoen tey libun tahà, lelen kemgis, okóm là dog hnungolu du yem monen. Timbow deng tmakas tô stulón do, olon mon du mò do, Nungeli, là hyu stulón kóm.

Bud gtulón bè nawa Ngà Hemtahu yem tehe ktondo Hmahil du, ne monen mò ke Teneb, Hyu sen là dog hnungolem du. Wen se kô bud dumu tonem?

Igò se, mon Teneb, yem deng kkólu bè Henneged Sidek, wen tuha logi tonu. Snólóken nim kógówu ebè tum Benwu Tilob. Monen mò do, Yake béléu dé gunuhem nù, anì gotu blayu kóm tu kem kimuhu ke denge matay, anì balingi kwasa. Tey tilob kestulónen, ne udì duen gunuhu là deng tô mung du.

Ngem se, kà nwiten kóm ebè tum Datù Sidek, mon Ngà Hemtahu.

Tahu se, mon Teneb, yó se nù bè nawaw. Yem kekbéu du, tey kebuten do, ne monen wen hektesen do mò hemsidek do. Hyu nawaw deng gtagaku.

Wen se kô hektesen kóm? mon Ngà Hemtahu.

Igò se, mon Teneb. Yem deng kiwesu yem gunù gel hegnù talak bilil, tódô gungolu yem legdeg huli do. Émonem yem sotu hesek tum Tau Geta, monen yó hendufen nan e tnafak o, yem khungolu udél tum tuha logi. Boluyen Tmedeng. Ofol do ke hnatayen o, yakà wen tuged niten. Okóm wen sotu tau bud sut, monen mò ke Tmedeng, Béem abay nfes. Là dilóu du yem tau yó, okóm yem deng kegnahen mneged, wen tonu lemekes te hólól tihen, émonem beng tu se yem tau tehe matay bélê tekuy.

Deng gungolu se yem Tmedeng, mon Ngà Hemtahu, okóm gel bnólów tum Ngà Tau Geta ke gedlug kehsideken ngà. Tonem se kô yem Gunù Tilob nù te bulul?

Igò se, ne yó kem blek koyu, mon Teneb. Tolo le tungô, ne tolo tahà kdaw, yó gunuw tódô hlós.

Mon Ngà Hemtahu, Tulónen do yem tau mentey bè bak tikeb yem ktonen kóm. Yake nam slob bè tum Gunù Tilob se kóm dé. Tey kem tau masa. Wen se kô geslongem lem sbong?

Són Là Gsengel Nawa tonu, ne tey kebnedu mungol du kestulónen, mon Teneb.

Tonem Sidek Kmò kô? mon Ngà Hemtahu.

Là, mon Teneb.

Segeslong me bè yó se lem sbong, mon Ngà Hemtahu. Tek udì gunun là deng hmatay do.

BTUTIN

Tódô henlel le stulón yó kem ngà efet le kól bè yem gunun lamang lan. Ne temngel ete kwangen Teneb, tódô tonen yem sotu ngà mógów bè doli yem lan. Bong hyu lem baluhen ne mon nawa Teneb, Dô hyu dumu tau ni. Ominen smólók du monen, Mógówi ebè tum Benwu Tilob kô?

Mógówe etu se, mon yem ngà.

Yó, slomong kuy, mon Teneb, yakà senged gunu tekuy esolu.

Móyóe snéen dou, mon yem ngà yó. Ominen mógów ebélê le ne e stulón kul le Teneb. Bud tu snéen tendo tulónen tum Tau Geta. Hyu nawa Teneb, monen, Ni dé hyu ngà dumu, hyu kestulónen. Omin Teneb na hmatan ke Ngà Hemtahu huli ominen sboyong ke Ngà Hemtahu monen, Dô hyu kenawahen kô ngà ni?

Olo Ngà Hemtahu gemé monen, Là deng tngónem du kô, ngà yó?

Là, mon Teneb.

Deng tehe gel tonu yó ekni, mon Ngà Hemtahu. Btutin boluyen. Olon gel tô hningun lemolò tum Tau Geta, ni du tenngahu moen ke gefet edini.

Dô hyu kenawahen du kô? mon Teneb.

Ngunte dé, mon Ngà Hemtahu, tenngel te se he kedeng.

Omin Teneb bud temgafit ke Btutin. Là sii, mon nawa Teneb, là holen dô sidek ngà nii, na hol nubug

anỉ mung kut. Bong hyu kestulónen dé yem ngà yó okóm legen udỉ tódô dilô Teneb béléen yem laen dog dô óyóen husek bè tum Benwu Tilob, abay sem olon gel tô hningun ngà tum Tau Geta.

Tendo gel hnungol Teneb yem gel mon Btutin. Gel tulónen yem alỉ kehyu tum Tau Geta ne gel tulónen yó kem hlauhen. É, mon Teneb, bongi dô hulung lemolò hlau tum Tau Geta? Tódô hulô lem uyó Btutin abay se tngónen són gel nmoen yem kun knóyô nmò. Lenbuten Teneb monen, Moen ke yó udélem ebéléu?

Mon Teneb, Ke lumun se yó dé alỉ kestulónem hol loloem sen yem monen.

Mò ketngónem du yem là klolou du? mon Btutin.

Là se, mon Teneb, okóm munu nawaw kóm déke là loloem du.

Tolohi udỉ ngà he, mon Btutin, moen ke yó kudélem ebéléu? Igou twogu béléem.

Là hentedengu kóm dé, mon Teneb, okóm lumun tô ktonu kóm là tahuhi ngà milo semnged kum.

Tahu ngà milo? Igou tahu ngà milo. Tngónu yem gunuhem mon yem yó, abay se wen tulón Ngà Hemtahu kóm koni, yem klóyem ebéléen igoen huli. Tu se hentahuhem koni.

Là dogen gudél Teneb abay se tey sidek ktonen kebut Btutin, tódô hganag mógów là dogen bud mudél. Kun dé, mon Btutin, ke hlò sidek kehedem ye ebéléu, kuy salà sundu do. Là mahili mimón, ou dé bud tô móyô stulón kóm, tódô henlelem kóm kógów. Là dogen bud mlos mudél ebéléen Teneb, ominen tódô hegna du, ne bud hatanen Ngà Hemtahu.

Kun dé, mon Ngà Hemtahu. Hyu nawaw là mungen kut. Là kóen hyu nmoen bélê te mtu.

BUD GESLONG LE MIT TULÓN HYU

Timbow le deng skó ke Btutin sut le bè yem tey gunun lamang datal. Laen dù koyu mteg du, tódô són bnes ukol. Hlalak yem datal yó, lan ebè tum Tau Geta. Hyu nawa Ngà Hemtahu wen dumuhen yem klanen gu bè yó. Ke tehe laen dumuhen ngunte kmò kifut nawahen. Deng móyón kimel yem deng kegku le yem dmatal lel le tey miteg. Sentu yem dmatal yó, wen ngà benwu udì ton le, okóm tey tilob. Tô hendeen yó kem ngà ke wen bang gunu le tungô. Kóyô le ke géhél wen bud gunù tum Tau Geta ton le, mò gunu le na bud hegnù. Ne tódô gungol Teneb yem legdeg huli kul. Ominen temngel ete kwangen ne tódô tonen yem tehe tau, deng tehe gel dumu le seknalam. Ominen na htengen mdà ne timbow dilóen yem tau ominen tmaba ke Ngà Hemtahu, monen, E Wè, E Ngà Hemtahu. Tonem tau huli kut?

Omin Ngà Hemtahu beklil se kun ne timbow tonen, monen, Mit Tulón Hyu gi. Tey ktimu óyô le. Gotu tulón le ke Mit Tulón Hyu yem deng nmò le ne kdê yó kem deng ton le. Tey tendo kesegyoken kúy tum Tau Geta, mon Mit Tulón Hyu. Tey dê deng dumu ye sfohon ne tey dê gfà ye. Són moen tendo tmóbóng kuy. Ne là kô kóhen du któbóngen kuy ke hol snalig ye.

Tahu yó dum monem yó, mon Ngà Hemtahu. Olo Teneb tódô hemget mogot lem hólól Mit Tulón

Hyu kun, là dogen mudél abay se myak. Okóm tngón Mit Tulón Hyu kun ksalig Teneb snéen ne tódô senged klóbô le. Mon Ngà Hemtahu mò ke Mit Tulón Hyu, Hol bud tulónem kum kun kmò yem lan etu tuu kedeng.

Ni se gunuw semlong kuy, mon Mit Tulón Hyu, abay se ni deng ye móyón gefet bè bak tikeb tum benwu bong. Datù Sidek funen. Tey tilob benwu. Kdéen tilob gotu tonem lemen. Tey dê ngà gotu nù du abay se gel le tawan sindil bè tu kem kdê ton le. Là dog le gehlós edu tu dum gunu le tô emógów. Bê ye abay tlek hungel, tô hegeskét nù du, ni gunuw ne e semlong kuy.

Moen du ke tu lan? mon Teneb.

Tu se gunun deng hmò tum benwu tum Datù Sidek, kóyóen ke ket tau mógów ebè tum Tau Geta, sal là gehlósen. Ne ke là na le mlan bè tu lemen là kô le gehlós.

Bang tô kmò me du? mon Teneb.

Tódô ye hganag ke mógów ye. Bê ye abay tenngel tu kem nù lem tindà ne bê ye móyô ke ngali le yu tu kem tey dê ngà. Wen se kdawen gel tô hyu kenawa le okóm wen kdawen alì sidek kmò le tau.

Kà dô hnatay le kum du? mon Ngà Hemtahu.

Là tngón te du, wen se gel knukub le, mon Mit Tulón Hyu, ne wen se gel hnatay le ke hendahem tum Datù Sidek ogot le. Okóm bê ye abay hlikò. Ke matay ye bè tu, wen hógów tum Tau Geta mò mit kuy etu bè Benwu Tilob. Laen dù bud gfà ye ne laen dù bud des ye ditu.

Deng sdef kdàw ne ktagak Mit Tulón Hyu yó kem lewu ngà. Ne hol móyónen se sdef kdaw tódô

ton le beng hilol yem benwu bong yó. Likoi kô kóm? mon Ngà Hemtahu.

Geblà snéen, mon Teneb. Tu hem Tau Geta tmóbóng kut lelen wen tey kóm kimu sfatay yóó.

Yake dengi tehe slob bè Gunù Tilob se kóm dé anî wen kóm kimu sfatay.

Kun dé, mon Teneb, tódóe hol hloni béléem he. Ke wen hmatay do mom hyu ne anî laen dù bud hohon.

Omin le sogot lem hólól Ngà Hemtahu ne hendem Ngà Hemtahu tum Tau Geta ne tô hgelen nawan. Timbow le husek bè yem bak tikeb tódô bud gtikeb huli kul. Ominen sboyong ke Teneb, monen, Hyu kem tehe mung kut Mit Tulón Hyu.

Myó se, mon Teneb, yakem tehe mon te mò du anî du mit kut gu lem nim tey benwu bong nit.

26

HEMBEYEN

Bong knutó nawa tum Datù Sidek tum Tau Geta. Yó gunun alî gel lembut ke wen tonen lemwót gu bè yem kun benwu mógów etu bè kun benwu tum Tau Geta. Boluy nim benwu bong nmoen ni, Hembeyen. Tódô nù sentu yem Sbong Kmifu ne yem datal laen dù koyuhen. Yó gunuhen hemdà du bè yó abay se ke deng le miteg yó kem ngà mógów gu lem yem Sbong Kmifu anî gtungô le bè yó. Tey dê tilob ton gotu hnuen

lem yem benwu bong yó mò gunu le gel gtundug yó kem ngà. Tey lamang lan lemen ne tey dê gunù tilob. Tódô sebliwes tau mógów. Sal le mnes tilob ne són hendem le kul knù. Ne tey dê tendo blayen kul tum Datù Sidek mò kenbeyen nawa le, anì là buden gtulón bè nawa le tum Tau Geta.

Ke deng malù legen udì knù le bè yem benwu yó ngangen ne klifót le tum Tau Geta. Ke gel wen ton le ngà mlan bè yó mógów etu bè Benwu Tilob sal gel tnóbóng le tu kem hesek tum Datù Sidek kemfô kul. Gel hnugus le lu anì là gehlós le.

Deng kifu ne yem kkól le bè yem benwu bong yó ne tódô le hlun na tungô bè yó bè gunun golung klohok beng efet hlafus. Timbow sut kdaw deng haya omin le yó bud lemwót hlalak lem yem benwu bong yó. Ofol kul ke kendel le gefet bè balà yem bak tikeb yó gu laanen là deng hnok tau yem lan.

Okóm yem kun sudeng Ngà Hemtahu ne yem nes bukay kun lesek Teneb là mkélen bè kul nes yó kem ngà nù lem benwu yó. Hanà là dengen mayuk lan le deng sana dilô le lu yó kem ngà lindan gu bè yó. Omin le tmaba, mon le, Wen lewu ngà nù bè ni, ktes tekuy lu. Maan kungol le Teneb du legdeg yó kem ngà huli kul okóm là dog le binguy ebélê le. Bê te abay temngel ebélê le anì là mudél le ebélê te, mon Ngà Hemtahu.

Okóm timbow le gmafit yó kem ngà kemtes gotu tódô snibut le yó kem lewu ngà ne là dog nmò le lan le. Tulón ye kum gunu ye gu lemwót, mon yem sotu bélê le.

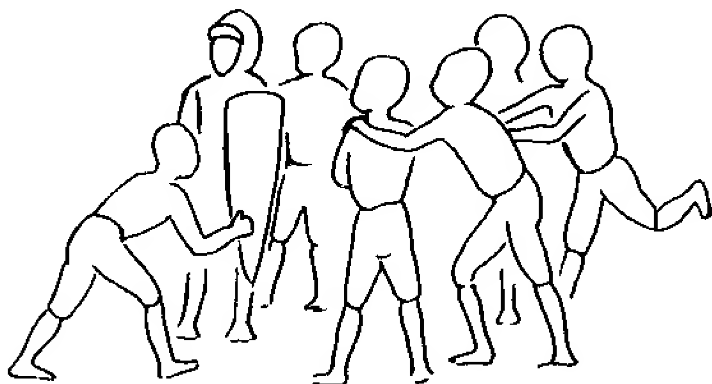
Mau du bemlay du kuy tey tilob sudeng yóó ne yem tey nes bukay tilob? mon sotu.

Mò ye là temngel kul tu kem tey dê tilob ton? mon kem dumu. Là knuunen yó du kem ngà lumun yu yóó yem klung ne sudeng. Hebli ye lu, ma ye kuy kem tey tilob ton bè ni.

Là dogen gudél Ngà Hemtahu abay se gotu le tódô segeng mudél yó kem ngà. Okóm tódô hlóbô mudél Teneb, monen, Là móyô me kul yó kem kuy hbalù yó. Mógów me ebè Benwu Tilob kum.

Mo le mom kmuli yó kem ngà ne sotu tódô kemtos ke Teneb. Deng sana masà ke là tehehen mogot bè sigel Ngà Hemtahu.

Ngangen dê ngà lembang tóbóng ne wen kem tau slob ne e hménég kul. Ne sotu fulis Datù Sidek mius ne tonen yem mnóng bè kfu Ngà Hemtahu tódô tngónen deng le ngà milo. Ominen tódô hutel lem blóng yó kem tau ne sket nogoten lu bè imak le. Mò ye ni? monen. Là móyô Datù ke wen tau sfatay bè ni bè lan. Là tngón ye du kmandel bè ni.

Là kô me sfatay kum, mon Ngà Hemtahu. Ganag kum kógów bè ni koni.

Kestulón lengel mata, mon yem tau yó. Yu buten nim alì hlala ni. Mung ye do.

Ngà me tum Tau Geta kum, mon Teneb. Là kôme ne e hmala. Olo me tódô tô mlan lem ni dém benwu ye.

Là tngónu du dou kun ngà Tau Geta, mon yem tau yó. Tódô dilóu kwen ungel ye. Ni naw na nwit yu ebè tum tau gel kmukum.

Ominen yó mit yó kem ngà ebè gunù tum tau gel kmukum, ne gotu le mung yó kem kwadag ngà lel kuli le, ne són mò le tendo semdekà kul.

27

ALÌ KEGLAYAM LE

Duón le kul kogot le bè tum Tau Geta. Yem tau gel kmukum bè yem benwu bong yó, sotu geta bè hesek tum Datù Sidek. Bud senged kutó nawan tum Tau Geta ne kdê ngà mógów ebéléen. Timbow nwit le ebéléen yó kem lewu ngà, tey kehyu nawan, monen, Na nmò hedlà kul. Ominen mon du, Tey nungel kem ngà mni. Ni naw hfes yu, ne na hkukub yu lem tum kukub tók. Anì gotu ton le yu ni kem kdê ngà anì ton le angat hedlà kul ke lolò le nim nmò ye ni.

Là kô le dog mudél ni kem lewu ngà. Mosok lewok Ngà Hemtahu yem kungolen tey sidek udél yem tau gel

kmukum. Hendemen, monen, Ngunte kà dô ton yê du nim gfau ni. Tódô lemusék Teneb okóm bud sboyong ke Ngà Hemtahu monen, Tehe mon Mit Tulón Hyu anien ke hensidek le tu. Ke matay te tódô te hekteng mulék ebè tum Benwu Tilob. Hol hendem te tum Tau Geta, du he tmóbóng kut. Bê te abay mkik.

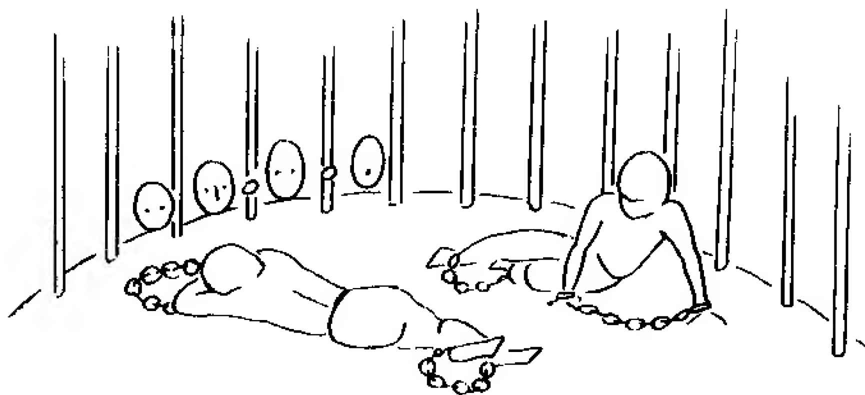
Omin Ngà Hemtahu hgel nawan se kun, ne bud gtulón bè nawan, yem tehe tulad tau hyu kesegyoken ubiha bè gunù Tmugod. Gehedemen yem tey litô bè tihen. Du se ogot tekuy, yó hendem Ngà Hemtahu. Ominen yó là bud hol likò. Monen, Igou hesek bè tum Tau Geta, ne igoen mon du bè nim sulaten yem kun hesek hol heskél bè tum kun Ngà. Balù yem tehe tey halì gu te kwang yem Ngà yem Tau Geta tódô kem hbala kun.

Tódô nù bè yem gunun sóól yem fedyan yem kukub tók gunu le kmukub kul. Timbow deng kbogul le kul, gotu tódô senbkes nféten lu yem tau tmafak kul. Ominen hemnù kul lem yem kukub tók ne tódô tnagaken lu bè yó. Là kóen dog hyu kdà le bè yem deng alì kehsidek le kul. Tódô le sifa són lu, sentulón le yem hnuen kul tum Tau Geta. Tahu se, mon Teneb, bong sidek kenawa le okóm tu hem Tau Geta mentey kut ne là kóen gulé he yó kehsidek le kut.

Timbow tngón yó kem tau yem kwen ngà knukub, omin le gotu ne e temngel kul. Tey dê ngà logi lel libun gotu ne e temngel kul ne gotu sendekà le lu. Tey dê udél sidek mon le ebélê le. Kóyô le anì tódô klifót le tum Tau Geta. Tódô le hetnù yó kem lewu ngà, là dog bnalà le kul yó kem mudél ebélê le.

Timbow deng legen bè yó ton yó kem ngà yem tódô kehetnù yó kem ngà knukub, gotu le baling bud myak. Mon le, Tódô bayà kuy lu bè ni. Igò le deng alì glayam, ngem ni dé botong kbala le là kô le dog mkik. Bê kuy bud hnowon lu.

Okóm wen kem dumu ngà alì hegmón bè yó ne e temngel yem tey klusék le. Mom henlel le tendo mugak ebélê le. Tey tendo kkuli le kul, ngangen gotu le lembut yó kem dumu le lan le alì hebnes bè yó. Lemwót yó kem dumu ngà baling mom nofin le yó kem ngà knukub, ne sfatay le bè tu kem ngà alì kmuli kul. Lemwót yem tau gel kmukum, wen tau hógówen mò ne e semkó tu kem sfatay, ne bud hfesen le Ngà Hemtahu abay se monen, Lu buten yem sfatay. Omin le bud mit kul ebè tum kukub tók ne tódô le tungô bè yó igò yem deng tey keglayam le.

KEGSÓN KUN KÓGÓW TENEB

Timbow hlafus bè yó nwit le lu, Ngà Hemtahu lewu le Teneb, ebè fsinà yem tau gel kmukum. Wen tau hemsalà myón bè yó. Tendo hatanen ke wen tau mò knukub nwit le ebè yem tau gel kmukum. Deng tey tau tuha tódô sbukel gu lem uyóhen, lumun se yem tau gel kmukum, tendo knutó nawahen tum Tau Geta.

Ebéléen gunu le emit kul le Ngà Hemtahu, lewu le Teneb igò le tolo nfét. Ominen smólók yem gunu le gu lemwót ne yem gel nmò le. Ominen sut yem ngà boluyen mófô tendo semdekà kul le Ngà Hemtahu. Ne tódô kendel bnalaen yem tau kmuhì smólók kul, monen, Yem hanà knù le Ngà Hemtahu bè Benwu Angat Meglà, là kô le gel mimón ke wen udin yem Datù Sidek, igoen du fun yem benwu yó.

Ominen bud wen lewu ngà sut bè yó ne tódô hentahu le yem tulón Mófô. Mon yó kem lewu ngà yó. Là hyuhen ke hewà lu abay se déke hnayam le tu kem ngà bè Hembeyen. Abay se tehe ton le lu són mò le semkuli kdê kem kimu Datù Sidek. Són mò Ngà Hemtahu mon du kun, Kem kimu là knuun. Abay se bè kul kehedem gel mon le wen he benwu hyu senta yó.

Wen kem sfolò lewu tau myón bè yó bè fsinà. Yó kul gel nmò gel hnungol le tulón yó kem tau kenfô nwit ebè yó. Ne gel tnóbóng le yem Wis hemdeng ke wen sentulón, ne gel bemlay tafak bè yó kem kenfô. Boluy ni kem sfolò lewu ni, Hemdeng Knukum. Là se gel nadat le yó kem ngà mógów ebè Benwu Tilob snéen kul abay se gotu le mamo bè Datù Sidek.

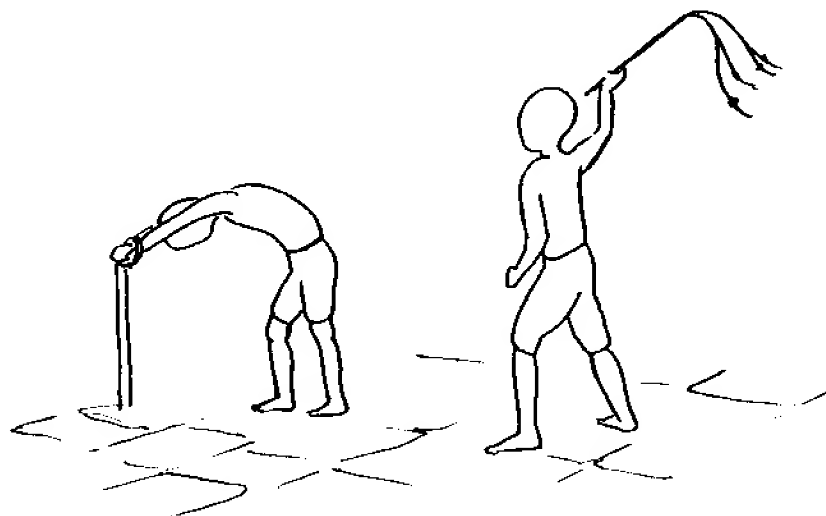
Okóm gel hningun tô henyu le kmò le snéen, ne timbow snólók Teneb ke hyu kudélen ebélê le. Ne monen se yem Wis, Tódô hnatay yu kmò kuy abay se deng sidek gmò ye, okóm ne me gna hnungol tulón ye he.

Mon nawa Ngà Hemtahu, Moen alỉ lóbô sumungen nim Teneb. Tódô musék Teneb okóm là se katen alỉ gedlug klikoen balù yem alỉ ksidek ktonen kehlóbô yó kem tau nù bè yó. Okóm timbow deng malù legen udỉ bè yó, tódô dilô Ngà Hemtahu wen tmóbóng du, abay se là buden likò mudél. Tngónen tum Tau Geta tmóbóng du ne bong nawan du snéen, ne là kóen móyô mimón kem dumu tau sentahen.

Timbow deng kudél Teneb, ominen beklil ebè yó kem sfolò lewu tau yem Wis, ne monen mò kul, Deng gungol ye tulón Mófô ne kem dumuhen bè ni kem lewu ngà ni, ne là se henkéng Teneb du. Là móyóen mogot bè Datù tekuy ne wen udin lem benwu tekuy ni. Ke ni kmoen tau tódô hnatay kmò du.

Ne omin le gotu mudél yó kem sfolò lewu, mon le, Deng ket mata gotu mton ksidek nmò le kem ngà ni. Okóm nim Teneb alì gedlug ksidek nmoen abay se là knikoen yem Datù tekuy. Tódô hnatay tekuy kmò du, són Ngà Hemtahu ne bud hulék elem kukub.

Tey sidek kegnóm Ngà Hemtahu du yem deng kmoen yó, lelen là hol temngón yem mon yó kem sfolò lewu. Ne timbow le husek yó kem sendalu Datù Sidek ne nwit le Teneb hewà mon nawan, Tedu tu dum gunu le emógów? Yem deng kogolen bè yó bud nwit le snéen kun, etu bè gunù fedyan, ne tódô bud tonen ditu Teneb mdà lem blóng tu kem tau tendo mabid mfes du lel le tmibó du.

Tey. Moem yó du, Teneb? Utóm langat Ngà Hemtahu okóm laen dù gungolen balà Teneb du. Mom hesngul ekta Teneb ne tódô mnóng lem uyóhen lumun yem knóng lem uyó Yê Ngà Hemtahu kehegfanen bè knahen.

Ne gbót lengalà eta snéen ke Ngà Hemtahu ebè yem gunun etemngel Teneb, ne tódô tonen kem hógów tum Tau Geta móyóng. Hatan le balu yem ngà hnatay le, nwit le eta bè kun benwu bè Benwu Tilob.

29

TNAGAK NGÀ HEMTAHU HEMBEYEN

Tngón Ngà Hemtahu kem hógów Tau Geta mit ke Teneb etu bè Tau Geta. Yem kehedemen nim ni là kóen bud gtulón bè nawahen yem kdaen lem blóng yó kem semibut du kem sendalu Datù Sidek. Tey hensag yó kem dumu ngà bè yó abay se beyen le mton yem ngà hensidek le. Botong kenkel Ngà Hemtahu, ominen bud temngel ebè yem dumuhen hnayam le bè yó, deng matay.

Okóm bong kkoduhen ke Ngà Hemtahu yem Tau Geta. Là dog hol hetngónen du du yem alì hlayam Teneb. Là holen hyu ketngelen ominen bud lemangat mkik, E Teneb. E Teneb. Ominen tódô stólóng kegnómen du. Ofol kun ke wen yéen hutel gu lem yem tey sbung ne e mkay du etu bè gunuhen laen dù sendaluhen ne laen dù hebnes du.

Yó tódô gunun na masà là buden hol mgel lem lówóhen ne là buden hol mgel mudél. Ominen mukat ne lem kukub yem deng gunuhen nù. Hlilil ne wen libun tonen kudung etahen. Tey tilob nesen yem libun yó lumun yó kem libun bè benwu yó. Balù yem tô kbasahen tey bong stólóng bè yê Ngà Hemtahu yem kun kuyó. Yó se yehen yem tau munung kukub. Tey sidek kegnómen du yem ktonen kwit le ke Ngà Hemtahu gu lem fedyan yó kem sendalu. Ominen ma él ne noloben halì Ngà Hemtahu ne noufen, ne nangaten efet kebtik Ngà Hemtahu.

Moem ni du ngà? mon yem libun yó. Hanai tolo udì he ne kendel htahaem lanem. Ni se hnuu uu bè ni ne ou ne semgyok kóm.

Tey kehyu nawahem ebéléu, mon Ngà Hemtahu okóm là móyóe nù bè ni. Mógówe ebè tum Tau Geta.

Na, mon yem libun yó. Deng tehe suléku se dou mógów ebè tum Tau Geta okóm alì sidek lan, bude mulék. Ne ni he gunuhen wen kligalu bè benwu ni.

Tu gunum mton tahu kligal bè tum benwu tum Tau Geta, mon Ngà Hemtahu. Deng lemwót ke Teneb. Tonu kem hógów Tau Geta mit du. Yake géhél hewà le o bè ni naw na hol nmò yem mógów heflóng efet kkólu ditu.

Ominen mifu lem kulu yem ngà, yem libun yó. Deng matay Teneb, monen. Tey sidek kegnómu du yem ketngónu du, okóm là kô na le e hnatay kóm, kóm du.

Mom hyu nawaw ke tehe homong le o, mon Ngà Hemtahu. Denge nù ditu ne nim kmoen ni. Olo nim tendo nù bè ni nii. Ke hewà le o tódô naw na bud nógów.

Là kóen legen kkukub le kóm, mon yem libun yó. Nui béléu ne henyuhu he kmou ebéléem.

Okóm mom hising Ngà Hemtahu. Là kóe gnù bè ni, monen. Henlósu ni dou kógów.

Timbow deng hilu butengen bè yó ominen mógów ebéléen yem tau munung kukub nan e tulón du udél yem tau gel kmukum monen, Hewà mò ke Ngà Hemtahu. Tahu se hewà le Ngà Hemtahu, ominen bud hemlós yem kógówen. Tey kegmung nawan ke Ngà Hemtahu yem libun yó, yem ktonen du lemwót olon melek du ne monen, Béem gel klifót o sen.

Tulónu tu hem Tau Geta yem alì kehyu nawahem ebéléu, mon Ngà Hemtahu. Là tngón te du déke angati bud gógów etu se kóm. Angat nilóu uu he ke suti ditu.

Ominen hganag lemwót igoen là deng hol kemgis, lelen likò kô ton yó kem ngà tehe alì semdekà du. Kô bud ktes le. Okóm deng hyu nawa le anien ke tek són Teneb hnatay le. Balù yem alì keskuli le du, yem kton le du mius là dog kem bud benleng le du.

Hol deng nbuten se mius yem bak tikeb tódô gungolen yem mlóy huli du, ne tódô gnómen se yem mogot te abalen. Tey bud klikoen abay se ofol kun kô bud wen gfaen. Okóm yem ngà mlóy huli du yó, mom bud ketut se kun ominen sboyong du monen, Munge kóm. Là móyóe nù bè ni dou.

Mógówi ebè tum benwu tu kô kóm? mon Ngà Hemtahu.

Mógówe, mon yem ngà yó, boluyen Hemdón. Munge kóm, monen, okóm na te kól bè tu he i kedeng anî naw na gotu tulón kóm kdéen.

30

MÉLÉK

Tódô heflóng Ngà Hemtahu ngangen gafit Hemdón, okóm là tagad le stulón abay se tolo le likò. Omin le na hlayuk lan le lemwót gu bè yem benwu bong yó.

Ominen mon du, Tey sidek gemnóm du deng matay Teneb. Tey klóbóen okóm hyu kun. Ne tey dê he dumu ngà bè tum benwu tu mon du, angat mdó bè yem benwu yó ke senflósen tu tendo kmò le. Miuse bè tum kukub se yem kehewaem ne són mou temngel kóm, ne timbow laen dù temngel do ominu mlóy huli kóm. Móyói kô ke munge kóm?

Na, tô smólók du du gi. Là kô kenbéu kóm ke tahu bong nawam tum Tau Geta, mon Ngà Hemtahu. Ofol do ke tek sotuhu nim mógów ne bong hyu nawaw se ke tahuhi se mung do.

Munge kóm, mon Hemdón. Laen dù kligalu bè tum benwu tu ne són mou tendo tô mlóy.

Hanà tô nbut Ngà Hemtahu se smólók yem mò deng kegen Hemdón nù bè Hembeyen, yem kgafit

le yem ngà són moen tendo bliwel bè yem doli lan. Là mayuken bè Hembeyen gunuhen lemwót. Boluy le knù le tu kem tau nù du hesek tum Tau Geta, okóm là tahuhen ne là se kenbong nawa le du. Ke gel mógów ebélê le Datù Sidek duhen kem fulisen, tódô gel klifót le kestulón le tum Tau Geta ne lumun ke du hol amo le. Tey bong nawa Datù Sidek kul yó kem tau yó, ne ke wen bélê le baling hemtahu bè Tau Geta là kô tafa nawahen kul, abay se tngónen bud le gel semfulék ke alì mgel kegnóm le du ne ke wen gfà le bè lan.

Mélék, boluyen yem ngà logi yó ne e tô mung kul le Ngà Hemtahu okóm tek likóten. Són moen tmulón kul yó kem hlò tau kwasa bè gunun lemwót, ne són moen dmóyón yem kun ktau. Ne malù wen tô kehwogen kul le Ngà Hemtahu lewu le Hemdón.

Tey tilob kdaw ni de, mon Hemdón, abay se tey mnóng kdaw yem kógów le yó.

Tahu se, mon Mélék. Tey hyu kdaw kilo.

Okóm kul kógów kem ngà bè benwu me là gel le lemwót ke tolo alì sidek kdaw. Sal gel nélék me yem kdaw alì mnóng ke gel me lemwót mógów. Gunu nungel yem mógów lelem gasan kulón ne lelem gemfà lenos.

Anien he ke bulónen mnóng kdaw sana gel kwen lenos, mon Ngà Hemtahu.

Ke kmulón do, mon Mélék, mebele gunuhu hgolung. Bude lemwót he ke deng bud mkó.

Malù wen tô kegemé Ngà Hemtahu ominen mon du, Yem ngà deng hol tahu nawan mógów là kô nmoen du yó. Yake bê tekuy hendem kmò kdaw.

Tahu se du, mon Mélék, sok kóm kóyô. Béem tô bnólów kun kmò sotu tau. Ke lemnos tódól mógów lemen kóm ke móyól, okóm naw na hgolung do bude lemwót he, ke deng bud mkó.

Deng wen tehe senfala Ngà Hemtahu bè boken monen, Là hyuhen ke mung kóm yem là hol tahu kun hesek du tum Tau Geta. Omin Ngà Hemtahu mon du, Likoe du dou yem kestulónem yóó. Dô là hyu kesdumu tekuy mni. Tódô me hekteng kum anien ke kmulón duhen mnóng kdaw.

Bong hyu, mon Mélék. Tódô ye hlós kuy. Mom hyu nawaw yem là deng ktonu kuy. Là kóe ne e móyô kuy ke tô ye mung do.

Olom gemkodu du, mon Ngà Hemtahu yem igò le mógów lewu le Hemdón, okóm là sem wen hol kmò te du. Ke slomong te se du ne ke wen kulón déke nwiten tu mulék.

Laen hol kehligalen tum Mélék ne bong hyu nawan se yem kgafit le du okóm là se gkóhen du yó dum kun kóyô. Là se holen mdengen ke tô bong nawan tum Tau Geta. Olon tódô kmolut elem sningen ne són moen tendo hlala yem ktagak le du. Balù yem kehedemen bud tô mlóy huli kul ne tô hendem monen mò kul, Kunen dé ke sidek, tódóe mung kuy.

Okóm bud mon nawan, A, kun dé, bak muhu mung kul kem ngà nungel. Ominen tódô mungol yem tmaba huli du, ominen binguy ne tódô tonen tlu ngà gel dumun segbót bè gunù mnagì kmobil du, mon le, Hatanem mi.

Gunum etô solu yó du? mon le yem igò le mlóy ebéléen.

Laen hol nmou bè gunù, mon Mélék, yó gunuw tô dmalang milo.

Mung me kóm, mon le. Mau kul yó kem mógów tukô gna kóm? Ton me u stulón kul.

Ngà le milo snéen kul, mon Mélék, okóm là skél le bélê tekuy. Hesek le bè tum Tau Geta. Monu mò kul hatane gel mógów he do ke hol hyu kdaw. Yó gunu le mon du tódô sotum ne kóm. Là móyóe dou mógów gu lem yem lan sidek ke lelen kmulón ne lemnos. Mom hyu nawam na hkó du.

Tahu se, mon yó kem ngà yó. Ke heseki bè tum Tau Geta ne ke là nimónem du yem kul mon laen dù bang hol bud kmò le kóm. Okóm tedu se gutahem du tódô bayà tekuy lu ne tódô sónen se tekuy nù bè ni.

31

MGOY NE YEM BLÓWÓN NÙ LEM TONOK

Slomong bè yó kem dumuhen Mélék, són mò le mudél lel le kmuli. Là deng le mayuk bélê le he le Hemdón ne tódô le mlóy huli kul yó kem fat ngà, ne tey dê tendo snólók le bélê le hlò sidek.

Hningun tô snólók le ke dô sidek yem kul gel nmò, ne ke dô lenbut tum Tau Geta. Ne ofol kul ke là mlosen malà kul Ngà Hemtahu anî hyu kboluy le

du likò. Okóm balù yem alǐ kyak Ngà Hemtahu là kóen likò tmulón kul yem hol ktahuhen. Tey alǐ kbong nawan du tum Tau Geta ne là kô dog knikoen du balù nù nmò le béléen yó kem ngà móyô modoy.

Gotu tódô bnalaen bè ktahuhen yem snólók le béléen, ngangen gotu le tódô myak ne là dog le bud gudél. Hyu nawa Ngà Hemtahu deng tnagak le lu yó kem ngà modoy kul omin le hlós lewu le Hemdón.

Ngang le mógów efet le kól bè yem ngà datal gunuhen alǐ tilob lan tódô mló. Ne wen ngà bulul udǐ ton le sentuhen, wen sol elemen yem bulul yó lumun tô bak kilib. Wen ngà mdà ta yem bulul yó ne timbow le mlus le Ngà Hemtahu ominen tmaba kul monen, Mógów ye edini ta. Wen toloku kuy.

Boluyen de? mon Ngà Hemtahu.

Blówón nù lem tonok, mon yem ngà yó. Tey kimu mebtes, ma ye kuy mò nwit ye.

Na te e hnénég dé, mon Hemdón. Okóm mom kteng Ngà Hemtahu Hemdón monen, Bê. Bê. Là hyu mógów edu mtu. Ominen tmaba ebè yem ngà yó boluyen Mgoy. Snólóken ke laen dù sidek bè yó.

Ne tngón Mgoy se wen sidek bè yó, okóm du se hesek Datù Sidek fun yem blówón nù lem yem tonok yó. Ne yó gunun nù bè yó mò gel tmundug yó kem ngà mógów. Gel monen mò kul wen tey tilob nù lemen. Ominen mon du, Laen sidek du ke holi temgama.

Okóm mom lemwót Ngà Hemtahu monen mò ke Hemdón, Bê te mógów etu. Deng gel gungolu dou mtu. Là kô te gógów edu ke là na te tebel kun lan tum Tau Geta.

Omin Mgoy tmaba, monen, Ke là mógów ye edini hatan ye o dyó anî munge kuy. Milohe snéen dou.

Dô là ngai milo kóm, mon Ngà Hemtahu. Béem tlek benleng ni kum kógów. Là ghatan me kóm.

Là se buden mudél Mgoy, ominen bud temngel kul le Mélék, deng le moni ebè yó mung du yó kem dumuhen. Omin Hemdón bud binguy hnénégen yem nmò le. Là kóen bong nawa le ke Tau Geta. Ne là se nuen bè nawa le yem Benwu Tilob gunu le hningun etô mógów. Ne timbow gungol le yem kimu nù lem tonok, tódô le kendel heflóng ebè bak yem kilib.

Tngón Mgoy se kun ke wen tau gel mógów ebè yó ne e mokol blówón, sal gel le matay duhen gel le lana ditu lemen, okóm mom monen laen dù sidek du. Ne gotu hentahu le yem monen, Mélék ne kem dumuhen.

Ton le Ngà Hemtahu lu husek elem yem kilib yó, ne són yó ne kton le kul. Deng alî tefed lan le elem yem tey kilib yó ne là bud ton le lan le mulék.

Timbow deng mayuk lan yó kem ngà yó, tódô htengen mdà Hemdón, monen, Boluyen mtuu? Omin Ngà Hemtahu temngel ebè yem gunuhen e temdok tódô tonen yem tey bukay mdà kilil lan. Timbow henlel le hloni edu là se dogen kemdol yem mdà yó. Ton le tau lennged binguy semfulék.

Dô ngà libun milo mni, mon Hemdón.

Ngunte dé, mon Ngà Hemtahu. Lumun tô tódô lenbù nmò le. Moen ni du ke hnù le bè ni bè kilil lan? Omin le lemibut du ne són mò le tendo hemklol du, ne omin Hemdón mton yem udél snulat

bè kilil yem yó, klohok uyó yem libun. Deng gotu móyón mkó. Nan ne hol hnéng omin Ngà Hemtahu semfala du monen:

BÉEM KLIFÓT YEHEN LAT

Tngónu ne, monen, wen tutulen se nim ni bè Gunù Tilob. Ominen tmulón du ke Hemdón yem tehe kehewà Tau Geta yem tau boluyen Lat mung du yehenen, ne lewu ngaen libun bè yem benwu hensideken, lanen alì sidek nmò tau nù du. Wen hógówen mò ne e lemwà kul ne monen mò kul yem kógówen yó, Bê ye temngel semfulék. Okóm mom temngel semfulék ke yehen Lat, ne tódô henmungen yem ketngelen semfulék là dog bud kegekdolen, ne tódô hlós mgel lówóhen ne tódô hlós mdà bè yó.

Tey gfà ni de, mon Hemdón. Ni dô gunu le hemnù du bè ni anì likò te.

Là hnikoen kut, okóm ni se gunuhen nù bè ni anì ten-gama te kmò te. Hyu nawaw abay se là mógów te ebè Mgoy yem ktabahen kut.

Senged se do, mon Hemdón, abay se là móyóe ke wen tafaken do tum Tau Geta.

SBONG MENEK

Là dog le hol geheflóng yó kem ngà yó abay se deng là buden hol mgel Ngà Hemtahu. Gunu te tungô ni du? mon Hemdón. Là kô gbekem du ke tô suloyem buteng mógów ne là se hyu tô ktungô te klohok lan.

Déke wen bud dumu gunù semnged bè Gunù Tilob, mon Ngà Hemtahu. Tey kehyu nawaw tehe keslobu du. Là kô nam e gbek tulón du botong alî kehyu nawa Hulung Milô ebéléu ne kem ngaen.

Snólók Hemdón bè Ngà Hemtahu mò kmoen ne gotu tulón Ngà Hemtahu du kdê yó kem tonen ne gungolen ditu. Ngangen efet sidek kliteg Ngà Hemtahu efet là dogen hol bud mgel kudélen, ne là holen bud hlóng balù yem tendo kesgalak Hemdón du. Tey hyu kenawahen yem Hemdón. Là kô nan e tódô bayà yem dumun són moen munu nawan yem ktonen deng tendo klusék Ngà Hemtahu.

Ke wen yó dum bang gunù te tungô ni dum kifu, mon nawa Hemdón. Són moen tendo tô temngel lem yem deng kesekleweten ke wen gunuhen minab solok mò gunu le tungô.

Okóm laen dù layag ofi tonen, ne ngangen efet kifu ne tódô le hganag yó kem ngà. Là se móyóen hlilil lem bnes Ngà Hemtahu, balù yem là bud kgelen ne sbol tô mon Hemdón mò du, Nunungu u he.

Ganag olun te, monen, Là kô klifóten kut he tum Tau Geta. Tngónen tey kliteg te ne benlayen tu he gunù te hegnù kedeng.

Ne deng nbut le mnóng ne kem blotik ne sut bulón nnóngen lan ebè tum Tau Geta. Yem igò Hemdón temngel tukô gna tódô tonen són moen tendo minut lamang yem lan. Ngangen efet tonen yem tey él tilob.

Wen tey tilob benwu gunu te egsut, monen. Tenngelem dé, Ngà Hemtahu. Moni klohok lan tum él tuu ne tódô hlós hlalak datal yem lan, wen labaten ne lelen tinof. Omin Ngà Hemtahu temngel, ne tonen yem él, ne tonen angat wen gunu le hegnù botong tô mtón ksidek kegnómen du.

Ngangen efet le moni bè yem él ne tahu se yem kun mon Hemdón. Moni bè yem él lan ebè tum Tau Geta. Boluy yem él, Él Hlowil. Sal wen labat semdolol kililen. Tilob bnes bè yó ne wen koyu mdà bè yó mò gunu le gel hegnù laanen yó kem ngà milo ne laen dù bang knikò le du.

Tey kehyu nawa Ngà Hemtahu deng wen gunu le hegnù. Myón klohoken Hemdón són moen temngel yem nóng bulón sminang te él kun. Ominen mkem lem hólól Ngà Hemtahu, monen, Là kóen gógów ebè ni Datù Sidek.

Là, mon Ngà Hemtahu. Tódô le slasà yó kem ngà ne tey tilob ktungô le efet hlafus. Timbow sut kdaw wen sut bélê le lemwót bè tum Tau Geta.

Ni se Sbong Menek, monen, na ye hlun nù bè ni efet bud kgel lem lówó Ngà Hemtahu. Tey dê ken ye bè ni abay se hlò le mungu ni kem koyu ni

dé ne minum ye bè nim él mò hekgis kuy ne hlaan nawa ye.

Hitu buteng le hegnù bè yó, yó kem ngà yó. Tey tendo kehligal le. Là dogen likò mtó sudengen Ngà Hemtahu tódô kem hlasaen ne hegléd bè yó kun, igò Hemdón tendo mulut yó kem bungu deng tódô btang gu ta. Ngangen efet hyu kegnóm Ngà Hemtahu du ne là buden lemusék ne kemgis ngangen monen, Bud te lemwót. Dô là buden mayuk ne duen Benwu Tilob, monen. Ne bong te hlóng ne deng tey kegen te hegnù ni. Hyu nawaw do ke géhél te gefet ditu.

33

KETLAS LE

Tódô le hlafus yó kem ngà lemwót bè yó bè Sbong Menek. Sendaw le mógów. Timbow deng kimel bè yó omin le kól bè yem syat wen labat naut nù du. Labat Naut boluyen. Fi sentuhen wen tey tilob datal nù du. Lamang yem datal yó ne dê tmowok bè yó. Yem tey busaw bong lóbô funen boluyen Hebà Nawa. Du se yem alî tótól bè kdê sendalu Datù Sidek, ne yó gunun gmunù sentu yem labat naut, okóm là gfanen gu bè yem lan ebè Benwu Tilob. Gotu nù bè bok Ngà Hemtahu se kdê ni kem ni okóm klifóten temngel du yem kmoen yó.

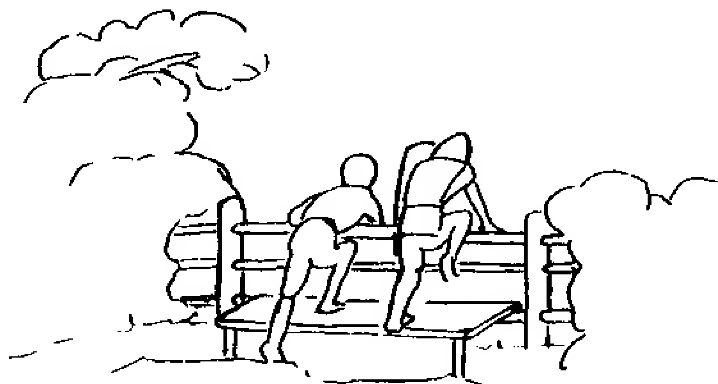
Tey kliteg le yó kem ngà yó lelen alỉ des laan ti le, yakà alien sidek yem lan lemwót gu lem él bè yem alỉ dê botu telem. Gotu hnalỉ laan ti le. Tódô htengen mdà Ngà Hemtahu yem ktonen yem labat naut, ne wen ngà lan mló lemoni du.

Omin Ngà Hemtàhu mon du mò ke Hemdón, Yake na te lolò likót nim lan nii. Alỉ bnotu yem gna lan te. Tey temduk laan tihu dou.

Senged snéen dou, mon Hemdón, okóm dô hyu du kô?

Dô hyu mni, mon Ngà Hemtahu. Tenngelem hulé tum labat naut bud te hulé se he kedeng.

Là hol dô hentahu Hemdón du kun yem klolò le yem lan yó, lewu nawahen du. Ofol kun mon nawa du, Ngà Hemtahu alỉ temngón du yem lan ebè Tau Geta. Ominen tódô lemolò ke Ngà Hemtahu. Tey hyu kegnóm le du yem kógów le abay se minog yem bnes ne wen ngà ton le gna kul moni bè yem labat.

Omin Ngà Hemtahu tmaba ebéléen, monen, Gunun esmolu lan ni?

Ominen mon du yem ngà yó, Ebè Benwu Tilob. Boluy yem ngà yó Gtundug.

Ihi kun, mon Ngà Hemtahu. Tahu dou mon. Hyu nim lan ni. Tódô lolò te tum ngà tukô gna tuu anỉ mahil ketngón te du ke wen knikò.

Là hol hentahu Hemdón du kun yem ngà yó. Ngangen kifu ne lana lem mata le olung Gtundug, ne mefet bè Hemdón klikoen. Omin le mungol yem lemangat ne muni lesbeg. Omin Hemdón mogot bè sigel Ngà Hemtahu tey sidek klikoen. Dalang se ke Ngà Hemtahu tódô setbol kkelen.

Moem yó du? taba Ngà Hemtahu ke Gtundug okóm là gungolen balaen du. Tek són gungol le lem yem tey kifu yem tey dmolong lumun tô dolong gemnóm des.

Sundu tahu lan du ni, mon Hemdón. Tey sidek alỉ kkifuhen ni. Là dogen mudél Ngà Hemtahu. Tngónen sundu yó lan yem deng kulé le yem labat naut. Tey khuli selen bè yem gel kmonen du hyu yem lan héngê yem lan tedeng.

Hol nbuten se tô mudél tódô demsù tey kulón bong sen-geng silà ne leték. Tey kulón bong senbool lenos. Yó he hol kegfà le du yem hol tahu lenos.

Mkik Ngà Hemtahu, huli selen bè yem là hol kehetngónen. Do salà nim ni, monen mò ke Hemdón. Kodum ni de, là kói gmung ke là alỉ kendut nitu kóm.

Móyóe lemolò du snéen dou, mon Hemdón. Udélen là móyó mungol yem mon Ngà Hemtahu. Béi mkik, monen. Dou salà snéen abay se là dog bnólówu kóm.

Bud te mulék, mon Ngà Hemtahu. Bud ton te he lan te. Yem kmoen yó deng hlò dunuk bè yem labat naut. Là bud gifal le du abay se alỉ ngelem. Ne yó alỉ tnafa nawa le kô là bud ton le du lan ebè Tau Geta.

Tey legen yem kkulónen. Là bud gbek le Ngà Hemtahu du ne mebel lan le lem yem tey kifu. Omin le tódô nù bè yem klohok labat, nangat le kwasen anỉ géhél bud gehfu le yem kógów le. Okóm deng alỉ sidek klikò le ne klangag nawa le, ne timbow mwas tolo lel le tungô.

34

KENFÔ HEBÀ NAWA LU

Song mkó yem tey lenos deng móyón mwas. Ngangen efet sut kdaw, tey nóngen bè lan ebè Tau Geta. Bè yó gunu le tolo hlilil le Ngà Hemtahu laan labat. Là dog gnóm le du yem kinỉ kdaw ne là buden gtulón bè nawa le yem tehe alỉ bud kkoso le ebè yem tehe gunu le lemwót semyat. Ne deng le mom hlong tungô là tngón le du yem hlayam deng moni bélê le.

Ton Hebà Nawa alỉ ksidek yem lenos ominen mnaul elaan yem deng knóng kdaw. Ominen hlalak talak tnibahen nen e hnéneg ke wen deng hensidek lenos bè yó kem huluhen. Ngangen mógów efet sut bè labat ne yem kuléken lanen bè yem gunu le tungô yó kem ngà.

Yem tehe nes bukay Hemdón deng gotu nusing lelen któ yem knuen bè Hembeyen, okóm yem sudeng Ngà Hemtahu maan sana ksilaen. Balù yem deng kegeneben lem hitok yem ebuteng. Ngangen glebed lem mata Hebà Nawa yem silaen lem yem bnes. Ominen temngel du ne tonen yó kem hlilil bè yó.

Kem ngà milo ebè Tau Geta, mon nawahen. Ominen kmuli, monen, Deng le nù lem tonoku.

Tódô gebtik bléké Ngà Hemtahu knahen yem tey udél bong, ne tódô tonen se Hebà Nawa kudung etahen. Tey tuha logi sidek ton yem Hebà Nawa yó. Tódô tmuhung weken, tahà bngeten ne sọ́n dowinen kulit uhu. Tódô lemangat Ngà Hemtahu yem ktonen du ne botong gebtik Hemdón ne tey kkelen se kun. Tedu nmò ye bè ni? mon yem busaw yó.

Milo me ebè Tau Geta, mon Ngà Hemtahu, igoen tódô setbol kkelen. Tlas me, monen.

Laen dù kuy kwalis tungô bè dou tonok, mon yem busaw, tel le alì likò bè yem tey udél bongen. Naw na nwit yu ebè gunù, mon Hebà Nawa.

Tey kunu nawa yó kem ngà tô le se hendem mlóy okóm là kóen ne e legen kgutahen kul yem busaw. Ominen mlo kul tukô gna du etu fatu bè gunuen. Boluy yem gunuen yó, Gunù Hewu Nawa. Ominen hemsù kul lem yem tey kukub kmifu ne kendaduhen yem bak tikeben.

Sendaw ne bud suloy bè yó tendo gunu le hlilil yó kem ngà lelen laen dog dù ken le, olon se él ke nù bélê le. Ne là se ston le lem

yem kifu. Omin Hemdón hganag kmadaw ne gogoten Ngà Hemtahu lem yem tey kifu ne tódô le hlós tendo sogot. Són mò le hemdón kógówen ebélê le yem busaw. Ofol kul ke nen e hnatay lu. Tey khuli sel Ngà Hemtahu abay se hendemen du gunuhen mbut yem gfà le yó. Ne knikoen kô hnatayen lu yem busaw ne là dog le gehlós ebè Benwu Tilob.

Wen yehenen yem busaw Hebà Nawa yó boluyen Hemuda. Tulón Hebà Nawa du yó kem lewu ngà kenfóen lem tonoken ne yem deng kwiten kul elem kukuben. Tey kehyu nawa Hemuda yem kungolen du. Hol kóyóen se kun ke nfes Hebà Nawa lu. Timbow hlafus bè yó omin Hebà Nawa ma yem tugeden nen e bnogul tu kem ngà knukub.

Timbow deng kbogulen kul ominen bud tmebel kul lem yem tey gunun kmifu, là dog le bud hol gekdol bà mon yem tey alì kbolok lówó le. Bud sendaw le nù bè yó. Là bud le gembek myón, són mò le masà.

Timbow deng haya bè yó omin Hebà Nawa bud mauy kul, ne tey ketngahen abay se là deng le matay yó kem ngà tehe bnogulen. Monen mò kul là kô gtagak le yem gunuen yó, okóm ke likò le se lemnus tódô ninum le yem él duti tebelen bélê le. Omin Ngà Hemtahu hdana béléen anì tô le gewà. Okóm mom bud temnù kebut Hebà Nawa ominen bud hemtawid tô mogul kul, okóm tódô henmungen se lenmek. Laen dù kgisen ne ominen tódô tmebel kul bè yó. Ke alì mnóng kdaw yem busaw yó sal mkó béléen yem gelen. Yó

gunu le bud gel gehewà ke wen kem ngà nwiten ebè yem kukuben.

Là bud hendem Ngà Hemtahu du kun ke bud gewà, ominen mon du, Mò te ni du, Hemdón? Ke henlós te nù bè ni tódô hyu nawa te minum nim duti anî tódô te matay. Là móyóe do hemgnóm bitil.

Bê te abay nmò yó, mon Hemdón. Ke tódô ten–gna te kut knù, là kô na le e nwit kut etu bè Benwu Tilob tu kem gel hógów tum Tau Geta. Són gel le mógów ke hógówen lu tum Tau Geta. Angat bud monol he kgisen tum busaw déke angat klifóten kmunsî tum bak tikeb ne tódô te ganag holo lemwót. Na te nangat déke wen lan angat toloken kut tum Tau Geta.

35

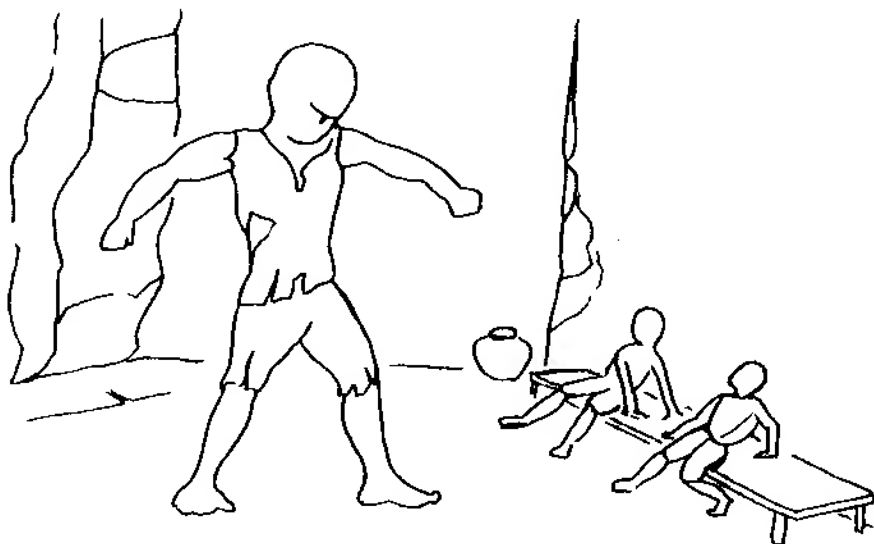
KUNSÎ SNALIG

Timbow deng kifu bè yó, omin Hebà Nawa bud mnaul elaan nen e hnénég ke deng le matay yó kem ngà. Okóm balù yem là bud kgel le, là kô le deng matay ne là se deng ninum le yem él duti tebelen bélê le. Ni gunu Hebà Nawa alî bud lembut kul. Ominen hemnel kul ne yó gunu Ngà Hemtahu alî likò. Ominen tódô hlugod là buden temngón. Timbow bud btik bè yó deng là buden nù bè yó ne Hebà Nawa. Són Hemdón myón klohoken són moen tendo mkol lem hólól Ngà Hemtahu.

Mon Ngà Hemtahu, Tódô ninum te él dutl nii, monen. Alî sidek hemgnóm du bè ni nil. Là bud gbek te hembala du ne là kô te bud gewà bè ni.

Béem wóyó kestulónem, mon Hemdón. Ilóem gotu klifótem yó kem tehe gna gfaem. Tódô hendemen yem deng tey ktahà lanem ne yem deng tey dê gfaem. Tehe là kói likò mit ke Sidek Kmò sfatay. Ne tehe tey któbóng Tau Geta kóm yó gunu Sidek Kmò là gemmò béléem. Dengi tehe tódô mógów sotu mifal Sbong Kmifu, ne balù bè Hembeyen là kô hfatayen kóm tum Tau Geta. Hol te smalig béléen dé. Bê te tagad alî hunu nawa te.

Tngón nim busaw lewu le yehenen, ke tódô hnatay le knù le yó kem ngà là kô le gógów ebè

tum Benwu Tilob. Okóm ke Hebà Nawa hmatay kul, wen hógów tum Tau Geta mò ne e mangay kul. Timbow gungol yehen Hebà Nawa yem tolo là deng katay le, tey kebuten kul se kun. Ominen mon du mò ke yehenen, Tódô nwitem lu etu desenfól ke haya anì ton le tu kem tiol tau tehe gna matay bè ni. Anì likò le ne anì ninum le tum duti. Ne hendem Hebà Nawa ni dé hyu atul, ominen mit yó kem ngà deng haya bè yó etu desenfól bè gunun luduk tiol tau. Tey sidek ton ne tey hyu nawa Hebà Nawa yem alì klikò yó kem ngà.

Ni se hlò tiol ngà milo, mon yem busaw yó. Tiol kem ngà gel tonu lem tonoku ne gel nwitú lu ebè ni bè gunuu. Ominu hmatay kul. Móyón hnatay yu snéen kuy ne angat gotu luduk bè ni snéen kuy tiol. Ominen bud mogul kul sulék ne tódô sendaw le bud masà bè yó lem kukub kmifu. Tey kik le, són mò le hemdeen tô kegewà le.

Stulón ke yehenen Hebà Nawa yem kifu yó, monen, Mò le alì mbala kem ngà tu?

Mon Hemuda, Ofol kul yó ke wen angat tmóbóng kul ne déke wen kunsì senning le mò kunsì le yem bak kukub ke là temngón te. Deng tey dê ne tau gewaem lumun yó.

Tahu se yem mon yehen Hebà Nawa yó, okóm mon Hebà Nawa, Ke wen se kunsì senning le deng sana kunsì le du ne yem deng kegen le bè yó. Haya he ketngelu du ke wen kunsì nwit le. Ominen mbut koo ktuken.

Wen ngà kunsì nù lem sning Ngà Hemtahu boluyen Kunsì Snalig. Tehe blay le du bè Gunù Tilob okóm là gtulónen bè nawan yem kwen

gfaen. Là kô le dog tungô se yó kem ngà yem kifu yó. Deng kestulón le omin le gel mni bè tum Tau Geta mò tmóbóng kul.

Hnungolen tu, mon Ngà Hemtahu. Baluen ke là ton te du. Dô gnómu angat te gewà bè ni.

Hnungol Tau Geta se taba yó kem ngà yó, ominen hógów yem sotu gel dóken mò tmulón kul yem mò kmò le du. Là ton le Ngà Hemtahu du, okóm tódô glebed lem hendem Ngà Hemtahu yem nmò le.

Tey klaen dog tngón dem o, mon Ngà Hemtahu. Tey kegen te deng nù bè ni. Igoen wen tehe kunsì blay Hulung Milô do. Kaem gbeken kdê kendadu nim kukub nim kunsì ni.

Omin Hemdón btik, monen, Tilów te dé. Tolo tey kifu ni là kóen kendel gebtik le Hebà Nawa.

Omin le migóf lem yem tey kifu. Ngang le migóf efet gogot le kendadu yem tikeb. Omin Ngà Hemtahu tmilów yem kunsì yó koni ne tódô lemkà yem kendadu. Omin le hganag lemwót igoen kéng stóbóng mdek lem kfu le botong angay nawa le. Wen ngà layag bè yem lan hewà yó omin le yó mton lan le etu bè tehe gunun alì luduk tiol tau matay. Bud wen se kendadu bud knunsì Ngà Hemtahu bè yó, ngangen tek sotu ne duen bak tikeb. Tey nóng bulón yem kifu yó. Tódô tendo huli ke Ngà Hemtahu Hemdón.

Okóm nim hol són kendadu ni, tey kegen Ngà Hemtahu tô kmunsì du là kô dog gebeklilen yem kunsì. Omin le mungol legdeg Hebà Nawa mnaul elaan abay se wen gungolen yem kifu.

Ofol kul ni kem ngà ke deng gafiten lu ne deng tey bud klikò le. Okóm timbow kól bè yem bak tikeb Hebà Nawa, tódô glusen yem bogulen ne tódô gluduk bè tonok se kun.

Hol hgelem dé, mon Hemdón. Móyón gafiten tu kedeng.

Igò du, mon Ngà Hemtahu, abay sem nkê fak nim kendadu.

Omin Hemdón mogot yem kunsì, Ni sii, monen. Kemdol ne deng legen udì bè yó tódô bkas yem kendadu.

Tolo lei Hebà Nawa masà bè yó, tódô kem senkléwê yó kem ngà yem hansang yem tikeb, omin le lemwót mlóy etu bè labat naut klohok syat. Ngangen bud le sut bè tahu lan.

36

BULUL HENTAW

Tey, mon Ngà Hemtahu, yem deng bud kkól le bè lan ebè Tau Geta, tey kehyu nawaw wen tehe kunsì blay Hulung Milô do.

Myó se, mon Hemdón, ngunte mò kmò te ke là wen myó.

Omin le na myón bè yó bè kllil lan na le hegnù bè yem alì klóy le. Là kô le likò hegnù bè yó abay se là kóen ne e gógów ebè yó Hebà Nawa ebè kun lan Tau Geta.

Kodu le yó kem dumu ngà angat bud sut ke ne le e lolò yem lan yóó, mon Ngà Hemtahu. Yake wen nmò te anî tngón le. Smulat te ta tum botu hnù te klohok labat naut.

Tilów te sen, mon Hemdón, ke wen botu.

Omin le mebel botu ne ton le yem botu kufil tódô mló. Omin le smulat tahen. Mon yem sulat:

> Ni lan ni sut ebè gunù Hegewu Nawa, busaw Hebà Nawa funen. Hohon tum Tau Geta ne són moen tô hmatay kem ngà milo.

Song sdef bulón, deng deng kehlasà le bè bak labat yem botu anî laen dù ngà tódô mius ke là ton le du. Wen tóbóngen tau ni, mon Hemdón. Hyu sen fen monem.

Ngangen mwas ne sut kdaw, tey kehyu nawa le yó kem ngà mógów lem yem tey nóng kdaw deng kegewà le lem yem tey kukub kmifu. Tey hyu ton tu kem bulul tuu, mon Hemdón. Hulé du lan ebè Tau Geta.

Hlò kem bulul tilob tu kem tu, mon Ngà Hemtahu. Tehe tonu lu gu bè Gunù Tilob. Kem tau mentey ubiha nù du, ne tey hyu kenawa le ebè kem ngà. Angat dô henken le tu ni kedeng ne na le hefegnù tu likót.

Ngangen efet le moni bè yó kem bulul yó kem ngà, ne omin le mbut mneged. Là holen bilil. Tólóng sem Henneged Sidek ne là holen bnotu. Tey tilob yem lan yó. Wen kem koyu mungu hulu le semdolol du tódô lemimbà ete lan hanga le lel tey bungu le, ne wen se tey él tikaw tembul bè yó snéen. Omin le ma yem bungu

koyu yó kem ngà ne minum le bè yem él, deng gnóm le kbitil le, bà mon tey deng kegen le là dog mken.

Là mayuken bè yó gunu le nù yó kem mentey ubiha. Ne timbow ton le yó kem ngà, fat bélê le ne e semlong kul.

Ni kô kem bulul Hentaw, mon Ngà Hemtahu.

Ni se, mon yó kem mentey ubiha. Boluy nim benwu bè ni, Gun Munung tekuy Tau Geta. Ngà Tau Geta funen ne gfan gu bè Benwu Tilob nim ni. Ni kem ubiha sal kun ne mi fen semgyok kul.

Tolo mayuk he kô Benwu Tilob? mon Ngà Hemtahu, ne hyu se kô lan?

Hyu bè yó kem tau tilob klolò le tum Tau Geta. Okóm yó kem tau là holen mdengen klolò le du sal wen gfà le.

Wen kô hyu gunù hegnù bè ni? mon Ngà Hemtahu. Bong me miteg.

Igò, mon yó kem semgyok ubiha, gotu hmoen kum tum Tau Geta anì wen gunu le hegnù yó kem tauhen. Mung ye kum ebè slung me ne mi he semgyok kuy.

Boluy yó kem mentey ubiha yó, Temngón, Kemnalam, Mingat ne Megtolok. Omin le mit yó kem ngà ebè slung le ne mit le bélê le él mò olob le ne tey kehken le kul. Timbow ton le yem tey kliteg le, omin Mingat hemtifes gunu le tungô. Tey kegtungô le yem kifu ominen yó hyu kegnóm le du deng haya. Maan nawa le ne deng bud mgel lem lówó le.

HAGANG HEGSALÀ NE BULUL GUNÙ TEMGAMA

Timbow deng hayahen bè yó, bud le htifes lemwót yó kem ngà. Ne mógów le ebélê le yó kem mentey ubiha, snólók le bélê le ke móyô le na bliwel te yem bulul gu laan le là deng lemwót.

Tahu se, móyô yó kem ngà. Omin le mit kul yó kem mentey ubiha, hnilol le yem bulul.

Là kóen hyu, mon Temngón, ke wen tau mógów sotu gu tahen bulul ni, okóm gel hmoen kum tum Tau Geta mit bliwel yó kem ngà milo anì ton le ta Benwu Tilob.

Omin le sut bè yem gunun alì kbu, là mahil mlan du. Smufaw etu bè yem tey hagang bong. Timbow le deng kól ditu te tfusuen, tek le mogot bè sigel yó kem mentey ubiha le Ngà Hemtahu lewu le Hemdón. Myón bè tubaw yem kbu yem hagang yó, ne timbow le kmotu etlem yó kem ngà, ton le tum tey sbong tlem, ne tey dê tau deng matay masà ditu tlem sbong.

Btang le gu bè ni kô ta? mon Hemdón.

Gu bè ni se gunu le gu btang, mon yó kem mentey ubiha. Ni se yem Hagang Hegsalà, ne yó kem tau masà yó, tau milo gemtagak yem lan Tau Geta. Gel le bliwel gu bè ni te bulul, ne gel le mógów eta nim botu. Ofol kul ke ni hyu gunu hatu temngel. Okóm ke gel tenngel le tum sbong tlem, hlós lengel mata le, ne tódô hlós lan le btang.

Ne omin le bud mit yó kem ngà ebè yem bulul boluyen Gunù Temgama. Wen tey datal ton le gu ditu ta, ne wen kem tau ton le tendo bliwel du, lel kem libun ne kem ngà. Okóm tólóng mò kógów le. Mógów le kmamang, ne ton Ngà Hemtahu són mò le tendo gdouf gu ta tu kem botu.

Butô le kô? monen.

Butô le se, mon Kemnalam.

Ton ye kô yem labat naut fi bè iwóng, moni bè ni kem bulul ni? mon Mingat.

Igò se, mon Ngà Hemtahu.

Mon Mingat, Sentu tum labat tu, lan ebè gunù yem busaw boluyen Hebà Nawa. Tey dê tau milo lemolò du, abay se alì bnotu yem lan ebè Tau Geta moni bè tu bè syat. Ne lolò le yem lan

ebè Hebà Nawa abay se alî tilob ne mló. Ke deng là bud ton le lan le yó kem tau yó, gel kenfô Hebà Nawa lu, ne nwiten lu ebè gunuen. Ke là hnatayen kul, olon lemsit mata le, ominen mit kul ebè tum datal tu, tu gunu le tódô mógów kmamang efet le matay.

Són mò le setngel le Ngà Hemtahu, là dog le mudél. Ke là tehe le gewót bè gunù Hebà Nawa, ne ke là wen yem ngà kunsî, deng nwiten lu ebè tu snéen.

Omin le mosol yó kem mentey ubiha, deng mayuk ebè lan le. Omin le sut bè yem gunun ssufit botu, bud gunu Ngà Hemtahu hemtulón nawa yem lan bè Sbong Kmifu. Tèy botu bong getléwéng ta yem lan, ne là holen mdengen kton le du yó kem ngà abay se lemobun.

Ni se sotu gunun alî sidek, mon Temngón, ne wen se deng ngà lana bè ni ke tek sotuhen mógów. Nim lan kmifu ni, sut ebè benwu Datù Sidek. Kdê deng gemolò du, là kô le bud gulék.

Kdê ni kem ni gotu gunu le lemwót hedem yó kem ngà, ne mon Ngà Hemtahu kogolen bè yó, Hyu nawaw abay se ton me ni kem ni, balù likoe kul. Ni hol lemwót gunu me hol temgama bè klolò me lan tum Tau Geta.

LAEN TNGÓN

Yó hol són gunu le emit yó kem ngà yó kem mentey ubiha eta yem bulul boluyen Bulul Mtataw. Yó gunun gfan yem tey lan tahà. Ne wen tey mnóng ton le okóm mayuk botong le sngel, lan le alỉ tô hemunu du.

Bè tum gunun sóól tum mnóng, mon yem sotu mentey ubiha, gunun nù Benwu Tilob. Ke là mahil ye sngel ton ye bak tikeben.

Okóm tey mtataw yem solok botong kéng nóng kdaw ne kdê kluunen là kô gbek tulón tau du. Són tum mnóng do ton, mon Ngà Hemtahu. Alỉ mgel béléem temngel du, mon Megtolok. Wen ma olung me boluyen Kehtahu gunun alỉ mtataw ke tenngelem lemen.

Omin Ngà Hemtahu ma yem ma olung okóm deng mom kenkel lanen alỉ gedlug kehedemen yem benwu Tau Geta. Deng mom là holen menek kogoten yem ma olung tódô setbol kkelen. Omin Hemdón tmilów du se kun okóm mom tomung lewoken. Hesngelen o, monen, okóm wen tonu lumun tô bak tikeb.

Tódô koyung le yem hlafus yó bniwel le ta yem bulul, omin le bud mulék ebè slung ne na le bud hefegnù lu.

Ke deng nbuten mayuk udì lan ye kedeng, mon Kemnalam, ton ye yem ngà boluyen Smukat. Angat niten yu semyat okóm bê ye nimón ke wen monen.

Ne angat ye sut bè Tonok Hgulof tau snéen, mon Mingat, gunun gel moo ktuk tau mógów. Doli tonok Datù Sidek, ne ke ton le yu tungô bè yó tu kem fulisen tódô nówóng le yu.

Benlay me yu hton lan, mon Temngón, igoen mogu ke Ngà Hemtahu yem klatas. Kdê yem angat lan ye sal wen tandaen lem nim klatas, ne ke hol hninggel ye temngel du là kô ye tlas.

Yem igò le lemwót mosol le Ngà Hemtahu són mò le stulón Hemdón. Sentulón le yem tulón le kul yó kem mentey ubiha. Ke yó dum deng ton te tum Benwu Tilob, mon Ngà Hemtahu, hyu nawahu dou.

Deng ton te nóngen, mon Hemdón, deng tngón te là buden mayuk duen.

Yem deng kkól le bè but yem bulul yó, sut le bè yem lan sigol. Nim lan ni lemwót gu bè yem benwu boluyen Hegmón ne wen ngà mlóy huli kul lemolò lan Tau Geta yem ksut le Ngà Hemtahu. Gunuhem gu lemwót de? mon Ngà Hemtahu.

Lemwóte dyuu sentu bulul, monen, mógówe ebè Benwu Tilob.

Angat dô henmóyô le uu du kô? mon Ngà Hemtahu.

Laen dù tau kenbê le, monen.

Là kô kdéen du, mon le. Wen kum sulat nwit mò tolok. Wen kô kóm?

Là, monen, omin he myó du. Heseke béléen snéen do, abay se nimónu kdê dóken do. Gungolu, kóyóen kun ke tnagak le benwu le yó kem tau ne mógów le etu béléen, ne ni se dou nógów.

Okóm sen, mon Ngà Hemtahu, yem kun hesek tum Tau Geta sal mlan bè bak tikeb ne mlan bè kdos. Dô lewu nawaw kóm kô là tngónem du.

Bê dê hitmahem du dé, mon yem ngà yó boluyen Laen Tngón. Monen mò ke Ngà Hemtahu, Là tngónu du kóm gunu lemwót snéen okóm lumun tói lemwót klohok bak tikeb yó se gunun hyu klanem du abay se lemwóti ditu. Bong mayuk bélê me kum tum bak tikeb tu ne là se kem hendem me du mógów edu. Ne là se tngón me du lan edu. Wen tey kum lan tilob mò gunu me hmahil yem kum kógów.

Là hol tngón Ngà Hemtahu du mò kbalaen du, ne yem keslob Laen Tngón ma yó kem bungu koyu, tódô le hekteng le Ngà Hemtahu. Là dog ktesen kul ne mon Hemdón se, Na te hatan dé? Dog ne, mon Ngà Hemtahu. Tódô ktesen tu he kedeng.

39

UDÎ KEHTAHU

Là dengen bud mayuk lan le Ngà Hemtahu, sana wen bud ton le. Tódô ton le tey s ndalu

wen. Lemumak le sudeng, ne tódô tngón yó kem ngà lemwót le bè benwu Datù Sidek yó kem sendalu yó.

Kà angat dô hensidek le kut du? mon Hemdón.

Ngunte dé, mon Ngà Hemtahu. Tey bud klikò yó kem ngà, okóm tódô le hlós mógów.

Okóm timbow le moni yó kem sendalu, wen ton yó kem ngà, tau kenfô nwit le. Ne tódô dilô le bè nesen ngà tehe milo ebè Tau Geta. Tey alì kehesIò le du yó kem sendalu, là dog getngón le temngel kul le Ngà Hemtahu mógów. Tódô mógów kudung yem ngà kenfô le yó abay se myak temngel ebè le Ngà Hemtahu.

Tey tehe bong nawan ke Tau Geta snéen kun, ne tehe là buden hol mayuk béléen yem bak tikeb Benwu Tilob. Deng mom bud senyaten yem lan tedeng ngangen efet geslongen yó kem hesek Datù Sidek. Tey kehyu nawa le ebéléen yó kem hesek yó. Yó gunun beyen nù bélê le ngangen efet klifóten Tau Geta, ne là bud nimónen du kun udin Tau Geta. Gotu mom nkê fak yem sudengen, ne deng lanahen yem sulat nwiten, ne laen dù temngón du ke mogot nawan bè tum Tau Geta.

Okóm sotu kdaw bè yó, bud gtulón bè nawan, ne tey khuli selen, ne són moen hemdem du ke gbek Tau Geta hmifót yem deng gmoen. Ominen tmagak yó kem ween yó, ne bud tô hnebelen yem tehe lanen. Gungol Datù Sidek yem deng kewóten, ominen mdók kem sendaluhen mò ne e mebel du. Ne ton le, omin le kemfô du. Timbow tô diloten sudengen yem ngà mò tô ofinen knuen, deng mom hlò kê fak, là dog gsoken du. Omin le mfét du lingkal sengkebeng yó

kem sendalu, ne bud nwit le etu bè benwu Datù Sidek.

Hyu nawa le Ngà Hemtahu là dog le mudél ebélê le yó kem sendalu, okóm tey kunu nawa le tum ngà nwit le.

Bud gbel bè nawaw, mon Ngà Hemtahu igò le mógów, yem tehe knuu bè Gunù Tilob, senfalahu tutul yem ngà boluyen Udì Kehtahu. Tehe kenfô le lemoni seblà bè ni. Dô le gel mógów ebè ni tu kem hesek Datù Sidek. Hol te temgama, déke hensidek le tu.

Mon Hemdón, Tulónem do kun kmò kekfô le ke Udì Kehtahu?

Mon Ngà Hemtahu, Tey klitegen kun. Ominen myón bè yem klohok lan, tô hegnù, ngangen efet gtungô. Tungô bè kilil yem sotu lan deng tehe nius te, ne là kóen ne e hyu tum bè tu. Ne wen kem tlu ngà là mdengen bè yem lan, ne ton le Udì Kehtahu tungô klohok lan, ne omin le mnagaw yó kem kimuhen. Song tô btik deng mom sensogot le, omin le mbot du te tonok, ne tey kbogul le du. Omin le gotu ma yó kem filaken, ne deng tô hnatay le, okóm kendel wen gungol le muni.

Tedu muni ni? mon le.

Bud mon Ngà Hemtahu, Laen dù tau, abay sem alì le likò bè yem deng nmò le, deng le alì langaf. Wen ngà benwu udì lem yem bulul. Boluy yem tau munung du Kmodu. Ofol kul ni kem ngà ke deng tonen lu, yó gunu le mlóy.

Mò kmò Udì Kehtahu se? mon Hemdón. Matay kô?

Igò, okóm là ton le yem sulat nwiten. Balù yem klana filaken, là alî gotu nawan du, okóm tódô bud btik bè yó, ne tódô bud ganag olunen kógówen.

40

SMUKAT

Tolo lel le semtulón ke Udî Kehtahu yó kem ngà, ne yem gfaen, yem ksut le bè yem syat, ne tey mgel hméneg du mahi du tahu lan. Ke mdai bè kilil yem lan, malù tedeng ktonem yem syat kwanan, okóm ke budi mógów ebè doli yem lan, bud tedeng snéen kun yem syat iwóng.

Là tngónu du mahi du lan bè ni, mon Ngà Hemtahu. Omin le tódô htengen mdà. Deng wen se tehe blay le kul tu kem mentey ubiha mò ilô le lan, okóm là dog mom tenngel le du, són mò le tendo mifal yem lan, hnéneg le mahil du yem alî tedeng.

Ne wen tau ton le huli kul. Hitem lem uyóhen, ne tey sidek mton du, okóm bukay nesen. Ofol kul yó kem ngà ke tau milo se kun.

Mò ye ni du? monen.

Mógów me ebè Benwu Tilob, okóm là dilô me du mahil du tahu lan bè ni, mon le.

Kmuli yem tau yó, monen, Élél. Bê ye hlangaf dé. Mógówe ebè Benwu Tilob snéen do. Tódô lolò ye o.

Omin le tódô mung du le Ngà Hemtahu. Okóm song mò le hkuón deng legen. Tehe le smolu ebè Benwu Tau Geta yem kógów le, okóm ni, deng le mom bud smolu ebè yem bulul gunu le tehe slob.

Là kóen tedeng lan ni, mon Ngà Hemtahu.

Omin Hemdón htengen mdà, monen, Tahu kô?

Sundu ni, mon Ngà Hemtahu, abay se deng mom knogol te Benwu Tilob. Ngem, yó sii yó kem bulul bniwel tekuy hlafus eginu, mom bud sut etu nim lan ni.

Snukaten tu tau ni, mon Hemdón.

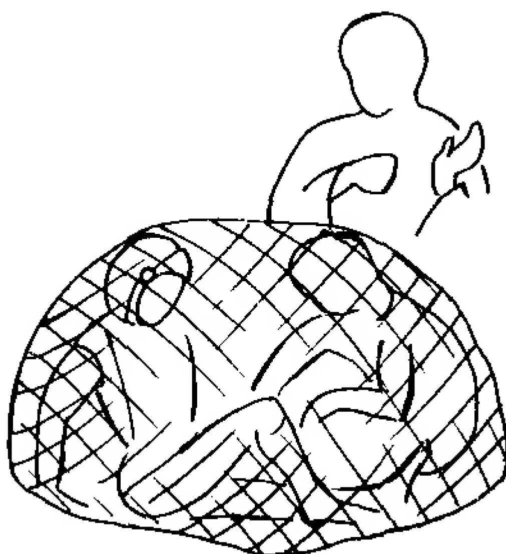
Mon Ngà Hemtahu, Bud te mulék.

Mon Hemdón, Okóm kô ktesen tu, ne mom hnatayen tu. Là kóen tahu tau milo tau ni.

Ngunte dé, mon Ngà Hemtahu. Yakem bê te mung du koni. Mlóy te.

Okóm hol le se tô beklil yó kem ngà, kendel geslaen se kun kebeklil yem tau yó, ne hol le se tô lemwót mlóy deng le sana gbaus lem yem salaf tudaen eta le. Omin le tódô gotu masà bè tonok, lel langat le, kóyô le ke wen mungol kul. Okóm mom kmuli yem tau yó, ominen tmagak kul. Ominen tódô mlus béléen yem nes bukayen, ne yó he kdilô le du hesek Datù Sidek. Yó gunun mnes bukay anì hyu ksukaten yó kem milo ebè Tau Geta. Tey tô kehgel le hewà yó kem ngà, okóm henlel le se tô hgel, mom hnolien mget yem salaf, ngangen là bud le mgel, ne tódô le masà bè yó, mkik le.

Dô Smukat tau tu koni, mon Ngà Hemtahu. Tehe mon le mò kut le Mentey Ubiha, Bê ye hnungol ke wen monen mò kuy. Là hyuhen kógów te ni.

Mon Hemdón, Ne là dog te temngel yem mò ilô lan deng blay le kut. Són mò te hudél knù.

Mon Ngà Hemtahu, Ke yó dum lenwaen tu tum Tau Geta, dô là bud te hbakà ne.

41

LENWAEN LU YEM TAU MNES SMINANG BUKAY

Tey klikò yó kem ngà, kô bud suloy le buteng nù bè yó lem salaf.

Yéy, mon Ngà Hemtahu. Déke nan e tulón ke Datù Sidek, ne hangayen tu sendalu.

Timbow deng móyón sdef kdaw, tódô gungol le yem legdeg, okóm hanà tolo mayuk. Ngangen efet moni yem legdeg, botong kenkel Hemdón. Okóm tek sotu yem tau ton le, ne tódô dilô le lem uyóhen ne bè yem ksinang nesen, du se sotu hesek Tau Geta.

Timbow tonen yó kem lewu ngà ominen htengen mdà. Mò klan ye elemen salaf ni? monen.

Langaf me, mon Ngà Hemtahu, là tngón me du yem tahu lan. Ominen sut bélê me yem tau mnes bukay, ne monen mò kum, Mógówe ebè Benwu Tilob se do. Yó gunu me lemolò du.

Smukat se yó, mon yem tau mnes sminang bukay. Ominen lemnek kemsê yem salaf. Omin le Ngà Hemtahu yó gewà, ne mdà le bè yó klohoken, hatan le ke wen tulónen kul. Tey kebang nawan, ne bud gtulón bè nawa Ngà Hemtahu yem tehe ktonen ke Mit Tulón Hyu lumun yó mò kmoen, yem tehe ktonen du gu lem blóng botu.

Ominen lemwót yem tau yó mulék, ne mung du yó kem ngà. Tendo le sogot yó kem lewu ngà yem igò le mógów. Timbow le kól bè yem tahu lan, ominen mon du mò kul yem mnes sminang bukay, Gunu ye tungô ebuteng?

Bè kem mentey ubiha, mon yó kem ngà.

Wen kô ilô lan blay le kuy? monen.

Wen se, mon yó kem ngà. Ne són mò le kudung, bà mon tey kyak le.

Tenngel ye se kô yem ilô yó yam klangaf ye yó?

Là, mon Hemdón, ne mon Ngà Hemtahu se kun, Klifót me.

Ne tedu se dumu mon le mò kuy tu kem mentey ubiha? Tulón le kuy kô yem Smukat?

Igò, mon yó kem ngà. Mon le mò kum, Bê ye hnungol.

Moen se ke hnungol ye yem monen mò kuy du? mon yem tau mnes sminang bukay yó.

Là tngón me du yem tau yó ke du Smukat abay se tey hyu kestulónen kum. Ngangen efet le mkik yó kem ngà, okóm hen-gimaken lu yem tau yó ne hninggelen stulón kul.

Tey alỉ khudél ye knù ni, monen. Okóm deng kendlà ye ne ni.

Tahu se, mon Ngà Hemtahu. Ou alỉ bong salaen.

Là, mon yem tau yó, tódô senged kuy wen salaen. Ke là wen hógów Tau Geta, ngunte kà deng kenfô sendalu Datù Sidek kuy, ne deng hnatay le yu ne.

Okóm balù yem deng khógów Tau Geta ke heseken mò ne e mebel yó kem tlas, bong blat nawan se kun. Ne yó sotu gunun hógów yem tau mnes sminang bukay mò ne e mfes kul anỉ medlà le.

Mon yem tau yó, Hnifóten yem sidek nmò ye tum Tau Geta, okóm htafaken yu abay se deng tey kegen ye milo, là dog nimón ye yem tulón le kuy yó kem mentey ubiha.

Ne wen ton le fes kulóngen yó kem ngà, ne tey dê duléken temnù du ta le. Tey sidek kdesen okóm tngón le wen duónen kul tum Tau Geta.

Timbow deng kfesen kul, ominen mon du mò kul, Là bud hendem Tau Geta du ne yem nmò ye.

Yem Ngà Tau Geta, monen, tehe milo se kun, ne là kô klifóten du yó kem kun hlayam ne yem alỉ ksidek lan. Són moen tendo temngel kuy, ne ke là hol ye temgama, ke wen gunu ye là mimón du, sal gel hnihen bè Maen anỉ hnifóten.

42

YEM TAU BOLUYEN HEMDA

Timbow tnagaken lu yem tau mnes sminang bukay, tódô mekteng klolò le yem lan. Timbow deng tlu butengen bè yó, omin le gemslong yem tau, okóm là tngón le du ke wè le duhen hohon le. Lan le hlalak yem datal lem blóng le Bulul Hentaw yem Benwu Hligal. Yem doli yem datal yó boluyen Tonok Hoo Ktuk. Ne bud tulón Hemdón ke Ngà Hemtahu yem tehe mon yó kem mentey ubiha bê le abay hegtungô bè yó.

Là kô deng klifótu du he, mon Ngà Hemtahu, okóm hyu nawaw abay se là deng klifótem du se kóm. Hol te temgama ni kmoen ni. Deng tey ktahà lan te ni, bong sidek hemgnóm du ke ne e wen kemfô kut lumun yem sotu ngà ton te sotu kdaw yu.

Mon Hemdón, Bê te abay bud hnungol ke wen dumu smukat kut. Na, dô wen tau tukô gna kut?

Igò, mon Ngà Hemtahu. Là mógówen ebè Benwu Tilob, dô senlongen tu.

Dô sundu sotu bè yó kem gel mnes sminang bukay, mon Hemdón. Wen nes bukayen, okóm deng mom tólong mò klanen.

Ominen mdà yem tau yó, boluyen Hemda, ne snólóken gunu le esolu yó kem ngà. Tey hyu lem baluhen, ne tey hyu kestulónen, okóm là hentahu le du yó kem ngà yem monen.

Mógów me ebè Benwu Tilob, mon Ngà Hemtahu.

Kmuli Hemda, Nawaw yu kem ngà, monen. Moen ke là na ye hol hentukul du gu laan ye là deng lemwót?

Moen de? mon Hemdón.

Gunu hliteg nim nmò ni, mon Hemda, ke kól ye ditu bè sónen olo ye henà.

Omin Hemda hningun tô hebang nawa, ne monen mò yó kem ngà, Laen kô dù Tau Geta, ne laen dù Benwu Tilob.

Ê, mon Ngà Hemtahu, wen gi. Wen Tau Geta ne wen Benwu Tilob. Deng gungol me bè hesek Tau Geta.

Omin Hemda hemgimak te abal Ngà Hemtahu, ne tô benklilen mulék, monen, Tolohi lomi tau he, Ngà, ne denge tuha ne dou. Hnungolem nim tulónu kóm. Deng tey legen ne ekni kungolu du dou yem tulón le kuy. Gloku gemtagak gunuu, yehenu ne kem ngau, new e tô hnebel ke wen Benwu Tilob.

Angat tonem he yó, mon Ngà Hemtahu, ke henlósem mógów.

A, mon Hemda, deng tey mayuk ne do lan. Deng lewu folò ne halayu mógów, laen deng benwu tonu.

Blat nawa Ngà Hemtahu, temngel ebè Hemdón, monen, Dô tahu kô nim monen ni?

Là, mon Hemdón, là tahuhen monen yó. Béem hnungol. Igò te deng mton du gu bè Bulul Hentaw tum benwu tu. Heflóng te, déke bud tnafaken tu yem tau mnes sminang bukay.

Mdà bè yó Hemda, tenngelen yó kem lewu ngà. Mung ye do, monen, anî ou bud mit kuy ebè kuy benwu.

Okóm tódô hlóbô Ngà Hemtahu. Són moem tendo tô smukat kum, là kô hnungol me du monem yó. Són hnungol me udél Tau Geta, ne tngón me wen Benwu Tilob. Deng ton me gu bè benwu kem mentey ubiha.

Olo Hemda hising. Kodu ye, kem ngà. Hlós ye sen. Hnénég te ke wen benwu ton ye. Muléke ebè benwuhu dou.

Mógów me ebè Tau Geta kum, mon Ngà Hemtahu.

Omin le bud lemwót. Ya tey kuli Hemda kul yem igoen beklil lemwót se kun.

43

TONOK HOO KTUK

Omin le kól bè yem doli yem datal, bnoluy le Tonok Hoo Ktuk. Tey dê kenbeyen ton nù du, tilob, ne golung. Wen élen, ne wen kem koyuhen. Tódô menek bè yó. Són duen laen dù labaten lumun yem bè Sbong Menek. Yó gunum mon

là hyu hegnù du. Wen kem hesek Datù Sidek gel hékét gu lem blóng yó kem botu ne gu bè yó lem bnes. Gel kenfô le ke wen tau tungô bè yó.

Adéy, mon Hemdón, moen ni ke moo ktuku dou. Són moen tendo tô stikom klubéng matahu. Na te myón likót dé anî na te gehegnù.

Là ni du bè ni, mon Ngà Hemtahu. Ominen mogot du ne ningolen, E Hemdón. Hemdón. Hemdóne. Moem kmifót ni du? Tonok Hoo Ktuk ni bè ni.

Laen bang hemsidek kut bè ni, alu udél Hemdón. Olohu tungô likót ne. Tódói gna, Ngà Hemtahu, béem nangat o.

Ominen tódô hegluduk bè yó bè kilil lan. Ne omin Ngà Hemtahu bud bemtik du, ominen hendlà kemingkok du, monen, Mò kehedemem yó? Là gungolem du kô yem mon kem mentey ubiha mò kut? Là dog senkóhen du hemtê ke Hemdón efet btik.

Ominen yó he hetngón Hemdón, monen, Tey. Tedum tô mò do ni koni? Ngunte kmou ni ke tek sotuhu. Denge lemnga ne. Ni he alî kegnómu klitegu klawiw ngà.

Mon Ngà Hemtahu, Deng tô skofî matahu snéen dou, okóm bud mkó bè yem lanu bemtik kóm. Hyu nawa te abay se seglomong te, monen. Mebel te sentulón te dé yem hyu anî là gtungô te. Tulónem do yem kóm kógów lemwót ditu. Là deng gungolu du he yó.

Mon Hemdón, Tehehe gna kóm dou. Tngónu Teneb. Yem gel kestulón Mit Tulón Hyu du, sal gel mógów ebéléu, gel tulónen do yem deng gungolen.

Là hol kenmónu du, okóm deng legen udî ominu yó hemdem du mógów ebè Benwu Tilob. Ne sotu kdaw mlóye ebè bak tikeb ne tódóe hlós. Yó kbuten yem kógówu. Okóm timbowe kól bè Hembeyen, slobe là mdengen bè yó kem ngà bè yó bè lan. Ngangen hlós ngail le o, ne hlóse nù bélê le.

Mon Ngà Hemtahu, Hligali se kô bè yem benwu yó?

Hligale lem blóngen, mon Hemdón, okóm blat nawahu snéen. Ne sotun ke wen tau milo mlan bè yó, tey sidek kyaku. Là móyóe ston kul. Gele hebnos. Ngangen tonu yu lewu ye Teneb, ne tódô kendel dilóu yem ktonu du.

Mon Ngà Hemtahu, Tonem kô yem kbogul le kum?

Igò se, mon Hemdón. Tenngelu yu yem knù ye lem kukub. Ne suléku kmadaw ebè yem gunù gel temngel, okóm tolohi dô tungô. Són Teneb mton do, ne na me ne stulón.

Bud mon Ngà Hemtahu, Tedu se monen mò kóm du?

Monen mò do, Géhél tnagakem benwu ni. Ne bud monen, Hnifóten yem deng nmoem tum Tau Geta, lemwót bè tum Ngaen yem kehlifóten du. Ne tonu yem alî kehlayam le ke Teneb, ne yem tódô kehegbayaen abay se bong nawan tum Tau Geta. Ne yó bud mawik nawahu. Yó gunuw mung yem deng kehewà le kóm.

Mon Ngà Hemtahu, Hyu nawaw dengi mung. Hyu nawam se kô kóm du?

Igò se du, bonge hligal se do, mon Hemdón. Deng tngónu ne bong nawan do tum Tau Geta, ne là buden legen kgefet te bè benwuhen.

NANGAT LE LAEN DNALANG

Tek sotu Laen Dnalang huli. Là dog kenmón le Smukat du lewu le Hemda abay se tehe là tódô yem kewóten bè kun benwu. Anien ke kól bè Benwu Tilob là kô henmóyô le du yó kem hesek Tau Geta, angat bud hulék le ebè kun gunu dmatù, Datù Sidek. Yó gunun laen dù kun gfà bè lan Laen Dnalang, ne là se dogen moo ktuken yem klanen bè yem Tonok Hoo Ktuk.

Yem kul klan bè yó le Ngà Hemtahu, són mò le tendo kmunu du nawa. Omin Hemdón binguy, ne tódô tonen Laen Dnalang.

Myó sii, mon Hemdón, na te hatan dé.

Yó sen, mon Ngà Hemtahu, anî hyu któbóng te du ke moo ktuken.

Igò Laen Dnalang sem mton yem kangat le du, igoen là dog kemmón kul.

Là hyuhen ke feni hegtagak huli, mon Ngà Hemtahu. Slomong kuy dé, anî segduf tekuy.

Omin ke slomong, mon Laen Dnalang, kihu sotuhu do mógów, igoen tey dê dumu hendemu dou.

Tedu hendemem yó du ? mon Hemdón.

Tum Tau Geta ne Benwu Tilob, mon Laen Dnalang.

Là geblaen ke olom tô hemdem du, mon Ngà Hemtahu. Hatan mkó nawa tekuy he dé ke deng tekuy kól béléen.

Dou se du, mon Laen Dnalang.

Moen se du ke là heflóngi? mon Ngà Hemtahu.

Tódô ganag olunu ni do kógów tógón kgefetu he, mon Laen Dnalang.

Okóm sen, mon Ngà Hemtahu, ke là temgamahi, angat wen gfaem.

Ke wen se gfau, tnóbóng Tau Geta o he, mon Laen Dnalang.

Là kô tnóbóngen kóm tum Tau Geta ke là nimónem hlauhen, mon Hemdón, udélen dmilô du bè Laen Dnalang yem là hol ketngónen yem hlau Tau Geta.

Tilów nimónu he, mon yem ngà yó. Igou deng tmebel benwuw do kógów, tedu se bang tô kmou?

Là miusi bè kdos kô? mon Ngà Hemtahu. Munu nawaw kóm ke laen dù sulat nwitem lemwót bè tum Tau Geta, ne laen dù nes bukayem. Angat dô là henmóyô Tau Geta kóm.

Là lanen du yem kestulónem yó, mon yem ngà. Igou deng semfala du kun kmò Tau Geta ke laen kun nes sotu ngà, angat tódô benlayen he yó, ne angat henwiten o he yó. Moen ke bud hlima mógów ebè bak dól tnikeb ne ebè kdos ne e mebel du? Lumun tô là deng gel hentahuhu yem gel monen tum Tau Geta.

Ne bud gtulón bè nawa Ngà Hemtahu yem sulat tehe blay Mit Tulón Hyu du yem hanà là deng ktagaken yem Benwu Angat Meglà. Ofol kun ke wen se ke Laen Dnalang, ominen smólók du, Wen kô udél hwit Tau Geta ebéléem?

Udél du de? mon yem ngà. Bang tô udél hwiten se. Là hendónu du ke wen hol Tau Geta hemwit udél ebéléu.

Tódô teneng Ngà Hemtahu. Là hol tngónu du mò kestulónu du, monen mò ke Hemdón. Tódô óyóen yem kun kmò yó, okóm là sem hentahun kut.

Deng miteg mudél Laen Dnalang. Là móyóe slomong kuy, monen. Tódô ye slomong lewu ye.

Ne là bud tngón le du mò kestulón le du yó kem ngà, omin le tódô hlel gna, ne hganag huli ke Laen Dnalang.

45

BENWU HLIGAL

Deng gku yó kem ngà yem gunun moo ktuk le, ne deng le kól bè Benwu Hligal. Yó benwu là deng gel ton le du, bà mon tey ktiloben. Tey tilob mton huluhen ne kem bnesen ne dê kem koyu tilob bulóken. Ne gfan gu bè yó Benwu Tilob, ya tey nóngen. Yó se yem tehe gfan gu bè Bulul Hentaw. Tódô dilô le tum benwu mnóng tu abay se deng tehe tolok le kul tu kem mentey ubiha.

Là kô le gógów ebè yem Benwu Hligal tu kem kun sendalu Datù Sidek. Kdê yó kem tau nù du sal hesek Tau Geta. Tey khódó le kul le Ngà Hemtahu.

Laen dù bud gfà ye ne, mon le. Olo ye ne nù bè ni efet kwen sulat gu bè Tau Geta.

Kilón du kehwiten? mon Ngà Hemtahu.

Là tngón me du kum, mon le. Wen kem ngà gel legen bè ni, ne wen se là. Ne wen gel hmò Tau Geta kem dumu ngà bè benwu Datù Sidek, okóm sok deng, gotu le mógów ebè Benwu Tilob, ne laen dù sónen knù le ditu.

Là klifótu du, mon Ngà Hemtahu, yem tehe któbóng Tmóbóng do kegebengu lem bob. Monen deng tehe kól ditu bè bak tikeb Benwu Tilob, okóm tolo wen hmoen du tum Tau Geta.

Yem igò le tendo bliwel bè yó le Ngà Hemtahu ne Hemdón, tódô gtulón bè nawa Ngà Hemtahu ke nù bè yó yéen bè Benwu Hligal. Là se tngónen du ke deng kól bè Benwu Tilob. Són moen tendo milô du gu lem bióng yó kem dê tau geslongen, okóm laen dù tonen mkél bè yem kun tulad yéen. Deng dô tinok Tau Geta mni, monen. Ilóu kehyun bud mton ke yê. Ngunte kà deng dô gungolen du nim knù me bè ni, ne deng són moen tendo mangat mni.

Tey dê buteng le bè yó, yó kem ngà bè Benwu Hligal. Ne yem sotu kdaw nauy le yem sotu sbong senlemen tódô hnok hulu. Ominen mon du mò kul yem tau gel mò hulu bè yó, Mógów ye sen elemen, hlò hulu Tau Geta ni kem ni, mò gel bniwel kem ngà.

Ominen malak yó kem ngà, ne toloken kul yó kem tey dê tilob mulók. Ne yem deng kkifuhen bè yó, ominen mit kul ebè yem tey tilob gunun htungô kul. Són mò Ngà Hemtahu mon du yem deng móyón sdef kdaw, Tey, tey kehyu nawahu dou, deng te kól dini. Gotu tô klifótu kdê yó kem deng gfau gu bè lan, lanu alî hligal.

Mon Hemdón, Hyu nawaw denge mlóy gu bè Hembeyen, ne hyu là lanahu du ditu yem dou sulat nwit. Là kô tngónu du yem là dog keklifótu du.

Mon Ngà Hemtahu, Són olo bud nangat te ni sulat gu bè Tau Geta. Móyóe snéen ke wen hmoen do, okóm bong hyu nawaw ke tódóe hekteng etu bè benwuhen.

Dou snéen, mon Hemdón.

Omin le hlilil lumun yem tehe ktungô le bè Sbong Menek. Song btik le deng sut kdaw.

46

ÉL MAMÀ

Deng tey moni bè Benwu Tilob ne yem benwu gunu le deng tungô yó. Tey dê tendo hógów Tau Geta mò ne e mauy yó kem tau nù du. Tódô mnóng lem uyó le, lumun lem uyó Yê Ngà Hemtahu tehe keknahen du, ne hlò bukay sminang nes le. Ne wen tulón le ke gel mon Tau Geta mò kul. Ne són mò le Ngà Hemtahu mangat du se kul ke géhél wen sulat hwit Tau Geta ebélê le.

Suloy le tungô bè yó bè gunun alì dê huluhen. Ne deng hlafus bè yó, omin le bud bmiwel du. Ne wen lewu bè yó kem mnes sminang bukay ton le semlong kul.

Mógów ye ebè Benwu Tilob kô? mon le.

Etu se, mon le.

Ne omin le gotu smólók du bè yó kem ngà yem tehe mò kewót le. Ne gotu tulón Ngà Hemtahu kdê yó kem gfaen gu bè lan, ne tulón Hemdón se kun yem alî kegenen bè Hembeyen.

Tey là dog hol kimón me, mon le, okóm là ne. Ne deng tey bong hendem me ne, ne bong nawa me tum Tau Geta.

Tngónen se yó, mon yó kem mnes sminang bukay. Deng hnifóten ne yó kem gunu ye là gulit, ne yem tendo là kimón ye du abay se deng hni tum Ngaen. Ni gunun hógów kum anî tngón ye kehkosohen kuy etu tum Tau Geta.

Tey kehligal Hemdón kungolen nim ni. Bong hyu nawa Ngà Hemtahu snéen kun, okóm timbow hendemen angat kdaen bè solu Tau Geta, deng mom munu nawahen. Ominen mon du mò yó kem mnes sminang bukay, Mung ye kum kô?

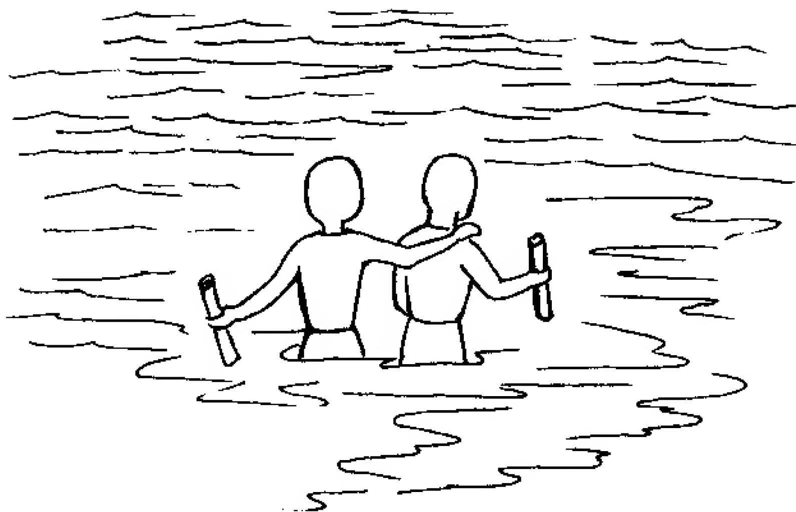
Na me mung kuy likót, mon le. Bud senlong me yu ditu he, bè bak tikeb Benwu Tilob.

Omin le mit yó kem ngà lemwót bè yó efet kól ebè tum tey él lamang. Tey mamà yem él yó, ne sidek mifal du, okóm sentuhen gfan nóng Benwu Tilob.

Étey, mon Ngà Hemtahu, mò kifal du él ni?

Tódô nifal ye, mon yó kem mnes sminang bukay. Okóm bê ye hlikò. Deng nù sentuhen Benwu Tilob, ne móyón ye gefet du.

Okóm deng mom là holen mdengen kton Ngà Hemtahu du kun, lanen alî likò, olon mton yem lemayag sentu él. Tey kkelen ktonen yem él, ominen bud temngel ebè yó kem mnes sminang bukay. Ngelem, monen, gunu konul nim ni ke lusuhem mifal du.

Là, mon yó ken mnes sminang bukay, là kô ye kmifus du. Bê ye tenngel yem él. Tenngel ye tum layag, ne angat tnóbóng Tau Geta yu.

Mung ye kum dé, bud monen mò yó kem mnes bukay. Ne són mò Hemdón hemtaw yem alỉ kluséken.

Là mung me kuy, mon le, okóm senlong me yu ditu fi fatu kedeng, ne nit me yu ebè Tau Geta.

Tehe lan yê bè ni se kô kun du? mon Ngà Hemtahu.

Igò se du, són moen mangat kóm, kóyóen ke géhél tonen u. Béi hlikò. Tódói smalig bè Tau Geta, ngem sem tey któbóngen kóm du.

Omin le lemwót yó kem mnes sminang bukay. Ne omin Hemdón hemgimak ke Ngà Hemtahu, monen, Sónen ni ne hlayam te, ne móyónen mkó ne. Tódô te segeng. Tau Geta he tmóbóng kut.

Tahu se, omin le lemwót mifal yó kem ngà.

47

KUN KIFAL LAEN DNALANG

Timbow sut bè Benwu Hligal Laen Dnalang, tey tilob kudél le ebéléen yó kem tau, lumun yem kudél le ebè le Ngà Hemtahu. Okóm timbow dilô le yem là hol ktahuhen tau milo, tódô tebel le són du, ne là se dogen hekmón stulón kul. Mius bè bak labat, yem dê hulu lanen, okóm là dog hógówen du elemen yem tau mò hulu. Ne balù yem gel ketngel yó kem mnes sminang bukay, là dog le stulón du. Ne laen se udél lemwót bè Tau Geta tulón le du.

Ngangen efet kól bè tubé yem él. Ne maan se ktonen yem Benwu Tilob fi fatuhen. Ne igoen sem temngón du ke là nan nifal yem él yó, là kendelen gesón he kógówen. Ominen na mdà likót hendemen bang kmoen du, ne ominen hlilil bè yó bè kililen.

Na hegnù likót dé, mon nawahen, nangat ke wen mifal, lelen laen dù kitayen, déke wen ówóng gel mangay tau.

Wen se yó dum ówóng, okóm Datù Sidek funen, ne là hyu ksakay le du yó kem kun tau Tau

Geta. Boluy yem tau mit du Tmundug. Timbow tonen Laen Dnalang hlilil lem bnes, ominen kemwa ebéléen yem ówóng.

Bang kifalem ne, monen. Wen ówóng nwitu mò gunum smakay.

Tey kehyu nawa Laen Dnalang, ominen hkadas btik, monen, Hógów Tau Geta uu kóó?

Hógówen o se, mon yem tau yó. Là holen ngelem dé nim él ni, deng hunù lan kem ngà, okóm ke wen se ówóng yó mò snakay.

Omin Laen Dnalang mogot bè sigel yem tau yó, mógów elem yem ówóng. Ne omin Tmundug kendel hetlasik kemwa mifal efatu.

Mò kmou ni du? mon Laen Dnalang yem deng kkólen fi fatu.

Omin Tmundug temdok yem ngà lan udì. Yó hol tahu lan, monen, mló ne mahil. Ke deng tehe senlong le u tu kem mnes sminang bukay, wen lan hlolò le kóm, okóm alì bilil ne sidek. Tódô henketengem mneged efeti kól bè gunù Tau Geta.

Ominen bud lemwót bè yó, ne lemwót se ke Laen Dnalang mneged ebè tum benwu. Laen dù tau geslongen, okóm timbow gefet ditu bè bak tikeb, deng gotu mom tnikeb le. Ominen temngel eta, ne tonen yem snulat le hlò blówón monen:

HLIGAL LE KUL YÓ KEM MIMÓN YEM KUN HLAU

Tey tendo kimónu du, mon Laen Dnalang. Ominen tmaba bè yem bak tikeb. Klifóten yem hlau Tau Geta, ke wen mógów ebéléen, ne le lan

bè labat tnikeb ne slob le bè kdos. Deng dê duléken ne gel mungol du, okóm là holen nù bè nawan yó gunun laen dù tóbóng Tau Geta du. Lewu duléken tmaba, okóm laen dù malà du. Deng legen udì bè yó, sut yem sotu hesek Tau Geta, ne monen mò du, Gunum gu lemwót de?

Ngae milo, monen, ne lomi nifalu él koni, ne móyóe nù dini bè Benwu Tilob.

Hnéneg te kun ke wen sulat nwitem anì toloku ke Tau Geta.

Tngón Laen Dnalang laen deng sulat kól béléen kun, okóm hningun tô kmolut lem sning, hningun tô mebel sulat. Ominen na mangat du likót yem hesek yó, okóm laen se duen. Ominen mon du, Dô laen dù nwitem. Ominen ne e smólók ke Tau Geta mò kmò du ngà yó.

Ominen yó he huli sel Laen Dnalang. Hyu ke béen tódô fà mógów. Tey tilob benwu ni, mon nawahen. Kóyô te nù bè ni, kyò kut, kô là hfusek le do.

Timbow tngón Tau Geta yem ngà kól bè yó laen dù sulat nwiten, balù nes bukay là leseken du, ominen mon du, Là tngónu du ngà yó. Bê ye hfusek.

Ominen lewu bè yó kem heseken ne e mfét yem ngà ne eted le mayuk ebè kun benwu Datù Sidek. Hyu nawa amohen deng bud mulék yem ngà ne là se kóen ne e bud gewà.

Tey kkik Laen Dnalang. Mon yem Datù Sidek mò du, Kóm salà ni. Ke hol kóyóem se nù bè Benwu Tilob, yake deng nimónem sen ke wen hlauhen kóm.

GESÓN KÓGÓW KEM NGÀ

Són mò Ngà Hemtahu hefyos kegnómen ketnaw yem tey él mom hitem. Són mò Hemdón tendo semgalak du. Okóm timbow là bud gnóm Ngà Hemtahu gunuhen mdà, ominen lemangat, Lemnebe. Denge kmifus.

Igò beng là, abay sem lemwók, mon Hemdón. Béi alì hlikò dé, igou sem gemdà bè helek se do du. Hol hninggel te mifal du, igoen tek són ni ne duen hen-gel te.

Gbekem kóm du, mon Ngà Hemtahu, okóm là gifalu du dou. Angat là tonu ke Tau Geta dou, kóyô te nù béléen.

Angati nù béléen, mon Hemdón. Temngeli eta dé. Béem abay alì hendem nim él. Deng bong tikaw ketngel te ne. Ngem, tey benwu tilob dé, tey lemayag. Ne wen kem mnes sminang bukay tendo mangat kut bè bak tikeb.

Uu nangat le, mon Ngà Hemtahu, sundu o. Ominen tódô hetngù ete abal Hemdón, ngangen efet là hol bud gungolen du yem udél Hemdón. Són mò Hemdón fen tendo mogot du, ne tendo fen mni bè Tau Geta anì tnóbóngen lu bè yem hol són hlayam le yó.

Omin Ngà Hemtahu mukat, ne timbow gnóng ebéléen yem layag bè Benwu Tilob, ominen dmawat, Deng tonu ne, monen. Lumun knóngen kdaw.

Ne gungolu udél Ngà Tau Geta, monen, Nue bélê ye yem kifal ye ke él mamà.

Mon Hemdón, Yó se gunu te là hlikò. Mogoti bè sigelu, là kô klifót Ngà Tau Geta du tum monen któbóngen kut.

Ominen bud mgel nawa Ngà Hemtahu, ne là buden kmifót, ne là se buden kenkel. Tódô són mò le sogot mifal yem él, ngangen efet là holen bud mgel mifal du. Omin le mton yó kem lewu mnes sminang bukay tehe meted kul bè él bud semlong kul. Ngangen efet gku le yem gunun alî sidek, ne gnóm le wen mahun kul lem él, na mdà le te kembu.

Nù te bulul tum Benwu Tilob, ne tódô gtung etu yem lan lemwót lem él, tey lan lamang. Bong bilil nim lan ni, lumun yem tehe ktulón Tmundug du ke Laen Dnalang, okóm là sem dogen mima bè le Hemdón kul, abay sem wen le mnes sminang bukay tendo mogot sigel le, ne tendo sen-galak le lu anî là tgilil le.

Éhé, móyón te gefet, udél Ngà Hemtahu kmifót yó kem hlayam le. Deng són moen tendo temngel eta, temngel yem beng ne bak tikeb Benwu Tilob.

Móyónen ne, mon yem sotu mnes sminang bukay. Angat ton ye he Tau Geta bè kfasangen, ne angat lumun kehmóyóen kuy hol kun ngà.

Mon Ngà Hemtahu, Angat laen dù sónen kô kehnuen do ditu?

Laen kô nen e són, mon yem mnes sminang bukay. Angat là kói bud miteg duhen hebang nawa soki kól ditu. Wen angat nmoem bè Tau Geta. okóm bong óyóem mò du. Là kô hlitegen kóm.

Angat tonu yê kô? mon Ngà Hemtahu. Bud gtulón bè nawahen yéen, kóyóen ke géhél tonen.

Angat senlongen u he, mon yem mnes sminang bukay. Tngónen mungt kum, ne hyu nawan abay se deng laen dù gfaem, ne dengi gefet dini, ne deng gifalem él mamà.

49

KÔL LE BÈ BENWU TILOB

Deng le tey moni ne yó kem ngà, ne gotu le lemwót yó kem tehe tendo temngel kul hanà mayuk ne e semlong.

Hlò kem kun ngà Tau Geta, yó kem mnes sminang bukay. Nwit le lu ebè Benwu Tilob.

Yem igò Ngà Hemtahu temngel eta, wen tonen alì mnong lem uyóhen senta yó kem dumu mdà bè yó. Émonem yéen mdà bè soluhen, tódô mnóng lem uyóhen igoen temngel yem ngaen.

Ngau kô ni? monen. Omin le mò lanen yó kem mnes sminang bukay, okóm deng eles tngón Ngà Hemtahu ne kun, nè ominen tódô ne e lemagaf ke yéen.

Deng ktesu uu, Yê, mon Ngà Hemtahu. Hyu nawaw tey kesegyok Tau Geta do, ne gefete dini. Ilóu kehyun ke angat hógówen se mà edini.

Là kô new e bud gtagak kóm ne, mon yéen. Tey hyu kenawan Tau Geta. Mungi do, mógów te ebéléen anì ne te e dóyón bè yem alì któbóngen kut.

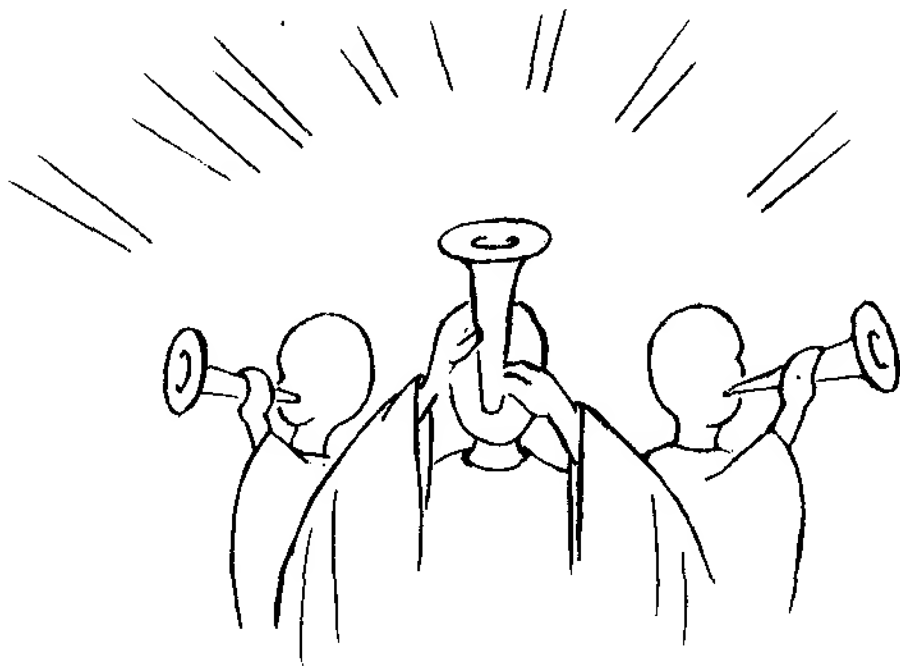
Tey kehyu nawa Ngà Hemtahu nen e ton yéen, ne tngónen là kô bud tnagak yéen du, dalang se kun, là kô bud gtagaken ke yéen.

Balù yem klaen dù kun dumu Hemdón deng kól bè yó, són mò le tendo sbung eklohoken yó kem mnes sminang bukay, yó gunun kmifót yem keblat nawahen.

Deng tebel Ngà Hemtahu bè sentu yem él yem suken ne klungen abay se là bud wen senfatayen. Són mò Ngà Hemtahu hemklol yem nesen. Tey tendo tô kehgulamen du, ewenem sana kusingen abay sem tey ktahà yem lanen, lelen wen tendo dumun sfatay. Lelen munu nawan kô lenbut Tau Geta. Okóm yó kem usingen deng gotu megolob bè yem kifal le yem él mamà. Balù sem kun nes Hemdón, tey deng ksideken knuen bè Hembeyen, tódô bud baling lomi yem deng kifal le yem él mamà. Hol lumun klomihen yem hanà lomi kguta le du.

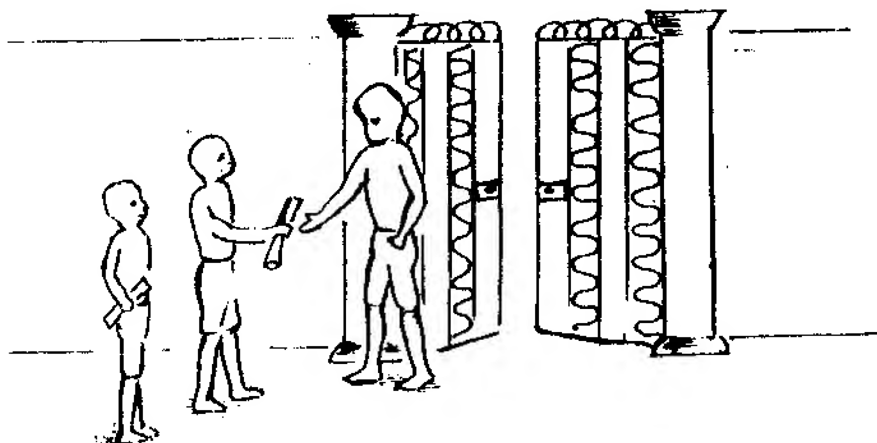
Tey dê tau ton le mdà klohok beng Benwu Tilob. Wen kem féw blówón kulóng le. Timbow le moni le Ngà Hemtahu ne Hemdón, omin le gotu myuf yó kem féw le anì tngón yó kem tau bè benwu yó yem kwen bud kól.

Omin le mon du yó kem mnes sminang bukay mò yó kem ngà, Tmaba ye bè yem bak tikeb. Tahu se, tmaba le. Ominen sut yem hesek Tau

Geta nwahen yem sulat ogu le Ngà Hemtahu. Timbow ton Tau Geta yem sulat, tey kehligalen, ominen hlungkà du yó kem heseken yem bak tikeb. Omin le mit kul le Ngà Hemtahu ebéléen.

Gungol yó kem tau nù lem yem Benwu Tilob yem uni féw, ne deng eles tódô tngón le wen tau hnódó le. Timbow le husek le Ngà Hemtahu, tódô ton le yó kem tey tau sbung mangat kul, són mò le semngal, hódó le kul. Laen dù tau tonem hebang nawa abay se laen dù bnukù nawa bè

benwu yó. Laen dù des. Laen dù hebang nawa, són mò le hligal.

Hanà tanayen, botong le sngel yó kem ngà bè yem layag yem benwu yó, okóm deng malù legen, baling knalam le, ne là bud le sngel. Ne wen tey gunù tilob bè gunun sóól yem benwu yó, botong kéng ktilob yem Gunù Tilob tehe gunù Ngà Hemtahu slob.

Bè yó kô gunù Tau Geta nù? mon Ngà Hemtahu mò ke yéen.

Bè yó se, mon yéen. Ke dengl ston du, deng hol gsengel nawahem.

Dange bong hligal ne, mon Ngà Hemtahu, abay se deng tonu uu, ne bong nawam do.

Tahu se, mon yéen, okóm yem kun kbong nawa Tau Geta, botong kéng nim do.

Deng le gusek elemen ne yó kem ngà, ne tódô bud gungol le yem tey tilob sngal, ne ton le Ngà Tau Geta mangat kul. Ominen gemé ebélê le, ne hen–gimaken lu. Ominen mit kul ebè Maen. Ne tey kehligal yó kem tau lem yem benwu yó abay se deng gesón kógów yó kem ngà, deng gifal le yem él mamà, deng le gefet bè Tau Geta.